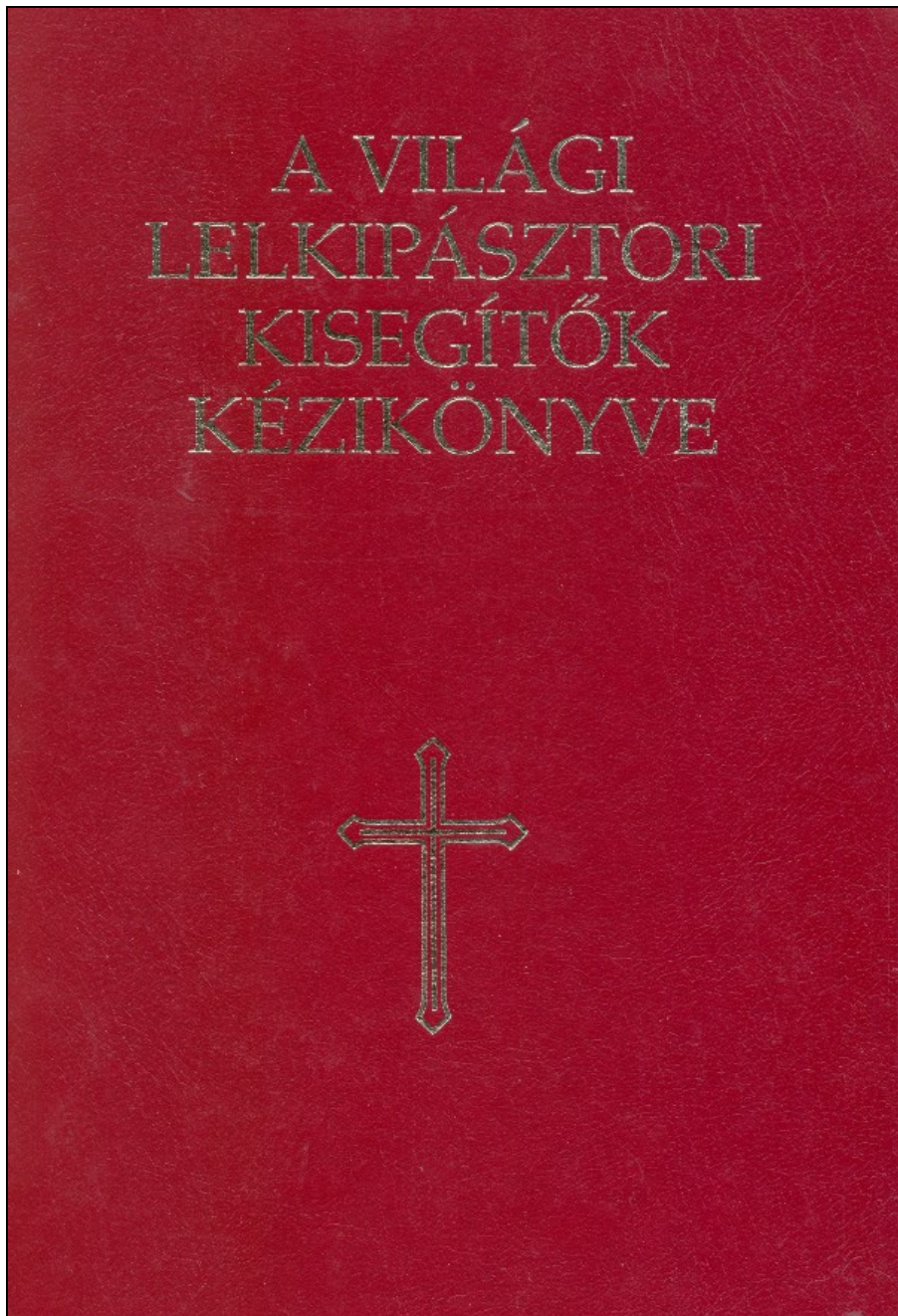

Országos Liturgikus Tanács

A világi lelkipásztori kisegítők kézikönyve

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Országos Liturgikus Tanács
A világi lelkipásztori kisegítők kézikönyve

Nr. 60/1994. Imprimatur
Szombathely, 1994. december 14.
Dr. Konkoly István
szombathelyi megyéspüspök,
az OLT elnöke

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció a Szent István Társulatnál 1995-ben kiadott Kézikönyv (ISBN 963 360 777 9) elektronikus kiadása. Az elektronikus kiadás a Szent István Társulat engedélyével készült. A programot a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint szabadon lehet lelkipásztori célokra használni. A terjesztés, másolás és minden egyéb más jog a Szent István Társulat és az Országos Liturgikus Tanács tulajdonában van.

Tartalomjegyzék

Impresszum.....	2
Tartalomjegyzék.....	3
Előszó.....	4
Rendelkezések.....	6
A II. Vatikáni Zsinat tanítása a világi hívek különféle szolgálatairól.....	6
Az Egyházi Törvénykönyv rendelkezései a világi hívek liturgikus szolgálatáról.....	7
Az Istentiszteleti Kongregáció 1988. június 2-án kiadott <i>Christi Ecclesia</i> kezdetű rendelkezése: „Irányelvek a pap távollétében végzett vasárnapi istentiszteletekhez”.....	10
Szertartások.....	15
1. A pap távollétében végzett vasárnapi istentisztelet.....	15
A) Istentisztelet igeliturgiával és áldoztatással.....	15
B) Istentisztelet zsolozsmával és áldoztatással.....	35
2. Az áldoztatás szertartása szentmisén kívül.....	38
A) Áldoztatás rövidebb liturgiával.....	38
B) A betegek áldoztatása.....	43
C) A Szent Útravaló kiszolgáltatása.....	48
3. Az Oltáriszentség tisztelete szentmisén kívül.....	52
Szentségimádás.....	52
4. Feladatok a szentségek felvételével kapcsolatban.....	55
5. Temetés.....	57
6. Egyéb liturgikus cselekmények: áldások, áhítatok az egyházi év folyamán.....	59
Függelék.....	61
1. Ajánlott kezdőénekek az igeliturgiához.....	61
2. Bevezető gondolatok az igeliturgiához.....	64
3. Ajánlott énekek az adományok összegyűjtése (perselyezés) alatt.....	70
4. A világi lelkipásztori kisegítő püspöki megbízólevelének átadása szentmise keretében.....	73
5. A világi lelkipásztori kisegítők felkészítése és megbízása.....	75
6. A plébánia vezetésével megbízott világi lelkipásztori kisegítők különféle feladatai a plébánia életében.....	76
7. A világi lelkipásztori kisegítők tevékenységének a Magyar Katolikus Püspöki Kar által jóváhagyott szabályzata.....	78

Előszó

Jézus parancsa szerint az Egyház minden tagjának kötelessége a tanúságtétel, az apostolkodás (vö. Jn 15, 27). Mindnyájunknak építenünk kell Krisztus titokzatos testét, az Egyházat (*Konstitúció az Egyházzól*, 32), mégpedig a magunk módján, az Istentől kapott szolgálatunk révén.

Így a felszentelt papoknak az a feladata, hogy hitelesen közvetítsék Isten igéjét, bemutassák a legszentebb áldozatot, kiszolgáltassák a szentségeket, és vezessék Isten népét. Erre kaptak ugyanis sajátos megbízatást az egyházi rend szentsége, más szóval a papszentelés által.

A világi híveknek viszont az a kötelessége, hogy szavuk és jó példájuk által jelenvalóvá tegyék az Egyházat ott, ahová csak általuk juthat el: elsősorban a családokban, a munkahelyi közösségekben, de a társadalmi élet egyéb területein is (*Konstitúció az Egyházzól*, 33).

A világi hívek e sajátos szolgálatának alapja az egyetemes papság, amelynek az ún. beavató szentségek: a keresztség, a bérmálás és az Eukarisztia által lettek részeseivé. E szentségek mindegyike a maga módján hozzájárult ugyanis ahhoz, hogy a keresztyének egészen eggyé váljanak Krisztussal, s ő általa, övele és őbenne folytassák a megváltás művét a világban. Legyenek a föld sója, a világ világossága és az emberi társadalom kovásza (vö. Mt 5, 13-15).

A világi hívek apostoli hivatásának a gondolata – koronként változó formában ugyan – mindig is élt az Egyházban. Manapság kétszeresen is fontos ez a feladat, hiszen a megfogyatkozó létszámú papok mellett, sőt – szükség esetén – helyettük a világiaknak részt kell venniük bizonyos lekipásztori szolgálatokban és feladatokban is (vö. *Az egyházi törvénykönyv*, 225. kánon). Különösen is kívánatos a vasárnap megszentelésénél való közreműködésük. Az Úr napja, a vasárnap ugyanis az egész egyházi évnek az alapja és magja (vö. *Liturgikus Konstitúció*, 106). „E napon a keresztyének Isten igéjének meghallgatásával és az Eukarisztiában részesedve megemlékeznek az Úr Jézus szenvedéséről, feltámadásáról és megdicsőüléséről, hálát adnak Istennek, aki őket élő reményre szülte újjá Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által” (*Liturgikus Konstitúció*, 106).

Krisztus akaratából a vasárnapi ünneplés (a szentmise) élén a püspök, illetve az ő segítőitársai, a felszentelt papok állnak. Ők gyűjtik össze Isten népét, a Szentírás alapján hirdetik Isten igéjét, és mint Krisztus személyes képviselői mindenki előtt jelenvalóvá teszik Húsvét szent titkát (vö. *Liturgikus Konstitúció*, 41. 42).

Ez utóbbi szolgálatban a püspököt és papjait senki más nem helyettesítheti. Ezért is jelent az Egyházban nagy problémát a jelenlegi paphiány. Emiatt egyre növekszik az olyan plébániák száma, amelyekben a vasárnapokon és az ünnepnapokon már nem ünneplhető a szentmise.

A vasárnapi közös istentiszteletnek azonban ilyenkor sem szabad hosszabb ideig elmaradnia. Az Egyház ugyanis lényege szerint „ecclesia”, azaz a meghívottak közössége. Ezért a keresztyének életéhez kezdettől fogva hozzátartozott az összejövetel, az együttes ünneplés (ApCsel 4, 31; 12, 12; 14, 27; 15, 30).

A pap távollétében végzett összejövetel középpontjában Isten szavának hirdetése áll, amelynek meghallgatása és befogadása által épül és növekszik az Egyház, mert Krisztus mindig jelen van az ő igéjében. (Vö. *A szentmise olvasmányai, Előzetes tudnivalók* 7. és 4.

pont). Az igeliturgia végzése azonban minden értéke ellenére a vasárnap megszentelésében szükségmegoldást jelent, és nem helyettesíti a szentmisét.

A Magyar Katolikus Püspöki Kar a jelen kézikönyvben található eligazítások és gyakorlati útmutatások figyelembe vételével engedélyezi a pap távollétében végzett liturgiát, amely egybekapcsolható az áldoztatással; így nagy mértékben tudatosítja és erősíti a hívő közösség együvértartozását és táplálja lelki-kegyelmi életét. Nem hiába ígérte ugyanis az Úr: „Ha ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közöttük” (Mt 18, 20).

A vasárnapi igeliturgiát és áldoztatást a helyi ordinárius engedélyével és az általa megbízott plébános felügyelete mellett végezheti felszentelt diakónus, vagy az erre felkészített és az ezzel megbízott világi hívő, az úgynevezett *világi lelkipásztori kisegítő*. A Magyar Katolikus Püspöki Kar tagjai már eddig is különféle lelkipásztori szolgálattal bíztak meg világi híveket, amilyenek: a hitoktatás, a közös zsoltó és egyéb imádságok vezetése, a lektori és akolitusi szolgálat, az áldoztatás és a temetés stb.

A pap távollétében végzett vasárnapi istentisztelet vezetésének engedélyezése további fontos lépést jelent ezen az úton.

Ezért a világi lelkipásztori kisegítők érezzék át felelősségüket, törekedjenek a hiteles krisztusi életre, és mindenben adjanak jó példát a rájuk bízottaknak. Legyenek jó munkatársai a megyéspüspöknek és az illetékes plébánosnak, és minden munkájukat velük teljes egyetértésben végezzék.

A jelen kézikönyv segítséget kíván nyújtani ahhoz, hogy a világi lelkipásztori kisegítők mind a vasárnapi istentiszteleteken, mind a lelkipásztori szolgálat egyéb területén jól elláthassák munkájukat.

Kívánjuk, hogy az Isten áldása kísérje a világi lelkipásztori kisegítők buzgó szolgálatát.

Budapest, 1994. december 14.

A Magyar Katolikus Püspöki Kar

Rendelkezések

A II. Vatikáni Zsinat tanítása a világi hívek különféle szolgálatairól

Az Egyház azért van, hogy Krisztus országát az Atyaisten dicsőségére a föld végső határáig elterjessze, és így minden embert részesítsen a megváltásban és az üdvösségben.

Apostolkodásnak nevezzük a titokzatos testnek minden tevékenységét, amely erre a célra irányul, s amelyet minden tagja által gyakorol az Egyház, jóllehet más és más módon. A keresztény hivatás ugyanis természete szerint apostoli hivatás is.

A szolgálatok különbözők az Egyházban, de egy a küldetés. Krisztus az apostolokra és utódaikra ruházta rá azt a tisztséget, hogy az ő nevében és az ő hatalmával tanítsanak, megszenteljenek és kormányozzanak. A világiak pedig – részesei lévén Krisztus papi, prófétai és királyi tisztségének – az Isten egész népének küldetésén belül, az Egyházban és a világban töltik be a maguk szerepét.

(Világi hívek apostolkodása 2. p.)

A hívők egyetemes papsága és a szolgáló, azaz hierarchikus papság egymáshoz van rendelve, jóllehet a lényegben különböznek egymástól, és nemcsak fokozatban: mert egyikük is, másikuk is a maga külön módján részesedik Krisztus egyetlen papságában.

(Konstitúció az Egyházzal 10. p.)

A világiaknak azon a címen kötelessége és joga az apostolkodás, hogy egységben vannak Krisztussal, a Fővel. A keresztység Krisztus titokzatos testébe beoltotta, a bérmlás pedig a Szentlélek erejével megerősítette őket; maga az Úr adta tehát világi híveinek az apostoli hivatást. Felszentelésében részesülnek: királyi papsággá és szent nemzetséggé lesznek (vö. 1 Pét 2, 4-10), hogy minden munkájuk által lelki áldozatot mutassanak be, és tanúbizonyságot tegyenek Krisztusról az egész földön. A szentségek pedig, különösen az Eukarisztia, közlik velük és táplálják bennük azt a szeretetet, amely minden apostoli hivatás lelke...

Minden kereszténynek kitüntető feladata tehát közreműködni abban, hogy az egész földkerekségen megismerjék és elfogadják az emberek az üdvösség isteni üzenetét.

A hívőket apostolkodásukhoz különleges adományokkal is ellátja a Szentlélek (Vö. 1 Kor 12, 7)... Ezeknek a kegyelmi ajándékoknak... az átvételéből is származik minden egyes hívőnek az a joga és kötelessége, hogy ezeket az emberek javára s az Egyház építésére fordítsa az Egyházban és a világban.

(Világi hívek apostolkodása 3. p.)

A világi hívek részesei Krisztus papi, prófétai és királyi tisztének, ezért aktív szerepük van az Egyház életében és működésében. Az Egyház közösségein belül annyira szükséges az ő munkájuk, hogy nélküle a legtöbb esetben nem lehet teljesen eredményes a lelkipásztorok apostolkodása...

Közösségük liturgikus életében való tevékeny részvételük az életerő bőséges forrása, és ezért lelkesen kell, hogy vállalják a közösség apostoli munkáiból is a rájuk eső részt. Vezessenek az Egyházhoz olyan embereket, akik talán nagyon messze távolodtak; szorgalmasan működjenek közre Isten igéjének hirdetésében, főleg a hittan tanítása által; szakértelmük felkínálásával tegyék jobbá a lelkipásztori munkát és az Egyház javainak kezelését...

Saját egyház-családjuk minden apostoli és hitterjesztő vállalkozásához – erőikhez képest – ajánlják fel segítségüket.

(Világi hívek apostolkodása 10. p.)

Krisztus rendelése szerint nem egymagukban kell a lelkipásztoroknak magukra vállalniok az Egyháznak teljes üdvözítő küldetését a világ javára.

(Konstitúció az Egyházzól 30. p.)

A papok ismerjék el és segítsék érvényesülni a világi hívők tekintélyét és az Egyház küldetésében nekik jutott sajátos szerepet... Bizalommal ruházzanak tisztségeket is a világi hívekre az Egyház szolgálatában, teret biztosítva szabad tevékenységüknek.

(Határozat a papi szolgálatról és életről 9. p.)

A világiak apostoli tevékenysége részesedés magának az Egyháznak üdvözítő küldetésében. Az apostolkodásra maga az Úr rendelte őket a keresztséggel és a bérmálással. A szentségek, különösen pedig az Eukarisztia közlik és táplálják minden apostolkodás éltető lelkét, a szeretetet az Isten és az emberek iránt. A világiaknak főképpen az a feladat jut, hogy jelenlévővé és hatóerővé tegyék az Egyházat azokon a helyeken, és olyan körülmények között, ahol csak általuk lehet az Egyház a föld sója.

Ezen, a kivétel nélkül minden keresztény hívőt érintő apostolságon kívül még különféle módokon is bevonhatók a világiak, közvetlenebb együttműködésre a hierarchia apostoli munkájába, azoknak a férfiaknak és nőknek a példájára, akik Pál apostolt segítették az evangélium hirdetésében, sokat fáradozva az Urban (vö. Fil 4, 3; Róm 16, 3 sköv). Arra is alkalmasak, hogy a hierarchia felvegye őket egyes olyan egyházi munkakörökbe, amelyek lelki célt szolgálnak.

(Konstitúció az Egyházzól 33. p.)

A liturgikus cselekmények folyamán mindenki, a szent szolgálatban lévők éppúgy, mint a hívek, feladatuk végzése közben csak azt tegyék, de azt mind tegyék is meg, ami rájuk tartozik a dolog természete és a liturgikus szabályok szerint.

(Liturgikus Konstitúció 28. p.)

A segédkezők, a lektorok, a kommentátorok és a templomi énekhar tagjai valódi liturgikus szolgálatot végeznek. Feladatukat tehát azzal az őszinte áhítattal és fegyelmezettséggel lássák el, amely ehhez a nagyszerű szolgálathoz illik, és amelyet Isten népe tőlük joggal elvár.

Ezért kit-kit a maga módján gondosan be kell vezetni a liturgia szellemébe, és fel kell készíteni, hogy feladatát szabályosan és megfelelően lássa el.

(Liturgikus Konstitúció 29. p.)

Az Egyházi Törvénykönyv rendelkezései a világi hívek liturgikus szolgálatáról

A világi hívek liturgikus megbízásai

230. kánon.

- 1. §.* Azokat a világi férfiakat, akik a püspöki kar határozatában megszabott életkorral és adottságokkal rendelkeznek, az előírt liturgikus szertartással, tartós jelleggel fel lehet venni a lektori és az akolitusi szolgálatra. A szolgálatok elnyerése azonban nem jogosítja fel őket arra, hogy az Egyháztól ellátást vagy díjazást kapjanak.
(A lektorok és akolitusok tulajdonságairól és koráról lásd A Magyar Püspöki

Konferencia kiegészítő szabályai Az Egyházi Törvénykönyvhöz című kiadvány 3. oldalát. Szent István Társulat, 1994.)

2. §. A világiak ideiglenes megbízás alapján a liturgikus cselekményekben betölthetik a lektor szerepét; ugyancsak minden világi gyakorolhatja a jog előírásainak megfelelően a kommentátor, a kántor feladatát vagy más feladatokat.
3. §. Ahol az Egyház számára szükséges, a szolgálatra rendelt személyek hiányában a világiak is gyakorolhatják ezek bizonyos feladatait, még akkor is, ha nem lektorok vagy akolitusok: gyakorolhatják az ige szolgálatát, vezethetik a liturgikus imádságot, kiszolgáltathatják a keresztséget és áldoztathatnak, a jog előírásainak megfelelően.

Plébániák lelkipásztori gondozása

517. kánon.

2. §. Ha a paphiány miatt a megyéspüspök úgy véli, hogy a plébánia lelkipásztori gondozásában való részvétellel diakónust vagy más pappá nem szentelt személyt vagy ilyen személyek közösségét kell megbízni, nevezzen ki egy papot, aki a plébános hatalmával és felhatalmazásaival felruházva a lelkipásztori gondozást irányítja.

Igeszolgálat

759. kánon.

A világi krisztushívők a keresztség és a bérmálás alapján szavukkal és keresztyén életük példájával az evangéliumi örömhír tanúi. Meghívhatók arra is, hogy a püspökkel és a papokkal együttműködjenek az ige szolgálatának gyakorlásában.

Prédikálás

766. kánon.

A püspöki konferenciák előírásai szerint és a 767. kánon 1. §-ának tiszteletben tartásával világiaknak is meg lehet engedni, hogy templomban vagy kápolnában prédikáljanak, ha bizonyos körülmények között a szükség úgy kívánja, vagy egyes esetekben hasznosnak tűnik.

A homília tartalma

767. kánon.

1. §. A prédikáció formái közül kiemelkedik a homília, mely magának a liturgiának a része, és a papnak vagy a diakónusnak van fenntartva. Benne a liturgikus év folyamán ki kell fejteni a szent szövegből hitünk titkait és a keresztyén élet szabályait.

Hitoktatás

776. kánon.

A plébános hivatalánál fogva köteles gondoskodni a felnőttek, a fiatalok és a gyermekek hitbeli képzéséről. Ebből a célból vegye igénybe a plébániára beosztott klerikusoknak, a megszentelt élet intézményei és az apostoli élet társaságai tagjainak közreműködését, tekintetbe véve az egyes intézmények jellegét, továbbá a világi krisztushívők, főként a hitoktatók munkáját. Mindezek a személyek, hacsak törvényes akadály nem gátolja őket, ne tagadják meg a szükséges közreműködést. A családi hitoktatásban pedig, melyről a 774. kánon 2. §-ában van szó, a plébános mozdítsa elő és támogassa a szülők munkáját.

Keresztelés

861. kánon.

1. §. A kereszttség rendes kiszolgáltatója a püspök, a pap és a diakónus, az 530. kánon 1. száma előírásának fenntartásával (mely szerint sajátosan a plébánosnak van megbízatása a kereszttség kiszolgáltatására).
2. §. A rendes kiszolgáltató távollétében vagy akadályoztatása esetén a kereszttséget megengedetten szolgáltatja ki a hitoktató vagy más, a helyi ordináriustól erre a feladatra kijelölt személy, sőt szükség esetén minden ember, akit megfelelő szándék vezérel; a lelkipásztoroknak, különösen a plébánosnak legyen gondja arra, hogy a krisztushívőket megtanítsák a keresztelés helyes módjára.

Áldoztatás

910. kánon.

1. §. A szentáldozás rendes kiszolgáltatója a püspök, a pap és a diakónus.
2. §. A szentáldozás rendkívüli kiszolgálója az akolitus, valamint a 230. kánon 3. §-a szerint kijelölt más krisztushívő.

Szent Útravaló szükség esetén

911. kánon.

1. §. A legszentebb Eukarisztiát szent útravalóként a betegeknek elvinni kötelessége és joga a plébánosnak, a káplánoknak, a lelkészeknek, valamint a klerikusi szerzetes intézményekben és az apostoli élet klerikusi társaságaiban a közösség elöljárójának mindazok számára, akik a házban tartózkodnak.
2. §. Szükség esetén vagy a plébános, a lelkész vagy az elöljáró legalább vélelmezett engedélye alapján tegye meg ezt bármely pap vagy a szentáldozás más kiszolgáltatója, de utólag értesíteni kell róla az említett plébánost, lelkészt vagy elöljárót.

Szentségimádás

943. kánon.

A szentségkitétel és a szentségi áldás végzője a pap vagy a diakónus; különös körülmények között a szentségkitételt és betételt végezheti az akolitus, a szentáldozás rendkívüli kiszolgálója vagy a helyi ordináriustól kijelölt más személy is, de áldás nélkül és a megyéspüspök előírásainak megtartásával.

Esketés, jegyesoktatás

1112. kánon.

1. §. Ahol nincs se pap, se diakónus, ott a megyéspüspök, a Szentszéktől a püspöki konferencia előzetes támogatása után nyert engedély birtokában, megbízhat világiakat a házasságkötésnél való közreműködéssel.
2. §. Alkalmos világit kell kiválasztani, aki a házasulandók oktatására képes, és a házasságkötés liturgiáját szabályosan el tudja végezni.

Szentelmények

1168. kánon.

A szentelmények kiszolgáltatója a kellő hatalommal felruházott klerikus; egyes szentelményeket, a liturgikus könyvek előírásainak megfelelően, a helyi ordinárius megítélése szerint, kellő tulajdonságokkal rendelkező világiak is kiszolgáltathatnak.

Az Istentiszteleti Kongregáció 1988. június 2-án kiadott *Christi Ecclesia* kezdetű rendelkezése: „Irányelvek a pap távollétében végzett vasárnapi istentiszteletekhez”

(Kivonatos fordítás)

ELŐSZÓ

1. „Az Úr napjának” megünneplése kezdettől fogva megvolt az Egyházban. Az ünneplés lényege a szentmise volt, amely igeliturgiából és az áldozat liturgiájából állt. Felszentelt pap vezette.
2. Később előfordult, hogy a vasárnapnak ez a teljes megünneplése nem volt mindenütt lehetséges. Ennek okai:
 - a) A keresztények egymástól távol, szórványban éltek.
 - b) Vallásüldözés miatt tilos volt misézni.
 - c) Sokfelé megfogyatkozott a papok száma.
 - d) Egyes helységek – a gazdasági, társadalmi helyzet miatt – elnéptelenedtek. Önálló papot már nem igényelhettek, máshonnan meg nem tudták ellátni őket.

Ugyanakkor a hívek igényelték a vasárnapi összejöveteleket, ahol hallgathatják Isten igéjét, imádkozhatnak és szentáldozáshoz járulhatnak.

Az Egyház püspökei is látták, hogy a vasárnap keresztény hagyományát meg kell őrizni, hogy a hívek számára legalább valamilyen imádságos együttléte biztosítsanak.

Mindezen okok, szempontok késztették az Istentiszteleti Kongregációt, hogy kiadja az *Irányelveket* a pap távollétében végzett vasárnapi istentiszteletekről.

I. A VASÁRNAP MEGSZENTELÉSE

1. A vasárnap megszentelését megkívánja:

- a) *A keresztény hagyomány.* Az „Úr napja” ugyanis őskeresztény eredetű; régebbi minden más ünnepnél. A keresztények átéli a húsvéti misztériumot és annak üdvözítő erejében részesednek.
- b) *A teológiai megfontolás.* Ezt a II. Vatikáni Zsinat így fejezte ki: Illő, hogy a keresztények „hálát adjanak Istennek, aki őket élő reményre szülte újjá Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által” (*Liturgikus Konstitúció*, 106).
- c) *A hívek érdeke.* A vasárnap ugyanis állandóan figyelmezteti őket a megváltás ajándékára, segít átélni a keresztény testvériség gondolatát, lehetőséget ad a közös cselekvésre, s egyúttal kiszabadítja az embereket a megszakítás nélküli munka rabságából, s alkalmat ad a lelki-szellemi felüdülésre.

2. A vasárnapot az Egyház kezdettől fogva misével ünnepelte, mert:

- a) A hívek vasárnaponkénti egybegyűjtése újból és újból figyelmeztet minket keresztény életünk eredetére. Az egybegyűlt hívő közösség azt is jelzi, hogy Isten népe élő szervezet, melynek tagjai a hívek, feje pedig Jézus, akit látható módon a pap képvisel.
- b) A mise teljességéhez tartozik az igehirdetés, amely megvilágítja hitünk titkait.
- c) A szentmise a Húsvét szent titkát jelenvalóvá is teszi.

Mindezt röviden így is kifejezhetnénk: a misében együtt mutatkozik meg előttünk Isten három nagy ajándéka: az isteni kinyilatkoztatás, az Eukarisztia és az áldozópapi szolgálat.

II. A PAP TÁVOLLÉTÉBEN VÉGZETT VASÁRNAPI ISTENTISZTELET FELTÉTELEI

A szentmise fontossága miatt mindent meg kell tennünk azért, hogy a hívek hozzájuthassanak a vasárnapi miséhez.

Ha ez semmiképpen nem lehetséges, akkor lehet szó pap nélküli vasárnapi istentiszteletről.

Hogy az egyes egyházmegyékben legyenek-e rendszeresen pap nélküli vasárnapi istentiszteletek, azt a plébánosok kérése (jelentése) alapján a papi szenátus meghallgatása után a megyéspüspök dönti el. Döntésének indokairól tájékoztassa egyházmegyéjét.

A püspök feladatai még a következők:

- a) Ő adja ki a konkrét engedélyeket (megbízásokat), első alkalommal 1 éves időtartamra, miután előzőleg megállapította, hogy az illető helyen a vasárnapi misézés megoldhatatlan.
- b) A helyi és személyi adottságokat figyelembe véve ő szabályozza részletekbe menően az összejöveteleket.
- c) A Püspöki Kar határozatának szellemében ő szabályozza részletesen a világi lelkipásztori kisegítők működését.
- d) Neki kell – tanácsadóinak véleményét is figyelembe véve – nagy körültekintéssel kiválogatni az összejövetelek vezetőit, és felkészítésükről gondoskodni.
- e) Az ordinárius gondoskodik róla, hogy a világi lelkipásztori kisegítő munkáját az illetékes plébános (lelkipásztor) irányítsa. Ő legyen a közvetlen felelős a világi lelkipásztori kisegítők munkájáért.
- f) Kijelöl egy vagy több felelős személyt, akik rendszeres kapcsolatot tartanak a kisegítőkkal, ellenőrzik és segítik munkájukat.
- g) Törődjek azzal, hogy az egyházi év folyamán a papot nélkülöző hívek számára többször legyen szentmise.

A plébános feladatai:

- a) Tájékoztassa a püspököt az ilyen összejöveteleknek a saját területén való szükséges voltáról. Ő kéri a püspöktől a világi lelkipásztori kisegítő alkalmazását.
- b) Ő készíti elő a híveket az összejövetelekre.
- c) A püspök megbízásából beiktathatja – liturgikus szertartás keretében – a jelöltet.
- d) Ő köteles ellenőrizni, hogy a világi lelkipásztori kisegítő működése mindenben megfelele az Egyház előírásainak.
- e) A plébános (hétközben) rendszeresen felkeresi a világi kisegítőt és a reábízott híveket, hogy a szentségeket (elsősorban a bűnbocsánat szentségét) kiszolgáltassa nekik.
- f) A pap távollétében végzett vasárnapi istentisztelet számára ő gondoskodik a megfelelő hirdetésekről és a szentbeszéd anyagáról.
- g) Legalább havonta misét mond a híveknek, a Szentostyákat gyakran megújítja, és gondoskodik arról, hogy azokat biztos helyen őrizzék.

A pap nélküli összejövetelek különböző formában történhetnek:

- a) *Legősbibb és legalkalmasabb forma:* az igeliturgia, amelyet áldoztatással lehet összekapcsolni. Nagyon fontos szempont: a hívek jussanak hozzá a vasárnapi olvasmányok felolvasásához és magyarázatához, valamint az Egyház könyörgéseihez. A helyi közösség

szükségei szerint társulhat mindehhez bizonyos szentségek, méginkább szentelmények kiszolgáltatása.

- b) Lehet végezni az Imaórák Liturgiájának egyes részeit is: a Reggeli vagy Esti dicséretet. Ebbe beleszöhetők a vasárnapok aktuális olvasmányai, könyörgései. S a végén lehet áldoztatni is.
- c) Ha sem igeliturgia, sem zsoltosma nem végezhető, ajánlatos, hogy a hívek „*egyéni*leg, *családonként* vagy *más családok tagjaival együtt* *kellő időt szenteljenek*” az imádságra. Ilyen esetekben igénybe vehető a szent cselekmények közvetítése rádión vagy televízión.

Kik végezzék a pap nélküli istentiszteleteket?

Elsősorban a szerepök, akiknek feladata, hogy vezessék az imádságot, hirdessék az igét és áldoztassanak.

Ezek hiányában világi hívek. Közülük elsőbbséget élveznek a lektorok és akolitusok, akiket az ige és az oltár szolgálatára avattak fel.

Ha ilyenek nincsenek, alkalmas férfiakat és nőket kell választani, akik a keresztség és bérmálás szentségének erejében gyakorolhatják tisztüket.

Az ő megbízatásuk *feltételei*:

- életük legyen példamutató,
- a hívek fogadják el őket,
- egy meghatározott időre kapjanak megbízatást,
- minderről tájékoztatni kell a híveket,
- s végül valamilyen szertartás keretében könyörögni kell értük Istenhez.

Megbízatásuk elején lehetőleg részesüljenek a világi lelkipásztori kisegítők megáldásában.

A pap nélküli istentisztelet bevezetésekor ügyeljünk az alábbi szempontokra:

- a) A híveknek pontosan tudniuk kell, hogy a pap nélküli vasárnapi istentiszteletek csak *pótló jellegűek*, de nem egyenértékűek a szentmisével!
- b) Nem tartható ilyen összejövétel ott, ahol aznap szentmise volt, vagy ahol előző este miséztek (akár idegen nyelven is). S ez az istentiszteleti forma nem vehető igénybe pusztán a papi munka megkönnyítése céljából.
- c) Nem lehet aznap ismétetni az ilyen istentiszteletet.
- d) Vigyázzunk, hogy a hívek össze ne tévesszék az ilyen istentiszteletet a szentmisével. Ezért
 - gyakran kell hivatkozni a szomszédos helyen végzett misére, hogy így állandóan ébren tartsuk a mise utáni vágyat.
 - Imádkozni kell a hívekkel papi hivatásokért. Hiszen csak a felszentelt pap tudja megújítani Krisztus áldozatát, amelynek gyümölcse az Eukarisztia, és annak vétele, a szentáldozás. A pap nélküli istentiszteleten csak azért lehet áldozni, mert az Eukarisztia (Oltáriszentség) előzőleg bemutatott szentmise gyümölcse.
 - A mise szövegei közül az áldozati adományok előkészítésekor mondott imákat és az eukarisztikus imákat nem szabad ilyen összejöveteleken végezni. Ugyanez vonatkozik a pap által mondott köszöntésekre, áldásokra.
 - A hirdetőtáblán közölni kell a szomszédos falvak (plébániák) istentiszteleti rendjét: Hol és mikor tartanak misét, illetve igeliturgiát.

A világi lelkipásztori kisegítő csupán egy hívő a többi hívő között. Ezért ruhája ne legyen papi ruha (stóla, kazula), és a szertartást ne a papi széktől vagy az oltártól végezze.

III. AZ ISTENTISZTELET MENETE

1. A pap nélküli összejövetel mindenekelőtt történjék imádságos légkörben, és ne tűnjék profán összejövetelnek.
2. A könyörgéseket, olvasmányokat, egyetemes könyörgéseket a hivatalosan jóváhagyott és előírt könyvekből kell venni.
3. A miseáldozat sajátos elemei elsősorban az áldozati adományok felajánlása és az eukarisztikus ima nem szerepelhetnek az ilyen liturgiában.
4. Ha *diakónus* vezeti a szertartást:
 - szerpapi ruhába öltözik,
 - használhatja a papi széket,
 - szolgálatának megfelelően végzi a köszöntéseket, könyörgéseket, evangélium-olvasást és a szentbeszédet, az áldoztatást és az áldással kapcsolatos elbocsátást.
5. Ha *világi hívő* vezeti a szertartást:
 - úgy viselkedjék, mint egy a többi testvér között;
 - tartózkodjék az áldozópapra vagy a szerpapra tartozó szóhasználattól, pl. köszöntésektől, amilyen „Az Úr legyen veletek!” – és az áldástól, elbocsátástól, ami a világi vezetőt olyannak mutatná, mintha felszentelt személy volna;
 - ruhája se legyen azonos a papi öltözékkel;
 - ne használja a papi széket (a papi térségen kívül készítsenek széket számára!);
 - az oltárhoz csak áldoztatáskor lépjen a kehellyel, amelyet az oltárra helyez.
6. A szertartás elemei a következők:
 - *Bevezető szertartások.* Ebben a részben a vezető tegyen említést arról a közösségről, amelynek részvételével azon a vasárnapon a plébános bemutatja a szentmiseáldozatot. Buzdítsa a híveket, hogy lélekben csatlakozzanak hozzájuk;
 - *Igeliturgia.* Ebben az olvasmányok után legyen szentbeszéd vagy szent csend, hogy a hallgatóság a hallottakról elmélkedjék. A szentbeszédhez a liturgia vezetője vegye igénybe a püspöktől, illetve a plébánostól kapott segédanyagot. Az Egyetemes könyörgésekben gyakran hangozzék el imaszándék papi hivatásokért, a püspökért és a plébánosért;
 - *Hálaadó ima.* Az Egyetemes könyörgések és az adományok összegyűjtése után következik az Eukarisztianak az oltárra helyezése, majd pedig a hálaadó ima. Ez nem lehet a prefációk vagy az eukarisztikus imák szövege;
 - *Szentáldozás.* Ahogy a misén kívüli áldoztatásnál szokásos. Híveink figyelmét fel kell hívni arra, hogy ez a szentáldozás is a szentmise gyümölcse. Jó lenne, ha a Szentostyákat egy aznapi miséről hoznák. A Miatyánk után békeszertartás végezhető. (A Miatyánkot akkor is mondják vagy énekeljék el, ha nincs áldoztatás!) Az áldozás után szent csendet (hálaadást) lehet tartani;
 - *Befejező szertartás.* A hirdetés után következik a befejező szertartás, amelynek lényege, hogy a liturgia és a keresztény élet kapcsolatára utaljon.

A hívek vasárnapi együttléte nagymértékben elősegíti a keresztény személyiség kialakulását, a keresztény közösségek szervezését, illetve megtartását, s végül tanúbizonyságot

nyújt Istennek arról a szándékáról, hogy egybegyűjtsön minden embert Szent Fiában, Jézus Krisztusban.

Szertartások

1. A pap távollétében végzett vasárnapi istentisztelet

A) Istentisztelet igeliturgiával és áldoztatással

A vasárnapi és ünnepnapig elvégzett igeliturgia végzésével megbízott világi lelkipásztori kisegítő – az egyházmegyei előírások szerint – liturgikus ruhát ölt (a férfiak és nők is ún. kabát albát viselnek, esetleg nyakukban egy kis fa keresztet).

I. BEVEZETŐ SZERTARTÁSOK

A liturgia vezetője bejön a segédkezőkkel, és az oltár előtt tiszteletadást végez. Közben a nép állva énekli a kezdőéneket.

Az énekek kiválasztásának szempontja az legyen, hogy ne tartalmazzanak utalást a szentmiseáldozatra.

1. Kezdőének

Az ajánlott kezdőénekeket lásd a Függelék-ben [103.](#) oldal.

A kezdőének alatt a liturgia vezetője a számára készített helyre megy. Ez ne legyen azonos a papi székkel.

2. Köszöntés és kereszttetés

Vezető: Dicsértessék a Jézus Krisztus.

Hívek: Mindörökké. Ámen.

V.: **Keresztet vet magára és mondja:** Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.

H.: Ámen.

3. Bevezető szavak

V.: Testvéreim! Felszentelt pap távollétében ma nem szentmisén veszünk részt, hanem igeliturgiát tartunk áldoztatással.

Az ünneplés jellegével és a nap liturgikus mondanivalójával kapcsolatos Bevezető gondolatok-at lásd a [108.](#) oldalon.

4. Bűnbánati cselekmény

V.: Testvéreim! Most vizsgáljuk meg lelkiismeretünket és bánjuk meg bűneinket, hogy megtisztult lélekkel és méltóképpen vehessünk részt ebben a szent cselekményben.

Vagy:

Testvéreim! Mindnyájan rászorulunk Isten irgalmára. Szálljunk magunkba és bocsássunk meg szívből egymásnak, hogy Isten irgalmára mi is méltók legyünk!

Csendben rövid lelkiismeret-vizsgálatot tartanak, majd a bűnbánati cselekmény valamelyik változata következik.

1. változat:

V.: Gyónom a mindenható Istennek

H.: és nektek, testvéreim,

hogy sokszor és sokat vétkeztem

gondolattal, szóval, cselekedettel és mulasztással:

és mellüket verve mondják:

én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem.

Kérem ezért a Boldogságos,

mindenkor Szeplőtelen Szűz Máriát,

az összes angyalokat és szenteket,

és titeket, testvéreim,

hogy imádkozzatok érettem Urunkhoz, Istenünkhöz.

2. változat:

V.: Urunk, Istenünk, könyörülj rajtunk.

H.: Mert vétkeztünk ellened.

V.: Urunk, mutasd meg nekünk irgalmasságodat.

H.: És add meg nekünk az üdvösséget.

3. változat:

V.: Jézus Krisztus, téged elküldött az Atya,

hogy gyógyítsd a töredelmes szívűeket:

Uram, irgalmazz!

H.: Uram, irgalmazz!

V.: Jézus Krisztus, te eljöttél,

hogy magadhoz hívd a bűnösöket:

Krisztus kegyelmezz!

H.: Krisztus, kegyelmezz!

V.: Jézus Krisztus, te az Atya jobbján ülsz,

hogy közbenjárj értünk:

Uram, irgalmazz!

H.: Uram, irgalmazz!

Most a világi lelkipásztori kisegítő bűnbocsánatért imádkozik.

V.: Irgalmazzon nekünk a mindenható Isten,

bocsássa meg bűneinket,

és vezessen el az örök életre.

H.: Ámen.

5. Uram, irgalmazz

Végezhetjük imádkozva vagy énekelve a helyi gyakorlat szerint. Ha a bűnbánati cselekmény 3. változatát végezzük, az Uram, irgalmazz elmarad.

6. Dicsőség

A szentmise Dicsőség-ét a szokásos módon imádkozzák vagy énekelik.

Bűnbánati időben: Adventben és Nagyböjtben nincsen Dicsőség. Ezt a Direktórium mindig jelzi is.

Dicsőség a magasságban Istennek,
és a földön békesség a jóakarató embereknek.
Dicsőítünk téged, áldunk téged,
imádunk téged,
magasztalunk téged,
hálát adunk neked nagy dicsőségedért,
Urunk és Istenünk, mennyei Király,
mindenható Atyaisten.
Urunk, Jézus Krisztus, egyszülött Fiú,
Urunk és Istenünk,
Isten Báránya, az Atyának Fia,
te elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekünk;
te elveszed a világ bűneit, hallgasd meg könyörgésünket.
Te az Atya jobbján ülsz, irgalmazz nekünk.
Mert egyedül te vagy a Szent, te vagy az Úr,
te vagy az egyetlen Fölség, Jézus Krisztus,
a Szentlélekkel együtt, az Atyaisten dicsőségében. Ámen.

7. Könyörgés

A liturgia vezetője a számára készített helyen állva, összetett kézzel mondja:

Könyörögjünk!

Most mindnyájan rövid ideig csendben imádkoznak.

A könyörgést a Direktórium előírása szerint a Misekönyv-ből veszi, és összetett kézzel végzi.

H.: Ámen.

II. IGEELITURGIA

A liturgia vezetője, vagy ha van külön felolvasó (lektor), az ambóhoz megy.

1. Olvasmány

Mindenki ülve hallgatja. Az olvasmány végén a felolvasó így szól:

Ez az Isten igéje.

H.: Istennek legyen hála!

2. Válaszos zsoltár

A választ az előimádkozó (előénekes) imádkozza (énekli), a hívek pedig megismétlik. A zsoltárversek között a hívek megismétlik a választ.

A szentmise olvasmányai című kötetben található válaszos zsoltárok helyett vehetők a Hozsanna énekeskönyv végén megtalálható zsoltárszövegek, illetve énekek.

3. Szentlecke

Felolvasása az olvasmányhoz hasonlóan történik.

4. Alleluja

Az Allelujá-t az előimádkozó (előénekes) imádkozza (énekli), a hívek pedig megismétlik.

Az Alleluja-vers után az Allelujá-t a hívek megismétlik.

Nagybőjtben az Alleluja elmarad, csak az evangélium előtti vers-et mondják vagy éneklük.

5. Evangélium

Az evangéliumot a pap távollétében végzett istentiszteleteken csak a szertartás vezetője olvashatja. Ezt mindannyian állva hallgatják.

A vezető „Az Úr legyen veletek” köszöntés nélkül mondja:

Evangélium Szent N. könyvéből.

(Közben keresztet rajzol a könyvre, homlokára, ajkára és mellére.)

H.: Dicsőség neked, Istenünk.

Az evangélium végén hozzáfűzi:

Ezek az evangélium igéi. (Megcsókolja a könyvet.)

H.: Áldunk téged, Krisztus.

6. Szentbeszéd

Az evangélium után legyen szentbeszéd. Ehhez a liturgia vezetője vegye igénybe a püspöktől, illetve a plébánostól kapott segédanyagot.

Szentbeszéd után rövid csend tartható.

7. Hitvallás

A szentbeszéd, illetve a szentbeszéd utáni csend befejeztével állva, közösen imádkozzák, illetve éneklük a Nicea-konstantinápolyi Hitvallás-t vagy az ökumenikus fordítású Apostoli Hitvallás-t.

Hiszek az egy Istenben,
mindenható Atyában, mennynek és földnek,
minden láthatónak és láthatatlannak Teremtőjében.

Hiszek az egy Úrban, Jézus Krisztusban,

Isten egyszülött Fiában,

aki az Atyától született az idő kezdete előtt.

Isten az Istentől, Világosság a Világosságtól,

valóságos Isten a valóságos Istentől,

született, de nem teremtmény,

az Atyával egylényegű; és minden általa lett.

Értünk, emberekért, a mi üdvösségünkért leszállott a mennyből.

Mindnyájan mélyen meghajolnak, Urunk megtestesülésének és születésének ünnepén
(márc. 25. és dec. 25.) pedig térdet hajtanak.

Megtestesült a Szentlélek erejéből Szűz Máriától,
és emberré lett.

Felegyenesednek.

Poncius Pilátus alatt értünk keresztre feszítették,
kínhalált szenvedett és eltemették.

Harmadnapra feltámadott az Írások szerint,
fölment a mennybe, ott ül az Atyának jobbján,
de újra eljön dicsőségben, ítélni élőket és holtakat,
és országának nem lesz vége.

Hiszek a Szentlélekben, Urunkban és éltetőnkben,
 aki az Atyától és a Fiútól származik;
 akit éppúgy imádunk és dicsőítünk,
 mint az Atyát és a Fiút.
 Ő szólt a próféták szavával.
 Hiszek az egy, szent, katolikus
 és apostoli Anyaszentegyházban,
 vallom az egy keresztséget a bűnök bocsánatára,
 várom a holtak feltámadását
 és az eljövendő örök életet. Ámen.

Vagy:

Hiszek egy Istenben,
 mindenható Atyában, mennynek és földnek Teremtőjében.
 És Jézus Krisztusban, az ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban;
 aki fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától;
 szenvedett Poncius Pilátus alatt;
 megfeszítették, meghalt és eltemették.
 Alászállt a poklokra, harmadnapon feltámadt a halottak közül;
 fölment a mennybe, ott ül a mindenható Atyaisten jobbján;
 onnan jön el ítélni élőket és holtakat.
 Hiszek Szentlélekben.
 Hiszem a katolikus Anyaszentegyházat;
 a szentek közösségét, a bűnök bocsánatát;
 a test feltámadását és az örök életet. Ámen.

8. Egyetemes könyörgések

Mindenki áll. Az imádságra szólítást és a zárókönyörgést a liturgia vezetője végzi, az egyes szándékokat lehetőleg lektor olvassa.

A hívek könyörgéseit A szentmise olvasmányai című kötetből vesszük.

A helyi szükségletekért külön fohászok fogalmazhatók. Papi hivatásokért végezhetők pl. az alábbi fohászok:

1. Küldj, Urunk, munkásokat aratásodba, segítsd és szenteld meg a papságra készülő ifjakat!
2. Add meg minél több ifjúnak a papi hivatás kegyelmét, és őrizd meg őket hűségben felkészülésük idején!
3. Tedd vonzóvá a papi hivatást a fiatalok előtt, hogy szívesen vállalkozzanak Krisztusnak, a mi főpapunknak követésére!
4. Ne engeddd, hogy nyájad pásztorok nélkül maradjon, és add, hogy buzgó papok irányítsák az üdvösség útján!

9. Adományok összegyűjtése

Az igeliturgia végeztével a szokásos módon összegyűjthetik az adományokat (perselyezés). Ezalatt a hívek és a világi lelkipásztori kisegítő a helyükön ülnek, és az egyházi év időszakának megfelelő, vagy egyéb alkalmas éneket énekelnek. Az ajánlott éneket lásd a Függelék-ben [120.](#) oldal. Az összegyűjtött adományokat a szertartás végéig őrizték a helyi szokás szerint pl. az előkés+zító asztalon.

Ha nem lesz áldoztatás, akkor az Egyetemes könyörgések után következik:

Miatyánk – Lásd bevezetéssel együtt a [45.](#) oldal.

Befejező szertartások – Lásd [59.](#) oldal.

Ez esetben a **perselyezés** a kivonulás alkalmával történhet.

III. HÁLAADÁS SZERTARTÁSA

Az adományok összegyűjtése után a liturgia vezetője ilyen vagy hasonló szavakkal fordul a hívekhez:

Minden vasárnap hivatalosak vagyunk az ige és az Eukarisztia asztalához.

Az igeliturgiában az Úr Jézus szólt hozzánk.

Ő azonban köztünk akart lenni a kenyér alakjában is, hogy eledelül adja nekünk önmagát.

A szentáldozás összeköt minket Krisztussal és egymással is.

Az Eukarisztia mindig szentmise gyümölcse. (Az oltárszekrényben őrzött Szentostyák egy előzőleg bemutatott szentmiséből valók.) Most idehozzuk az oltár asztalára. A szentségi körmenet alatt énekléssel (csendes imával, halk orgonaszóval) fejezzük ki hitünket, imádásunkat, szeretetünket az Oltáriszentségben köztünk levő Úr Jézus iránt.

A szentségi körmenethez alkalmas énekek vehetők az Oltáriszentségről.

A körmenet történhet szent csendben, vagy csak orgonaszó kíséretében.

A világi lelkipásztori kisegítő (a ministránsokkal) az Eukarisztia őrzési helyére megy, kinyitja az oltárszekrényt, térdet hajt, és kiveszi a Szentostyákat tartalmazó edényt és az oltárhoz viszi. Vonulás közben a ministránsok csengethetnek. Ezalatt mindenki – a helyi szokás szerint – térdelve vagy állva az Oltáriszentség felé fordul.

Miután a vezető az oltárra helyezte az Oltáriszentséget, az alább közölt szövegek valamelyikével vezeti a hálaadást.

A közölteken kívül egyéb szövegek is használhatók: zsoltárok, himnuszok, bibliai énekek vagy litániaszerű imádságok stb.

1. Hálaadó ima

Imádás

V.: Az Úr Jézus köztünk van az Élet Kenyerében. Hálaadó lélekkel imádjuk őt, a mi Megváltónkat.

Dicsérjük és magasztaljuk a legszentebb Oltáriszentségben!

Minden egyes fohász után ezt feleljük:

Imádunk téged!

V.: Dicsérünk és magasztalunk téged, Jézus Krisztus, aki az Oltáriszentségben közel vagy hozzánk!

H.: *Imádunk téged!*

V.: Urunk, Jézus Krisztus, az Atyának Fia, te kinyilatkoztattad nekünk Isten országának titkait:

H.: *Imádunk téged!*

V.: Te meghívtál, magad köré gyűjtöttél, és szent népeddé tettél minket:

H.: *Imádunk téged!*

V.: Te előttünk jársz életünk útjain:

H.: *Imádunk téged!*

V.: Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek,

H.: *Miképpen kezdetben, most és mindörökké. Ámen.*

(Ének: Ho. 114. Égből szállott szent kenyér...)

Hála

V.: Mondjunk köszönetet Istennek minden jótéteményéért, különösen is azokért, amelyeket mai istentiszteletünk alkalmával ad nekünk. Közös feleletünk ez legyen:

Hálát adunk neked mindörökké!

V.: Hálát adunk neked, Atyánk, az életért és minden testi-lelki adományodért.

H.: *Hálát adunk neked mindörökké!*

V.: Hálát adunk neked, Atyánk, hogy Jézus Krisztus által megadtad nekünk az üdvösség reményét.

H.: *Hálát adunk neked mindörökké!*

V.: Hálát adunk neked, Atyánk, hogy Fiaid érdemeiért folytonosan segítesz minket a krisztusi élet útján.

H.: *Hálát adunk neked mindörökké!*

V.: Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek,

H.: *Miképpen kezdetben, most és mindörökké. Ámen.*

(Ének: Ho. 134. Üdvöz légy, Krisztusnak drága szent teste...)

Magasztalás

V.: Dicsőítsük és magasztaljuk Jézust, aki meghív minket szent asztalához! Közös feleletünk ez legyen:

Magasztalunk érte, Urunk!

V.: Urunk, milyen nagy szeretetről tanúskodnak szavaid, amikor magadhoz hívsz minket: „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és az élet terhét hordozzátok, én megennyhítlek titeket”.

H.: *Magasztalunk érte, Urunk!*

V.: Urunk, szent tested vétele jelzi és megvalósítja köztünk a lelki egységet.

H.: *Magasztalunk érte, Urunk!*

V.: Urunk, Szentlelkeddel szüntelenül arra készítesz minket, hogy jót tegyünk, és ebbe bele ne fáradjunk.

H.: *Magasztalunk érte, Urunk!*

V.: Urunk, te erőt adsz ahhoz, hogy szeretetben és békében tudjunk élni, és erről tanúskodjunk az emberek előtt.

H.: *Magasztalunk érte, Urunk!*

V.: Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek,

H.: *Miképpen kezdetben, most és mindörökké. Ámen.*

(Ének: Ho. 142. Zálogát adtad, ó Jézus...)

Vagy:

2. Hálaadó ima

Közösen válaszoljuk: *Irgalmazz nekünk!*

V.: Jézus, az élő Isten Fia,
Jézus, az Atya képmása,
Jézus, Szűz Mária Fia,
Jézus, valóságos Isten és valóságos ember,
Jézus, az Isten országának hirdetője,
Jézus, a béke fejedelme,
Jézus, az örök bölcsesség,
Jézus, az örök Főpap,
Jézus, az élő vizek forrása,
Jézus, az Emberfia,
Jézus, az igazságos Bíró,
Jézus, a jövődő élet Atyja,
Jézus, a mi Királyunk,
Engedelmes Jézus,
Türelmes Jézus,
Szerető szívű Jézus,
Jézus, a mi Urunk,
Jézus, a mi Megváltónk,
Jézus, a mi Üdvözítőnk,
Jézus, a mi barátunk,
Jézus, a mi tanítónk,
Jézus, a mi Mesterünk,
Jézus, a mi példaképünk,
Jézus, a szegények testvére,
Jézus, a bűnösök barátja,
Jézus, a betegek vigasztalója,
Jézus, a jó Pásztor,
Jézus, az Egyház alapköve,
Jézus, az elvetett búzaszem,
Jézus, az igaz szőlőtő,
Jézus, a Kenyér, amelyből élünk,
Jézus, a fény, amely által látunk,
Jézus, az út, amelyen járunk,
Jézus, az igazság, amelyet hiszünk és vallunk,
Jézus, az ajtó, amelyen át az örök életre jutunk,
Jézus, a mi életünk,
Jézus, az örök világosság fényessége,
Jézus, a húsvéti Bárány,
Jézus, áldozat a világért,
Jézus, a kegyelem forrása,
Jézus, a mi örömünk,
Jézus, a mi reményünk,
Jézus, a mi örök életünk.

(Ének: Ho. 144. Édes Jézus, én szerelmem...)

Vagy:

3. Hálaadó ima

Közösen válaszoljunk: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy a mi tanítómesterünk és példaképünk.

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy a mi örömünk és vigasztalásunk!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy a mi bátorítónk és erősségünk!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te mutatod meg életünk értelmét!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vezeted a helyes útra a tévelygőket!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te erősíted meg a téged követőket!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy a mi gyöngeségünk támasza!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy a mi testi-lelki bajaink orvoslója!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy a mi üdvösségünk záloga!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

(Ének: Ho. 150. Uram, Jézus! Légy velünk...)

Vagy:

4. Hálaadó ima

Közösen válaszoljunk: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy a mi megmentőnk és erősségünk!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy a mi hitünk szerzője és éltetője!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy a mi szeretetünk és hűségünk!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy az értünk adott áldozat!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy bűneink megbocsátója!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy a szenvedésben és a halálban vigaszunk!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy a világ Bírája!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy reménységünk forrása!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

V.: Krisztus, te vagy jövőnk záloga!

H.: *Kérünk téged, hallgass meg minket!*

(**Ének:** Ho. 155. Jézus Szíve, legtisztább Szív...)

IV. ÁLDOZÁS SZERTARTÁSA

1. Miatyánk

A Hálaadás szertartása után mindnyájan állnak. A vezető az alább közölt felszólítások egyikével bevezeti az Úr imádságát, aztán együtt éneklük vagy imádkozzák a Miatyánkot.

Üdvözítőnk parancsára és isteni tanítása szerint
így imádkozunk:

vagy:

Üdvözítőnk szavára és isteni tanításán felbátorodva
így imádkozunk:

Adventben:

Isten úgy szeretett minket, hogy Üdvözítőt küldött nekünk,
aki testvérünké lett;
ezért merünk így imádkozni:

Karácsonyi időben:

Isten emberré lett, hogy mi Isten gyermekei lehessünk;
ezért merünk így imádkozni:

Nagyböjtben:

Ha Istent Atyánknak hívjuk,
testvéri szeretettel bocsássunk meg egymásnak,
és akkor így imádkozhatunk:

Húsvéti időben és évközi vasárnapokon:

Ha Krisztussal feltámadtunk, Isten gyermekei vagyunk,
és nagy bizalommal így merünk imádkozni:

Évközi időben I.:

Most pedig imádkozzunk úgy,
ahogyan a mi Urunk, Jézus Krisztus tanított minket:

Évközi időben II.:

Isten szeretete kiáradt szívünkbe a Szentlélek által,
ezért mondjuk bizalommal:

Üdvözítők parancsá - ra és isteni taní - tá - sa
sze - rint így i - mád - ko - zunk:

Összetett kézzel a néppel együtt éneкли vagy mondja:

Mi A - tyánk, a - ki a meny - nyek - ben vagy, szen - tel -
tes - sék meg a te ne - ved; jöj - jön el a
te or - szá - god; legyen meg a te a - ka - ra - tod,
a - mint a menny - ben, úgy a föl - dőn is.
Min - den - na - pi ke - nye - rűn - ket add meg ne - kűnk ma;
és bo - csásd meg vét - ke - in - ket, mi - kép - pen
mi is meg - bo - csá - tunk az el - le - nűnk
vét - ke - zők - nek; és ne vígy min - ket kí - sér - tés - be;
de szabadíts meg a go - nosz - tól!

Összetett kézzel egyedűl mondja:

Szabadíts meg, kérűnk, Urunk, minden gonosztól;

Adj kegyesen békét napjainkban,
hogy irgalmadból mindenkor bűn és baj nélkül éljünk,
míg reménykedve várjuk az örök boldogságot
és Üdvözítőnknek, Jézus Krisztusnak dicsőséges eljöttét.
H.: Mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.

2. Béke-szertartás

A liturgia vezetője az alábbi imádságok egyikét összetett kézzel mondja:

V.: Urunk, Jézus Krisztus, te azt mondtad apostolaidnak:
Békességet hagyok rátok, az én békémet adom nektek.
Ne vétkeinket nézzed, hanem Egyházad hitét,
őrizd meg szándékod szerint békében,
és add meg teljes egységét.
Aki élsz és uralkodol mindörökkön-örökké.
H.: Ámen.

További változatok tetszés szerint:

Karácsonyi időben:

Jézus Krisztus születésekor
az angyalok békét hirdettek a földnek.
Ezért kérjük:
Urunk, Jézus Krisztus, béke fejedelme,
ne vétkeinket nézzed, hanem Egyházad hitét,
őrizd meg szándékod szerint békében,
és add meg teljes egységét.
Aki élsz és uralkodol mindörökkön-örökké.
H.: Ámen.

Nagyböjtben:

Krisztus a mi békénk és kiengesztelődésünk.
Ezért kérjük:
Ne vétkeinket nézzed, hanem Egyházad hitét,
őrizd meg szándékod szerint békében,
és add meg teljes egységét.
Aki élsz és uralkodol mindörökkön-örökké.
H.: Ámen.

Húsvéti időben és évközi vasárnapokon:

Feltámadása után Jézus így köszöntötte tanítványait:
Békesség nektek!
Ezért kérjük:
Urunk, Jézus Krisztus,
te legyőzted a bűnt és a halált,
ne vétkeinket nézzed, hanem Egyházad hitét,
őrizd meg szándékod szerint békében,
és add meg teljes egységét.
Aki élsz és uralkodol mindörökkön-örökké.
H.: Ámen.

Pünkösdkor:

Jézus Krisztus elküldte a Szentlelket,
hogy Egyházában minden népet összegyűjtsön
és szeretetben egyesítsen.

Ezért kérjük:

Ne vétkeinket nézzed, hanem Egyházad hitét,
őrizd meg szándékod szerint békében,
és add meg teljes egységét.

Aki élsz és uralkodol mindörökkön-örökké.

H.: Ámen.

V.: Köszöntsétek egymást a béke jelével.

H.: Legyen békesség köztünk mindenkor.

Ezután mindnyájan a béke és a szeretet jelével, például kézfogással vagy meghajlással köszönhetik egymást.

A béke-szertartás után közösen imádkozzák vagy éneklük:

Isten Báránya, te elveszed a világ bűneit: irgalmazz nekünk.

Isten Báránya, te elveszed a világ bűneit: irgalmazz nekünk.

Isten Báránya, te elveszed a világ bűneit: adj nekünk békét.

3. Imádságok szentáldozás előtt

Áldozás előtti készületül a szertartás vezetője az alábbi imák közül választhat:

a) Uram, Jézus Krisztus, élő Isten Fia,
te az Atya akaratából
a Szentlélek közreműködésével
halálod által életre keltetted a világot;
szabadíts meg engem szent tested és véred által
minden vétkeimtől és minden bajtól;
add, hogy mindig ragaszkodjam törvényeidhez,
és soha el ne szakadjak tőled.

Uram, Jézus, szent tested és véred vétele
ne váljék ítéletemre és kárhozzatomra,
hanem jóságodból szolgáljon
lelkem és testem oltalmára és gyógyulására.

Vagy:

b) Mindenható, örök Isten, íme, egyszülött Fiadnak,
a mi Urunk Jézus Krisztusnak szentségéhez járulok.
Úgy közeledem, mint beteg az élet orvosához,
mint tisztátalan az irgalom forrásához,
mint vak az örök dicsőség fényéhez,
mint szegény ügyefogyott az ég és föld Urához.
Kérlek azért végtelen irgalmadra,
légy kegyes betegségemet meggyógyítani,

szegénységemet meggazdagítani
és ruhátlanságomat befödni:
hogyan az angyalok kenyerét,
a királyok Királyát, uralkodók Urát oly tisztelettel és alázattal,
annyi töredelemmel, áhítattal és tisztasággal,
olyan hittel és jó szándékkal vegyem magamhoz,
amint az lelkem üdvösségére a leghasznosabb.
Engedd, Uram, hogy testednek és vérednek
ne csak szentségét, hanem erejét és kegyelmeit is érezhessem.
Mindenható Atyám,
add, hogy szent Fiad testét úgy vehessem magamhoz,
hogyan ezáltal Jézus titokzatos testének részese lehessenek,
annak tagjai közé számítsak.
Engedd, hogy a kenyér színe alatt rejtőző kedves Fiadat,
kivel most földi vándorlásomban akarok egyesülni,
egykor az örökkévalóságban színről színre is megláthassam.
Aki veled és a Szentlélekkel él és uralkodik
mindörökkön-örökké. Ámen.

Vagy:

c) Pázmány Péter szavaival:

Kérlek téged, Uram, Jézus Krisztus, e világnak Megváltója, a te szent testednek és vérednek áldozatáért, melyet vigasztalásunkra rendeltél: adj nekem oly tiszta szívet, mellyel méltán járulhatok asztalodhoz. Te mondtad, Uram, hogy aki e kenyérből eszik, benned lakozik és te őbenne, és meg nem hal soha. Azért, ó, igaz Kenyér, gyógyítsd meg az én szívem sebeit, hogy érezze szerelmednek édességét, és kívüled ne tudjon semmi gyönyörűséget, ne kedveljen semmi szépséget, ne kívánjon más szeretetet.

Ó, tisztaságos kenyér, amely magában foglal minden gyönyörűséget, add, hogy ezzel tökéletesen megelégedjék az én lelkem. Te légy zárandokságomnak úti kenyere, amely erőt adjon gyarlóságomnak, hogy az Isten szent hegyére felérhessek. Ó, szent, eleven, szép tiszta kenyér, amely az égből szállott alá és ételt adsz e világnak, jöjj be az én szívembe, és alakítsd azt tiszta hajlékoddá.

Uram, én valóban nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj. De mégis bátorsággal járulok szent testedhez, mivel te hívsz engem, méltatlan szolgádat, és azzal mutatod meg végtelen irgalmadat, hogy nemcsak az igazakat és egészségeseket, de a bűnösöket is jóvoltodban részesíted.

Jöjj be, Uram, az én hajlékomba, mint régen Zakeus házába, és adj az én szívemnek oly tökéletes jóságot, hogy teküled ne keressen világi vigasságot, hanem teveled megelégedjék, most és mindörökké. Ámen.

d) Vagy a görög katolikus liturgia szavaival:

Hiszem, Uram, és vallom,
hogyan te vagy valóban Krisztus,
az élő Istennek Fia,
ki a világra jöttél üdvözíteni a bűnösöket,
akik között az első én vagyok.

A te titkos vacsorádnak részesévé
fogadj ma engem, Isten Fia;
mert nem mondom ki ellenségeidnek a titkot,
sem csókot nem adok neked, mint Júdás,
hanem mint ama gonosztevő megvallak téged:
Emlékezzél meg rólam, Uram,
midőn eljössz, a te országodban.
Emlékezzél meg rólam, Uralkodó,
midőn eljössz, a te országodban.
Emlékezzél meg rólam, Szent,
midőn eljössz, a te országodban.

Ne váljék, Uram, ítéletemre vagy kárhozatomra
a te szent titkaidban való részesülés,
hanem lelkem és testem gyógyulására.
Hiszem, Uram, és vallom,
hogy ez, amiben most részesülök,
valóban a te valóságos és legtisztább tested,
s a te valóságos elevenítő véred.
Kérlek, add, hogy ezeket
méltóan vegyem magamhoz
bűneim bocsánatára és az örök életre. Ámen.

4. Áldoztatás

A vezető térdet hajt, jobb kezébe vesz egy Szentostyát, felmutatja, és mondja:

Íme, az Isten Báránya, íme, aki elveszi a világ bűneit.
Boldogok, akiket meghív asztalához Jézus,
az Isten Báránya.

Mindannyian együtt folytatják:

Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj,
hanem csak egy szóval mondd,
és meggyógyul az én lelkem.

Ha maga az áldoztató is áldozik, csendesen mondja:

Krisztus teste őrizzen meg engem az örök életre!

És tisztelettel magához veszi Krisztus testét. Majd fogja az áldoztatóedényt, az áldozókhöz
megy, és a Szentostyát minden egyes áldozó előtt kissé fölemeli, és mondja:

Krisztus teste.

Áldozó: Ámen.

Majd megáldoztatja a híveket hagyományos módon vagy kézbe áldoztatással, ahogyan ezt
az áldozó igényli.

Áldoztatás alatt lehet:

– csend.

- orgonaszó.
- ének:
- Ho. 120.: Menyegzős köntösbe öltözködjetek...
- Ho. 126.: Ó áldott szent Istenem az Oltáriszentségben...
- Ho. 127.: Ó szentséges, ó kegyelmes, édességes Jézusom...
- Ho. 135. A: Üdvöz légy, ó drágalátos nagy Szentség...
- Ho. 139.: Ó, Uram, nem vagyok én méltó...
- Ho. 142.: Zálogát adtad, ó Jézus...
- Ho. 144.: Édes Jézus, én szerelmem...
- Ho. 147.: Jöjj el, Jézus, én szerelmem...
- Ho. 152.: Ó Jézus, emlékezni rád...
- Ho. 153.: Ó add, Jézusom, nékem szentséges Szívedet...
- Ho. 155.: Jézus Szíve, legtisztább szív...
- Ho. 157.: Szeretlek, szép Jézus...
- Ho. 233/h.: Itt a perc, az áldott...
- (stb.)

A világi lelkipásztori kisegítő ügyeljen arra, hogy ha az áldozatodényből a Szentostyák kifognának, legalább néhányat hagyjon meg belőlük a szentségi jelenlét biztosítására, illetve a Szent Útravaló kiszolgáltatásához.

Az áldozatótálcán esetleg található részecskéket áldoztatás után a kehelybe teszi az áldoztató. Ha maradt Szentostya, a szentségházba visszateszi, és térdet hajt. Ha az Oltáriszentséget nem abban a helyiségben őrzik, ahol az igeliturgiát tartották, akkor a megmaradt Szentostyákat magához veheti, vagy a szertartás végén visszaviszi a templomba, ahonnan hozta. Ha szükséges, az oltárra készített üvegedényben leöblíti ujjait, és megtörli.

5. Hálaadás szentáldozás után

A vezető a hálaadáshoz az alábbi imádságok közül választhat, vagy más hasonló jellegű imát végezhet:

a) Mondjunk köszönetet a szentáldozás nagy kegyelméért:

Köszönöm, Uram, hogy betértél lelkem hajlékába.
Kérlek, mindig légy velem, és maradj nálam.
Te légy erőm az élet küzdelmeiben,
türelmem a szenvedésben,
menedékem a kísértések idején,
és bizodalمام a halál óráján.
Jézusom, neked élek, Jézusom, neked halok,
Jézusom a tiéd vagyok és a tiéd is akarok maradni mindig:
életemben és halálomban. Ámen.

b) Krisztus lelke, szentelj meg engem!

Krisztus teste, üdvözíts engem!
Krisztus vére, ihless meg engem!
Krisztus oldalából kifolyó víz, moss tisztára engem!
Krisztus kínszenvedése, erősíts meg engem!
Ó, jószágos Jézus, hallgass meg engem!
Szent sebedbe rejts el engem!
Ne engedd, hogy elszakadjak tőled!

A gonosz ellenségtől oltalmaz engem!
 Halálom óráján hívj magadhoz engem!
 És add, hogy hozzád eljutva,
 szentjeiddel dicsérjelek téged,
 mindörökkön-örökké. Ámen.
(Loyolai Szent Ignác fohásza)

- c)** Íme, jóságos Jézusom,
 térdre borulok szent színed előtt,
 és lelkem egész buzgóságával kérek:
 önts szívembe a hit, a remény és a szeretet élő érzelmeit,
 a bűneim felett érzett igaz bánatot,
 és bűneim jóvátételére az elszánt, erős akaratot.
 Megilletődött lélekkel és együttérző szívvel
 elmélkedem öt szent sebedről,
 szemem előtt tartva, amit Dávid próféta
 már előre megmondott rólad, jóságos Jézusom:
 „Átlyuggatták kezemet és lábamat,
 megszámlálták minden csontomat”.
- d)** Most énekszóval adjunk hálát Jézusnak, aki az Élet Kenyere:

Ho. 116.: Imádlak, nagy Istenség...
 Ho. 130.: Szerelmes, édes Jézusom, imádlak tégedet...
 Ho. 150.: Uram, Jézus! Légy velünk...
 Ho. 154.: Jézusomnak Szívén megnyugodni jó...
 Ho. 280. B.: Győzelemről énekeljen napkelet és napnyugat...
 ÉE. 540.: A Kenyér, amelyet én adok... (102. zsoltár).
 ÉE. 584.: Az én házam imádságnak háza... (83. zsoltár).
 ÉE. 596.: Aki eszi az én testemet... (22. zsoltár).
 ÉE. 598.: Ízleljétek és lássátok... (33. zsoltár).
 ÉE. 600.: Aki nékem szolgál... (22. zsoltár).

- e)** Most Szűz Mária hálaimejének, a Magnificatnak szavaival adjunk hálát a szentáldozás kegyelmeiért:

Magasztalja lelkem az Urat,
 és szívem ujjong üdvözítő Istenemben.
 Tekintetre méltatta alázatos szolgálóleányát:
 Íme, ezentúl boldognak hirdetnek az összes nemzedékek,
 mert nagyot művelt velem ő, aki Hatalmas:
 ő, akit Szentnek hívunk.
 Nemzedékről nemzedékre megmarad irgalma azokon,
 akik istenfélők.

Csodát művelt erős karjával:
 a kevélykedőket széjjelszórta,
 hatalmasokat elűzött trónjukról,
 kicsinyeket pedig felmagasztalt;
 az éhezőket minden jóval betölti,

a gazdagokat elbocsátja üres kézzel.

Gondjába vette gyermekét, Izraelt:
megemlékezett irgalmáról,
melyet atyáinknak hajdan megígért,
Ábrahámnak és utódainak mindörökké.

Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek,
miképpen kezdetben, most és mindörökké. Ámen.

f) Fejezzük ki hálaadásunkat az Egyház egyik ősi imádságával:

Hálát adunk neked, Atyáknak, az életért és az ismeretért, amelyet nekünk, szolgálóidnak Krisztus által kinyilatkoztatottál; dicsőség legyen neked mindörökké! Mint ahogy ez a kenyér szétszórva volt a földeken, és összegyűjtve eggyé lett, úgy legyen Egyházad a világ egyik végétől a másikig összegyűjtve országodban; mert tiéd a dicsőség és a hatalom Jézus Krisztus által mindörökké. Ámen.

(Didache)

6. Áldozás utáni könyörgés

Ha a napi szentmise szövegéből az Áldozás utáni könyörgés a szentmiseáldozatra utalna, akkor helyette az alábbiak közül lehet választani:

- a)** Jóságos Istenünk,
a szent Kenyér, amelyet magunkhoz vettünk,
járjon át minket erejével.
Mélyítse el hitünket, erősítse reményünket,
és gyullassza szívünket a szeretet cselekedeteire.
Krisztus, a mi Urunk által.
H.: Ámen.
- b)** Jóságos Istenünk,
te részesítettél minket a szentáldozás kegyelmében.
Add, hogy a szent Kenyeret
ne csak ajkunkkal vegyük magunkhoz,
hanem hasson át minket ereje,
hogy szent akaratod szerint éljünk.
Krisztus, a mi Urunk által.
H.: Ámen.
- c)** Urunk, Istenünk,
megerősítettél minket szent asztalod kenyerével.
Mutasd nekünk a helyes utat e mulandó világban,
irányítsd tekintetünket az örökkévalókra,
és segíts, hogy a te országodat keressük.
Krisztus, a mi Urunk által.
H.: Ámen.

V. BEFEJEZŐ SZERTARTÁSOK

A vezető a széknél állva ilyen vagy hasonló szavakkal fordul a hívek közösségéhez:

Kedves Testvéreim! Vasárnapi (ünnepnap) istentiszteletünk végéhez értünk. Ebben az órában Isten szavának hallgatói és az Úr asztalának vendégei voltunk. Az Úr megajándékozott minket az ő igéjével és szent testének kenyérével. Így Szent Pállal mi is elmondhatjuk: „Élek, de már nem én élek, hanem Krisztus él én bennem.” Köszönjük meg Istennek ezt a nagy ajándékot, de ne csak szavunkkal, hanem Istennek tetsző életünkkel is.

1. Hirdetések

Plébániánk lelkipásztorának megbízásából közlöm a kedves hívekkel az alábbiakat.

(A hirdetésekben ne feledkezzen meg a soron következő ünnepekről, az aktuális plébániai eseményekről stb.).

2. Áldáskérés és elbocsátás

A vezető az alábbi formulák egyikével kéri Isten áldását:

- a)** Kedves Hívek, befejezésül álljunk fel és kérjük Isten áldását.

mindenki feláll

Áldjon meg és őrizzen meg minket az Isten,
ragyogtassa reánk arcát és legyen hozzánk irgalmas,
fordítsa felénk tekintetét, és adja meg nekünk békességét.
Így áldjon meg minket a mindenható Isten:

mindenki keresztet vet magára

az Atya, a Fiú és a Szentlélek!

H.: Ámen.

- b)** Most álljunk fel, és kérjük Isten áldását:

Isten, a mi Urunk vezessen, kísérjen,
őrizzen és védelmezzon minket!

És áldjon meg minket a mindenható Isten

mindenki keresztet vet magára

az Atya, a Fiú és a Szentlélek.

H.: Ámen.

- c)** Kedves Hívek, álljunk fel és kérjük magunkra Isten áldását:

Isten békéje, amely minden értelmet meghalad,
őrizze meg szívünket és értelmünket Jézus Krisztus ismeretében és szeretetében!
Ehhez adja nekünk áldását a mindenható Isten:

mindenki keresztet vet magára

az Atya, a Fiú és a Szentlélek.

H.: Ámen.

- d)** Az Úr áldjon meg minket, védelmezzon minden rossztól, és vezessen el az örök életre.

H.: Ámen.

A vezető végül így bocsátja el a híveket:

Testvéreim! Istentiszteletünk véget ért, menjetek békével.

Vagy: Menjetek békességben és szolgáljátok Istent szeretetben.

Vagy: Menjetek békével,
szolgáljátok Istent és embertársaitokat.

H.: Istennek legyen hála.

3. Záróének vagy kimenőének

Az ének lehet az egyházi év időszakának vagy az igehirdetés témájának megfelelő; évközi időben Mária-ének, esetleg szentekről szóló. Ezekhez lásd az adományok összegyűjtésekor jelzett énekeket, de lehet általános magasztaló vagy hálaének is. Pl.: Ho. 269, 270, 271, 272, 273, 274; EE. 363, 366, 367.

Végül a vezető a segédkezőkkel az oltár előtt tiszteletadást végez, majd kivonulnak a sekrestyébe.

B) Istentisztelet zsolozsmával és áldoztatással

Az Istentiszteleti Kongregációnak a pap távollétében végzett istentisztelethez kiadott irányelvei erre elsősorban az igeliturgia-formát találják a leginkább megfelelőnek. Említést tesznek azonban arról, hogy ilyen istentisztelet végezhető. Az imaórák liturgiájának egyes imaóráival is, elsősorban a Reggeli és Esti dicsérettel. Természetesen ehhez szükséges, hogy bizonyos szövegeket a hívek rendelkezésére bocsássunk.

A zsolozsma után következhet a hálaadás, illetve a szentáldozás szertartása.

Az ilyen alkalmakkor végzett zsolozsma felépítése lényegében megegyezik a hivatalos zsolozsmáskönyvben levő Reggeli és Esti dicsérettel. Ez az istentisztelet igazában akkor szép, ha a zsolozsmákat éneklik. Szükség van tehát énekesekre (szkóla, kántor) és szövegekre.

A zsolozsma végzésével összekapcsolt istentiszteletet vasár- és ünnepnap előestéjén, vasár- és ünnepnap reggel és este végezhetjük.

A REGGELI ÉS ESTI ZSOLOZSMÁVAL VÉGZETT ISTENTISZTELET RENDJE

A világi lelkipásztori kisegítő – az egyházmegyei előírások szerint – liturgikus ruhát ölt. Az esetleges segédkezőkkel (lektor, előénekes stb.) kivonul és tiszteletadás után a helyére megy. Ezalatt lehet orgonajáték vagy népének.

Állunk: az imaóra kezdetén, a himnusz alatt, az Alleluja-vers és az evangélium alatt, valamint az evangéliumi kantikumtól (Benedictus, illetve a Magnificat) az imaóra végéig.

Ülünk: a zsolozsmák, az olvasmányok és a beszéd alatt.

A liturgia vezetője ilyen vagy hasonló szavakkal fordul a hívekhez:

Kedves Testvérek! Ezen (az előestén) a vasárnap reggelen (estén) összegyűltünk, de nincs jelen pap, aki a szentmisét bemutatná. Mint Jézus közössége, pap távollétében is együtt dicsőítjük Istent, és meghallgatjuk igéjét. Velünk van az Úr, aki azt mondta: „Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevében, ott vagyok közöttük” (Mt 18, 20). Most a Reggeli (az Esti) dicséretet imádkozzuk. Ezzel csatlakozunk az egész Egyház imájához.

1. Nyitó vers

Az imaórát a nyitó verssel kezdjük:

V.: Istenem, jöjj segítségemre!

H.: Uram, segíts meg engem!

Dicsőség az Atyának, a Fiúnak * és a Szentléleknek,
miképpen kezdetben, * most és mindörökké. Ámen.

Alleluja. (Nagybőjtben az Alleluja elmarad.)

2. Himnusz

Mindkét imaórában a zsolozsmáskönyvből veendő, vagy megfelelő népénekkel helyettesíthető.

3. Zsolozsmák

Az antifónákkal együtt a soros vasárnapról veendő. Énekelve is végezhető.

4. Könyörgés

A liturgia vezetője állva, összetett kézzel mondja:
Könyörögjünk!

Most mindnyájan rövid ideig csendben imádkoznak.

A könyörgést a Direktórium előírása szerint a Zsolozsmáskönyvből veszi, és összetett kézzel végzi.

H.: Ámen.

5. Olvasmányok

Az olvasmányokat a Rövid olvasmány helyett ajánlatos venni az aznapi szentmise olvasmányából: egy ószövetségi vagy újszövetségi olvasmány-t (esetleg mindkettőt a válaszos zsoltár-ral) és az evangélium-ot az előtte levő Allelujá-val.

6. Szentbeszéd

Az evangélium után legyen szentbeszéd. Ehhez a liturgia vezetője vegye igénybe a püspöktől, illetve a plébánostól kapott segédanyagot. Szentbeszéd után rövid csend tartható.

7. Egyetemes könyörgések vagy Fohászok

A napnak megfelelően A szentmise olvasmányai című kötetből vagy Az imaórák liturgiájából veendő. Helyi szükségletekért, papi hivatásokért külön fohászok fogalmazhatók, lásd: [38.](#) oldal.

8. Adományok összegyűjtése – Lásd [38.](#) oldal.

9. Hálaadás szertartása – Lásd [39–45.](#) oldal.

10. Áldozás szertartása – Lásd [45–55.](#) oldal.

11. Hálaadás a szentáldozás után

Hálaadás gyanánt az evangéliumi kanticum, a **Benedictus**, illetve **Magnificat** veendő a megfelelő antifónával.

12. Áldozás utáni könyörgés – Lásd [58.](#) oldal.

13. Befejező szertartások

A vezető a széknél állva ilyen vagy hasonló szavakkal fordul a hívek közösségéhez:

Kedves Testvéreim! Vasárnapi (ünnepnap) istentiszteletünk végéhez értünk. Ebben az órában az Egyház hivatalos imájából a(z) Reggeli (Esti) dicséretet imádkoztuk, és az Úr asztalának vendégei voltunk. Az Úr ma is megajándékozott minket az ő igéjének és szent testének kenyerével. Így Szent Pállal mi is elmondhatjuk: „Élek, de már nem én élek, hanem Krisztus él énbennem.” Köszönjük meg Istennek ezt a nagy ajándékot, de ne csak szavunkkal, hanem Istennek tetsző életünkkel is.

14. Hirdetések – Lásd [59.](#) oldal.

15. Áldáskérés és elbocsátás – Lásd [59–60.](#) oldal.

Kivonulásra ismét énekelhetnek, lásd [61.](#) oldal.

Ha nem lesz áldoztatás, a zsolozsmával végzett istentisztelet a szent-beszéd után így folytatódik:

Evangéliumi kantum (Benedictus, illetve Magnificat) a megfelelő antifónával.

Fohászok vagy Egyetemes könyörgések a Miskönyv-ből.

Miatyánk (Bevezetése vehető a [45.](#) oldalról.)

Befejező szertartások

A vezető a széknél állva ilyen vagy hasonló szavakkal fordul a hívek közösségéhez:

Kedves Testvéreim! Vasárnapi (ünnepnap) zsolozsmás istentiszteletünk végéhez értünk. Ebben az órában részt vettünk az Egyház istendicséretében, és Isten szavának hallgatói voltunk. Az Úr megajándékozott minket az ő dicséretével és igéjével. Köszönjük meg Istennek ezt a nagy ajándékot, de ne csak szavunkkal, hanem Istennek tetsző életünkkel is.

Hirdetések – Lásd [59.](#) oldal.

Áldáskérés és elbocsátás – Lásd [59–60.](#) oldal.

Adományok összegyűjtése

Perselyezni lehet a kivonulás alkalmával. Kivonulásra ismét énekelhetnek, lásd [61.](#) oldal.

2. Az áldoztatás szertartása szentmisén kívül

A) Áldoztatás rövidebb liturgiával

(Az ezzel kapcsolatos tudnivalókat lásd bővebben a Bűnbocsánat és Oltáriszentség c. szertartáskönyv 221-233. oldal.)

Bár a szentáldozás a szentmise szerves része, indokolt esetben a hívek a szentmisén, illetve az igeliturgián kívül is kérhetik a szentáldozást. Pl. napiáldozó nem tudott részt venni a szentmisén, illetve igeliturgián.

A világi lelkipásztori kisegítő készségesen teljesítse a híveknek ezt a kérését.

1. Bevezető szertartások

Az áldoztatási szertartás előtt meggyújtják a gyertyákat a szentségháznál. Kikészítik a korporálét és a tabernákulumkulcsot. Az áldoztató – az egyházmegyei előírások szerint – liturgikus ruhát vehet fel (a férfiak és nők is ún. kabát albát, esetleg nyakukban egy kis fa keresztet). Ha világi öltözetben áldoztatnak, ez legyen mindig méltó a liturgikus szolgálathoz.

Az áldoztató a szentségháznál térdet hajt, majd az alábbi vagy hasonló szavakkal köszönti a jelenlévőket:

Köszöntés

Testvéreim, mindörökké legyen áldott az Isten, aki jóságosan meghív minket Krisztus testének asztalához!

H.: Áldott legyen az Isten mindörökké!

Bűnbánati cselekmény

Az áldoztató bűnbánatra szólítja fel az áldozókat:

Testvéreim, vizsgáljuk meg lelkiismeretünket, és bánjuk meg bűneinket, hogy méltóképpen vehessük magunkhoz Jézust az Oltáriszentségben.

(csend: lelkiismeretvizsgálat)

1. változat:

V.: Gyónom a mindenható Istennek

H.: és nektek, testvéreim,

hogy sokszor és sokat vétkeztem
gondolattal, szóval, cselekedettel és mulasztással:

és mellüket verve mondják:

én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem.

Kérem ezért a Boldogságos,

mindenkor Szeplőtelen Szűz Máriát,

az összes angyalokat és szenteket,

és titeket testvéreim,

hogy imádkozzatok érettem Urunkhoz, Istenünkhöz.

2. változat:

V.: Urunk, Istenünk, könyörülj rajtunk.

H.: Mert vétkeztünk ellened.

V.: Urunk, mutasd meg nekünk irgalmasságodat.

H.: És add meg nekünk az üdvösséget.

3. változat:

V.: Jézus Krisztus, téged elküldött az Atya,
 hogy gyógyítsd a töredelmes szívűeket:

Uram, irgalmazz!

H.: Uram, irgalmazz!

V.: Jézus Krisztus, te eljöttél,
 hogy magadhoz hívd a bűnösöket:

Krisztus, kegyelmezz!

H.: Krisztus, kegyelmezz!

V.: Jézus Krisztus, te az Atya jobbján ülsz,
 hogy közbenjárj értünk:

Uram, irgalmazz!

H.: Uram, irgalmazz!

Most a világi lelkipásztori kisegítő bűnbocsánatért imádkozik.

V.: Irgalmazzon nekünk a mindenható Isten,
 bocsássa meg bűneinket
 és vezessen el az örök életre.

H.: Ámen.

2. Igeliturgia

Ha csupán egy-két áldozó van, az áldoztató felolvas egy rövid szentírási szakaszt, amely az élet kenyeréről szól. Pl.:

Jézus mondja: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van, és én feltámasztom őt az utolsó napon. Az én testem ugyanis valóban étel, és az én vérem valóban ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, énbennem marad, és én őbenne” (Jn 6, 54-55).

Vagy:

A szentáldozás előtt emlékezzünk Jézus szavaira: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem juthat az Atyához, csak énáltalam” (Jn 14, 6).

Vagy:

„Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Szeretni fogja őt Atyám is. Hozzá megyünk, és benne fogunk lakni” (Jn 14, 23).

Vagy:

„Maradjatok énbennem, akkor én is bennetek maradok! Amint a szőlővessző nem tud gyümölcsöt hozni önmagától, csak ha a szőlőtőn marad, úgy ti sem, ha nem maradtok bennem” (Jn 15, 4).

Vagy:

„Valahányszor ebből a kenyérből esztek, és ebből a kehelyből isztok, az Úr halálát hirdetitek, amíg el nem jön” (1Kor 11, 26).

(Ha mégis gazdagabb igeliturgiával végezzük az áldoztatást, akkor ehhez a szentírási olvasmányok jegyzékét lásd a Bűnbocsánat és Oltáriszentség c. szertartáskönyv 275-282. oldal. – Lehet egy vagy több olvasmányt venni, ahogyan alkalmasnak látszik. Az első olvasmány után legyen zsoltár vagy más ének, ehelyett azonban szent csend is tartható. Az evangélium előtt Alleluja, vagy evangélium előtti vers van.

Az ilyen hosszabb igeliturgia Egyetemes könyörgésekkel fejeződik be. Lásd Bűnbocsánat és Oltáriszentség című szertartáskönyv 300-302. oldal.)

3. Szentáldozás

Ha nem a szentségháznál történik az áldoztatás, az áldoztató az Eukarisztia őrzési helyéről elhozza az áldoztató edényt az Úr testével, az oltárra teszi, és térdet hajt. Azután ilyen vagy hasonló szavakkal vezeti be az Úr imádságát:

Üdvözítőnk parancsára és isteni tanítása szerint
így imádkozunk:

Vagy:

Üdvözítőnk szavára és isteni tanításán felbátorodva
így imádkozunk:

Adventben:

Isten úgy szeretett minket,
hogy Üdvözítőt küldött nekünk,
aki testvérünké lett,
ezért merünk így imádkozni:

Karácsonyi időben:

Isten emberré lett,
hogy mi Isten gyermekei lehessünk,
ezért merünk így imádkozni:

Nagyböjtben:

Ha Istent Atyánknak hívjuk,
testvéri szeretettel bocsássunk meg egymásnak,
és akkor így imádkozhatunk:

Húsvéti időben és évközi vasárnapokon:

Ha Krisztussal feltámadtunk,
Isten gyermekei vagyunk,

és nagy bizalommal így merünk imádkozni:

Évközi időben I.:

Most pedig imádkozzunk úgy,
ahogyan a mi Urunk,
Jézus Krisztus tanított minket:

Évközi időben II.:

Isten szeretete kiáradt szívünkbe a Szentlélek által,
ezért mondjuk bizalommal:

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy,
szenteltessék meg a te neved;
jőjjön el a te országod;
legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is.
Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma;
és bocsásd meg vétkeinket,
miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek;
és ne vígy minket kísértésbe;
de szabadíts meg a gonosztól.
Mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség
mindörökké. Ámen.

Ezután, ha az áldoztató alkalmasnak találja (elsősorban, ha többen vannak), ilyen vagy hasonló szavakkal szólítja fel a híveket:

V.: Köszöntsétek egymást a béke jelével.

H.: Legyen békesség köztünk mindenkor.

A helyi szokásnak megfelelően mindnyájan a béke és a szeretet jelével köszönhetik egymást.

Ezek után az áldoztató térdet hajt, kézbe vesz egy Szentostyát, kissé az áldoztatóedény fölé emeli, és az áldozók felé fordulva mondja:

Íme, az Isten Báránya, íme, aki elveszi a világ bűneit.
Boldogok, akiket meghív asztalához Jézus,
az Isten Báránya.

Mindannyian együtt folytatják:

Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj,
hanem csak egy szóval mondd,
és meggyógyul az én lelkem.

Ha maga az áldoztató is áldozik, csendesen mondja:

Krisztus teste őrizzen meg engem az örök életre!

És tisztelettel magához veszi Krisztus testét. Majd fogja az áldoztató- edényt, az áldozókhoz megy, és a Szentostyát minden egyes áldozó előtt kissé fölemeli, és mondja:

V.: Krisztus teste.

Áldozó: Ámen.

Áldoztatás közben megfelelő énekeket lehet énekelni, lásd [54.](#) oldal.

Az áldoztatótálcán esetleg található részecskéket áldoztatás után a kehelybe teszi az áldoztató.

Ha maradt Szentostya, a szentségházba visszateszi, és térdet hajt.

Ezután a körülményeknek megfelelően, hálaadásként szent csendet lehet tartani, zsoltárt, vagy más dicsőítő éneket énekelni, lásd [55.](#) oldal.

Majd a zárókönyörgést végzi az áldoztató:

Könyörögjünk!

Urunk, Jézus Krisztus,

te ebben a csodálatos szentségben

kínszenvedésed emlékezetét hagyta ránk.

Add, kérünk, tested és véred szent titkát úgy tisztelnünk,

hogy megváltásod gyümölcsét szüntelenül élvezzük.

Aki él és uralkodik mindörökkön-örökké.

H.: Ámen.

Húsvéti időben ez a zárókönyörgés:

Könyörögjünk!

Áraszd reánk, Urunk, a szeretet Szentlelkét,

hogy akiket húsvéti szentségeiddel tápláltál,

azok szeretetedben egyek legyenek.

Krisztus, a mi Urunk által.

H.: Ámen.

4. A szertartás befejezése

Az áldoztató Isten áldását kérve és magára keresztet vetve mondja:

A Úr áldjon meg minket,

védelmezzen meg minden rossztól,

és vezessen el az örök életre!

Mindenki keresztet vet magára

H.: Ámen.

V.: Menjetek békével!

H.: Istennek legyen hála!

Az oltárnak szóló tiszteletadás után az áldoztató távozik.

B) A betegek áldoztatása

(Az ezzel kapcsolatos tudnivalókat lásd bővebben a Bűnbocsánat és Oltáriszentség c. szertartáskönyv 221-233. oldal.)

Az áldoztató az alkalomhoz illően öltözködjék. Vigye magával a beteg áldoztatásához a Szentostyát az áldoztatóedényben (korporálét, kéztörülőt). Útközben legyen tudatában, hogy a szentségi Jézust viszi magával.

I. HOSSZABB VÁLTOZAT

1. Bevezető szertartások

Megérkezése után köszönti a beteget és a jelenlevőket az alábbi vagy hasonló szavakkal:

Békesség e háznak és minden lakójának!

Az Oltáriszentséget az asztalra helyezi, majd térdhajtás után röviden imádja:

Üdvöz légy, szent test, ki Szűztől születél,
és a kereszten kínhalált szenvedtél;
kinek átszúrt oldalából víz csordult és drága vér.
Életünkben-halálunkban te légy erőnk, szent Kenyér!

Vagy:

Imádjuk és áldjuk a mi Urunkat:

Ó szent vendégség, melyben Krisztust vesszük,
kínszenvedésének emlékét idézzük;
Isten kegyelmével telik el a lelkünk,
és megkapjuk jövőd dicsőségünk zálogát!

Ezután a jelenlevőket bűnbánattartásra szólítja:

Testvéreim, vizsgáljuk meg lelkiismeretünket,
és bánjuk meg bűneinket,
hogy méltóképpen vehessük magunkhoz Jézust
az Oltáriszentségben!

Rövid csend következik, majd utána együtt végzik a közgyónást:

V.: Gyónom a mindenható Istennek

H.: és nektek, testvéreim,
hogy sokszor és sokat vétkeztem
gondolattal, szóval, cselekedettel és mulasztással:

és mellüket verve mondják:

én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem.

Kérem ezért a Boldogságos,
mindenkor Szemplőtelen Szűz Máriát,
az összes angyalokat és szenteket,
és titeket, testvéreim,

hogyan imádkozzatok érettem Urunkhoz, Istenünkhöz.

V.: Irgalmazzon nekünk a mindenható Isten,
bocsássa meg bűneinket,
és vezessen el az örök életre.

H.: Ámen.

(Más bűnbánattartási formulákat lásd [33.](#) oldal.)

2. Igeliturgia

Az áldoztató vagy egyik jelenlevő felolvashat egy szentírási szakaszt az alábbiak közül:

Jn 15, 4-5: Maradjatok énbennem, akkor én is bennetek maradok. Amint a szőlővessző nem tud gyümölcsöt hozni önmagától, csak ha a szőlőtőn marad, úgy ti sem, ha nem maradtok bennem. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz. Hiszen nélkülem semmit sem tehetnek.

Vagy: Jn 6, 54-55: Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, annak örök élete van, és én feltámasztom őt az utolsó napon. Az én testem ugyanis valóban étel, és az én vérem valóban ital. Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, énbennem marad és én őbenne.

Vagy: Jn 6, 54-58: Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, annak örök élete van, és én feltámasztom őt az utolsó napon. Az én testem ugyanis valóban étel, és az én vérem valóban ital. Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, énbennem marad és én őbenne. Amint engem küldött az élő Atya, és én az Atya által élek, úgy aki engem eszik, az énáltalam él. Ez az a kenyér, mely a mennyből szállott le; nem olyan, mint amelyet atyáitok ettek, és mégis meghaltak; aki ezt a kenyeret eszi, örökké él.

Vagy: Jn 14, 6: Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem juthat az Atyához, csak énáltalam.

Vagy: Jn 14, 23: Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Szeretni fogja őt Atyám is; hozzá megyünk, és benne fogunk lakni.

Vagy: Jn 14, 27: Békességet hagyok rátok, az én békémet adom nektek. Én nem úgy adom nektek, amint a világ adja. Ne nyugtalankodjék szívetek, és ne is szorongjon!

Egyetemes könyörgések is mondhatók:

Könyörögjünk, testvéreim, az irgalmas Istenhez, aki Krisztus testével táplálja éhező lelkünket.

Lektor:

1. Add, Urunk, hogy Krisztus teste tartsa ébren bennünk az örök élet reményét!
H.: Kérünk téged, hallgass meg minket!
2. Add, hogy az Oltáriszentség legyen a gyengeségben erőforrásunk!
H.: Kérünk téged...
3. Add, hogy a szentáldozás által nyerjünk a szenvedésben vigasztalást!
H.: Kérünk téged...

V.: Urunk és Istenünk! Te Fiaid szent teste által élteted, erősíted és vigasztalod gyermekeidet. Add, hogy az Oltáriszentségben őt igaz szívből szeressük, s így kegyelmeiben mindig gazdagon részesüljünk. Aki veled él és uralkodik, mindörökkön-örökké.

H.: Ámen.

3. Szentáldozás

Az áldoztató az Úr imádságát az alábbi vagy hasonló szavakkal (lásd 45. oldal) vezeti be:

Imádkozzunk együtt Istenhez úgy,
ahogyan a mi Urunk, Jézus Krisztus tanított minket imádkozni:

Valamennyien együtt mondják:

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy,
szenteltessék meg a te neved;
jőjjön el a te országod;
legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is.
Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma;
és bocsásd meg vétkeinket,
miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek;
és ne vígy minket kísértésbe;
de szabadíts meg a gonosztól.

Az áldoztató felmutatja az Oltáriszentséget, és ezt mondja:

Íme, az Isten Báránya, íme, aki elveszi a világ bűneit.
Boldogok, akiket meghív asztalához Jézus,
az Isten Báránya.

A beteg és a többiek együtt mondják:

Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj,
hanem csak egy szóval mondd, és meggyógyul az én lelkem.

Az áldoztató a beteghez lép, és felmutatva neki az Oltáriszentséget, mondja:

Krisztus teste!

A beteg válaszol: Ámen. És megáldozik.

*A jelenlevők, akik áldoznak, a szokásos módon veszik magukhoz az Oltáriszentséget.
Majd közös hálaadást végezhetnek, pl. 55. oldal.*

Az áldoztató a zárókönyörgést mondja:

Könyörögjünk!

Urunk, szent Atyánk, mindenható, örök Isten,
bizalommal kérünk,
hogy a mi Urunk Jézus Krisztus szent teste

válják beteg testvérünk testének és lelkének üdvösségére.

Krisztus, a mi Urunk által.

H.: Ámen.

4. A szertartás befejezése

V.: Az Úr áldjon meg minket,
védelmezzon minden rossztól,
és vezessen el az örök életre!

H.: Ámen.

II. RÖVIDEBB VÁLTOZAT

Ezt a rövidebb változatot akkor használjuk, ha ugyanabban az épületben, pl. kórházban vagy szociális otthonban, de különböző szobákban tartózkodnak a betegek.

Az áldoztató köszönti a betegeket, pl.:

Dicsértessék a Jézus Krisztus.

Az áldozókkal rövid bűnbánati imát mond, pl.:

Teljes szívemből bánom minden bűnömet,
mert azokkal a jó Istent megbántottam.
Erősen fogadom, hogy Isten segítségével
a jóra törekszem és a bűnt elkerülöm.

Közösen elimádkozzák a Miatyánkot:

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy,
szenteltessék meg a te neved;
jőjjön el a te országod;
legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is.
Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma;
és bocsásd meg vétkeinket,
miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek;
és ne vígy minket kísértésbe;
de szabadíts meg a gonosztól.

Ezután az áldoztató felmutatja a Szentostyát, és mondja:

Íme, az Isten Bíránya, íme, aki elveszi a világ bűneit.
Boldogok, akiket meghív asztalához Jézus,
az Isten Bíránya.

H.: Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondd, és meggyógyul az én lelkem.

Szokott módon megáldoznak.

A befejező könyörgést el lehet mondani akár a templomban vagy kápolnában, akár az utolsó betegszobában.

Könyörögjünk!

Urunk, szent Atyánk, mindenható, örök Isten,
bizalommal kérünk,
hogy a mi Urunk, Jézus Krisztus szent teste
váljék beteg testvéreink testének és lelkének üdvösségére.
Krisztus, a mi Urunk által.

H.: Ámen.

Befejezésül elköszön, pl.:
Isten áldása legyen velünk!

C) A Szent Útravaló kiszolgáltatása

(Az ezzel kapcsolatos tudnivalókat lásd bővebben a Bűnbocsánat és Oltáriszentség c. szertartáskönyv 221-233. oldal.)

Az Egyház azt kívánja, hogy Szent Útravalóban lehetőleg minden hívő részesüljön. Ezért pap távollétében, sürgős szükség esetében a világi lelkipásztori kisegítő szolgáltatassa ki a Szent Útravalót. Ilyenkor legyen gondja arra, hogy a beteget megfelelő (tökéletes) bánattal készítse elő az Eukarisztia vételére.

Az áldoztató az alkalomhoz illően öltözködjék. Vigye magával a Szentostyát áldoztatóedényben (korporálét, kéztörölt) a beteg áldoztatásához.

Útközben legyen tudatában, hogy a szentségi Jézust viszi magával.

Megérkezése után köszönti a beteget és a jelenlevőket ilyen vagy hasonló szavakkal:

Békesség e háznak és minden lakójának!

Az Oltáriszentséget az asztalra helyezi, majd térdhajtás után röviden imádja:

Üdvöz légy, szent test, ki Szűztől születél,
és a kereszten kínhalált szenvedtél;
kinek átszúrt oldalából víz csordult és drága vér.
Életünkben-halálunkban te légy erőnk, szent Kenyér!

Vagy:

Imádjuk és áldjuk a mi Urunkat:

Ó szent vendégség, melyben Krisztust vesszük,
kínszenvedésének emlékét idézzük;
Isten kegyelmével telik el a lelkünk,
és megkapjuk jövőendő dicsőségünk zálogát!

Majd a jelenlevőkhöz fordul a következő vagy hasonló szavakkal:

Kedves testvéreim! A mi Urunk Jézus Krisztus
mielőtt ebből a világból az Atyához ment,
testének és vérének szentségét hagyta nekünk,
hogy amikor üt az óra,
és földi életünkben hozzá költözünk,
ez a szent Útravaló,
feltámadásunk záloga, erősítsen minket.

Testvéreim, vizsgáljuk meg lelkiismeretünket,
és bánjunk meg bűneinket, hogy méltóképpen
vehessük magunkhoz Jézust az Oltáriszentségben!

Rövid csend után elvégzik valamelyik bűnbánati cselekményt (lásd [32.](#) oldal). Az általános bűnbánati cselekmény helyett, főleg, ha a beteg nem rendszeres gyónó volt, indítsa fel vele a tökéletes bánatot, pl. az alábbi módon:

Kedves Testvér!

Most indítsd fel magadban az őszinte bánatot. Lélekben és gondolatban fohászkodjál velem együtt:

Istenem, bánom minden bűnömet, amelyekkel életem egész folyamán téged, jóságos Atyámat megbántottalak.

Szívből megbocsátok mindenkinek, és én is bocsánatot kérek mindenkitől, aki ellen vétettem.

Őszintén sajnálom, ha bárkit megbotránkoztattam, vagy valakinek testi-lelki kárt okoztam. Mindezek jóvátételére Isten segítségével minden tőlem telhetőt kész vagyok megtenni.

Bűneim elégtételéül felajánlom testi-lelki szenvedéseimet és imáimat.

2. Rövid szentírási olvasmány

Nagyon ajánlatos, hogy az egyik jelenlevő vagy maga a szentségkiszolgáltató felolvasson egy rövid szakaszt a Szentírásból. Pl.:

„Valahányszor ebből a kenyérből esztek, és ebből a kehelyből isztok, az Úr halálát hirdetik” (1Kor 11, 26).

Vagy:

„Megismertük a szeretetet, amellyel Isten szeret bennünket, és hittünk benne. Szeretet az Isten: aki szeretetben él, Istenben él, és Isten őbenne” (1 Jn 4, 16).

Vagy:

„Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem juthat az Atyához, csak általam” (Jn 14, 6).

Többi változatot lásd: [75. oldal](#).

3. A keresztségi hitvallás megújítása

Az áldoztató néhány alkalmas szóval előkészíti a beteget:

Beteg testvérünk most Krisztus testét veszi magához. Ez a Szent Útravaló segíti őt abban, hogy tekintetét a földi dolgokról az odafönt valókra irányítsa, ahol Krisztus ül az Atya jobbján, és várja övéit a nekik készített országban. A szentáldozás azonban csak akkor részesíti őt Krisztus erejében, és akkor adja meg neki a feltámadás és az örök élet boldog tudatát, ha mélységes hitből fakad.

Ezért beteg testvérünkkel együtt tegyünk most ünnepélyes hitvallást, mint egykor a keresztségben, krisztusi életünk kezdetén.

Hisz-e a mindenható Atyaistenben, mennynek és földnek Teremtőjében?

H.: Hiszek.

Hisz-e Jézus Krisztusban, ő egy Fiában, a mi Urunkban, aki Szűz Máriától született, kínhalt szenvedett, akit eltemettek, de feltámadt a halálból, és ül az Atyának jobbján?

H.: Hiszek.

Hisz-e Szentlélekben, a katolikus keresztyén Anyaszentegyházban, a szentek közösségében, a bűnök bocsánatában, a testnek feltámadásában, és az örök életben?

H.: Hiszek.

4. Könyörgés a betegért

Ha a beteg állapota megengedi, litániaszerű könyörgés következék:

Kedves testvéreim, most egy szívvel-lélekkel imádkozzunk Urunkhoz, Jézus Krisztushoz!
Urunk, te, aki minket mindvégig szeretted, és halálra adtad magad, hogy nekünk életet adj:
testvérünkért könyörgünk.

H.: Kérünk téged, hallgass meg minket!

Urunk, te azt mondtad: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van”,

testvérünkért könyörgünk.

H.: Kérünk téged, hallgass meg minket!

Urunk, te abba a hazába hívsz minket, ahol többé nincs már fájdalom, sem gyász, sem szomorúság:

testvérünkért könyörgünk.

H.: Kérünk téged, hallgass meg minket!

5. Az áldoztatás

Az áldoztató az Úr imádságát ezekkel vagy hasonló szavakkal vezeti be:

Imádkozzunk együtt Istenhez, ahogyan a mi Urunk, Jézus Krisztus tanított minket imádkozni:

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy,
szenteltessék meg a te neved;
jöjjön el a te országod;
legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is.
Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma;
és bocsásd meg vétkeinket,
miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek;
és ne vígy minket kísértésbe;
de szabadíts meg a gonosztól.

Az áldoztató felmutatja az Oltáriszentséget, és ezt mondja:

Íme, az Isten Báránya, íme, aki elveszi a világ bűneit.
Boldogok, akiket meghív asztalához Jézus,
az Isten Báránya.

Valamennyien együtt mondják:

Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj,
hanem csak egy szóval mondd,
és meggyógyul az én lelkem.

Az áldoztató a beteghez lép, felmutatva az Oltáriszentséget, mondja:

Krisztus teste.

A beteg feleli: Ámen.

V.: Őrizzen meg téged és vezessen el az örök életre!

**Akik a jelenlévők közül áldozni akarnak, szokott módon áldoznak.
A jelenlévők közös hálaadást végezhetnek, pl. 55. oldal.**

Az áldoztató zárókönyörgést végez:

Könyörögjünk!

Urunk, Istenünk!
Szent Fiad a mi utunk, igazságunk és életünk.
Tekints jóságosan **N.** testvérünkre,
és add, hogy ő, aki a te ígéreteidben bizakodik,
és Fiadnak teste és vére által megerősödött,
békével eljusson a te országodba!
Krisztus, a mi Urunk által.
H.: Ámen.

6. A szertartás befejezése

Végül az áldoztató mondja:

Legyen veled az Úr mindenkor, támogasson téged erejével, és őrizzen meg békességben!

Ezután az áldoztató a betegnek csókra nyújthatja a feszületet e szavakkal:

Most pedig, kedves testvérem, csókold meg a feszületet, s legalább lélekben fohászkodj velem együtt a keresztre feszített Jézushoz:

Uram, Jézus, aki oly sokat szenvedtél értünk a keresztfán,
adj erőt nekem is szenvedéseim elviselésére.

Uram, Jézus,
aki a keresztfán mennyei Atyádnak ajánlottad magadat,
add, hogy én is csak őbenne bízzam,
és az ő szent akaratára hagyatkozzam!

Uram, Jézus,
aki a bűnök kiengesztelésére haltál meg a kereszten,
részeseíts engem a te megbocsátó irgalmadban. Ámen.

3. Az Oltáriszentség tisztelete szentmisén kívül

Szentségimádás

Az Oltáriszentség kihelyezése idején ugyanabban a templomban tilos a szentmise bemutatása. Egész napos kitételkor a szentmise idejére az Oltáriszentséget vissza kell helyezni a tabernákulumba. Az Oltáriszentség előtt, akár a szentségházban, akár imádásra van kitéve, egy térdel hajtunk térdet.

Akár a rövidebb, akár a hosszabb időre szóló kihelyezést úgy kell végezni, hogy jusson idő szentírás-olvasásra, énekekre, imákra, csendes imádkozásra, elmélkedésre is. Tilos olyan szentségkitételt tartani, amely egyedül a szentségi áldásból áll.

A főpásztortól megbízott személy elvégezheti a szentségkitételt úgy, hogy a szentségházat kinyitja, vagy ha úgy alkalmas, az áldozatókelyhet (cibóriumot) az oltárra helyezi, vagy a Szentostyát a szentségmutatóba (monstranciába, ostensoriumba) teszi. A szentségimádás végén az Oltáriszentséget a szentségházba visszateszi. Neki azonban nem szabad az Oltáriszentséggel áldást adni.

Szentségkitételnél az egyházmegyei előírások szerinti szokásos liturgikus ruhát használja.

Az oltáron gyertya ég, mégpedig áldozató kehely használata esetén legalább 2 gyertya, szentségmutató esetében 4 vagy 6 gyertya.

A szentségkitétel egész tartama alatt úgy legyenek beosztva az imádságok, énekek és szent olvasmányok, hogy a hívek imádságban elmerülve Krisztus Urunk jelenlétében legyenek!

A benső imádság elmélyítésére legyenek olvasmányok a Szentírásból magyarázattal vagy rövid buzdításokkal, amelyek az Oltáriszentség titkának nagyobb megbecsülésére vezetnek. A hívek énekkel válaszoljanak Isten igéjére. Nagyon hasznos, ha alkalmas időpontokban szent csendet tartunk.

Végezhetők az alábbi litániák: Jézus Szíve, Jézus Neve, Jézus Vére, az Oltáriszentség litániája, továbbá Egyetemes könyörgések is vehetők.

Segédanyag található a Praeorator-ban (Vezérkönyv a közösségi imák és szertartások végzéséhez), Bánk József: Szentségimádás, Rogács Ferenc: Lélekben és igazságban, Walser: Örökimádás c. könyvében vagy egyéb jóváhagyott imakönyvekben.

Az Oltáriszentség jelenlétében, ha az hosszabb időre van imádásra kihelyezve, elvégezhetik a zsoltosmának valamely részét, elsősorban a fontosabb imaórákat. Ezáltal ugyanis az a dicséret és hálaadás, amelyet a szentmiseáldozat ünneplésében Istennek bemutatunk, a nap különböző óráira is kiterjed, az Egyház könyörgései Krisztusra irányulnak, és általa az egész világ nevében az Atyához.

Szentségimádás hosszabb időre csak akkor tartható, ha a hívek folyamatosan jelen vannak. A világi lelkipásztori kisegítő gondoskodik a hívek beosztásáról. Lehetőleg vezessen előre meghirdetett szentórát.

A szentségkítétel rendje

Alkalmas ének kíséretében a szentségkítételt végző az oltárhoz megy. Ha az Oltáriszentséget nem a szentségkítétel oltaránál őrzik, akkor a szentségkítételt végző a vállára vélumot vesz, és elhozza az Oltáriszentséget őrzési helyéről, miközben a ministránsok vagy a hívek égő gyertyákkal kísérhetik, és helyi szokás szerint énekelhetnek, pl. Szent vagy, Uram, szent vagy,... Ho. 129.

Az áldozatókelyhet vagy a szentségmutatót korporáléra helyezi, majd leteszi a vélumot. Ha a szentségkítétel hosszabb időre szól, és a szentségmutatóval történik, „trónusra” lehet tenni. A trónus legyen kiemelkedő és méltó helyen, de vigyázzunk, nehogy túl magasan vagy túlságosan távol legyen. Ha a kihelyezés szentségmutatóval történik, a kihelyezést végző tömjénezzze is meg az Oltáriszentséget.

A szentségimádás kezdetén (helyi szokás szerint) mondható:

Üdvöz légy, örökké áldott légy,
az Oltáriszentségben jelenlévő isteni Fölség!
Isten és ember, Krisztus Jézus, minden áldás és élet kútfeje,
menny és föld Ura, Istene,
akit az angyalok és szentek imádnak az égben,
mi is imádunk téged az Oltáriszentségben.
Hálát adunk neked, Istennek Fia, aki emberré lettél,
aki üdvösségünkért áldozatul adtad önmagadat a kereszt oltarán,
és minden szentmisében részesítesz minket
e megváltó áldozatban.
Hittel valljuk, hogy aki e kenyérből eszik, örökké él,
hiszen ezért adtad magadat lelkünk eledelül a szentáldozásban.
Engedd, Urunk, hogy sohase vegyünk téged ítéletünkre,
hanem a szeretet e szentsége váljék lelkünk üdvösségére. Ámen.

A szentségtétel rendje

A világi lelkipásztori kisegítő az Oltáriszentséget megtömjénezheti. A kórus és a hívek a Tantum ergo..., Genitori Genitoque... vagy valamelyik, alábbi szentségi éneket éneklik.

A Magyar Katolikus Püspöki Kar rendelkezése folytán a „Tantum ergo” himnusz helyettesíthető a Hozsanna énekeskönyv alábbi énekeivel: 109. sz. Áldjad, ember, e nagy jódat; 110. sz. Áldunk téged, ó angyali kenyér; 112. sz. Ez nagy szentség valóban; 114. sz. Égből szállott szent kenyér; 116. sz. Imádlak, nagy Istenség; 132. sz. Üdvöz légy, édes Jézusunk; 136. sz. Üdvöz légy, Oltáriszentség.

Az ének után a szertartást vezető mondja:

V.: Mennyei kenyeret adtál nekik (H. i. Alleluja).

H.: Amely minden gyönyörűséggel teljes (H. i. Alleluja).

Könyörögjünk!

Rövid csend után folytatja:

Urunk, Jézus Krisztus,
te ebben a csodálatos szentségben
kínszenvedésed emlékezetét hagytaad ránk.
Add, kérünk, tested és véred szent titkát úgy tisztelnünk,
hogy megváltásod gyümölcsét szüntelenül élvezzük!
Aki élsz és uralkodol mindörökkön-örökké.

Mindnyájan felelik:

Ámen.

Megtömjénezheti az Oltáriszentséget.**Majd térdelve mondhatja az alábbi engesztelő imádságot is:**

Engesztelésül a káromkodásokért és istentelen beszédekért mondjuk:

Áldott legyen az Isten.
Áldott legyen az ő szent neve.
Áldott legyen Jézus Krisztus, valóságos Isten és
valóságos ember.
Áldott legyen Jézus szent neve.
Áldott legyen Jézus szentséges Szíve.
Áldott legyen Jézus drága szent Vére.
Áldott legyen Jézus a legméltóságosabb Oltáriszentségben.
Áldott legyen a vigasztaló Szentlélek.
Áldott legyen a Szűz és Istenanya, Mária.
Áldott legyen az ő szeplőtelen fogantatása.
Áldott legyen a Boldogságos Szűz dicsőséges mennybevétele.
Áldott legyen Szűz Mária szent neve.
Áldott legyen Szent József, a Szent Szűz tisztaságos Jegyese.
Áldott legyen Isten az ő angyalaiban és szentjeiben. Ámen.

A szertartásvezető ezután áldás nélkül visszaviszi őrzési helyére az Oltáriszentséget. A segédkező ezalatt csengethet.

4. Feladatok a szentségek felvételével kapcsolatban

A) A KERESZTSÉG

A keresztség rendes kiszolgáltatója a püspök, a pap és a diakónus (vö. 861. kánon 1. §.), sajátosan pedig a plébános megbízatásához tartozik (530. kánon). A Magyar Katolikus Püspöki Kar határozatának megfelelően a helyi ordináriusok világiaknak nem adnak általános keresztelési engedélyt. Szükség esetén azonban minden ember keresztelhet, akit megfelelő szándék vezérel (vö. 861. kánon 2.§.).

A keresztséget ugyan felszentelt személy végzi, a kisegítő azonban legyen segítségére:

- jelentse a plébánosnak a keresztelést; beszélje meg vele a keresztelés időpontját, előkészítését és a felmerülő problémákat: a családnak az Egyházzal való kapcsolatát, esetleg a házasság rendezését stb.;
- szervezze meg a keresztség szentségének ünnepélyes kiszolgáltatását (az egész család tevékeny részvételét, a keresztelési gyertya, az emléklap előkészítését stb.);
- ha a plébános megbízza, végezze a keresztelési előkészítő oktatást, vegyen részt és segédkezzék a keresztelés kiszolgáltatásakor.

B) A BÉRMÁLÁS

A bérmálás szentségét a püspök vagy az általa megbízott pap szolgáltatja ki. A világi lelkipásztori kisegítő összeírhatja a bérmálandókat, és végezheti a bérmálási oktatást a plébános útmutatása szerint. Munkálkodjék azon, hogy a bérmálás ne csupán külsőséges ünnepség, hanem a bérmálkozók és az egész plébániai közösség lelki megújulása is legyen.

C) AZ ELSŐÁLDOZÁS

Az elsőáldozás megszervezését és előkészítését a plébános irányítása mellett végezze. Buzgólkodjék, hogy az elsőáldozókkal szüleik, keresztszüleik stb. is áldozzanak. A szülők közreműködésével megszervezheti a szeretetlakomát.

D) A BŰNBOCSÁNAT SZENTSÉGE

A világi lelkipásztori kisegítő nem gyóntathat, mégis nagy szerepe lehet a hívek bűnbánati lelkületének alakításában és a szentgyónásra való felkészítésében. Erre különösen akkor van szükség, amikor a hívek nagyobb számban kívánnak a bűnbocsánat szentségéhez járulni, pl. Advent, Nagyböjt idején. Ilyenkor a gyóntatások előtt – a plébánossal való megbeszélés szerint – tarthat bűnbánati liturgiát, ahogyan az a hivatalos szertartáskönyvben megtalálható: *Bűnbocsánat és Oltáriszentség*, 147-214. oldal. Ugyanitt bő anyagot talál a lelkiismeret-vizsgálathoz is: 215-220. oldal.

Különösen is legyen gondja a gyermekek közös gyónásának előkészítésére; sőt a gyóntatás alatt is foglalkozzék a gyónásra váró gyerekekkel: ima, ének, csend stb.

E) A BETEGEK KENETE

A világi lelkipásztori kisegítő a betegek kenetét nem szolgáltathatja ki. De fontos feladatokat vállalhat a betegek lelki gondozása terén. Rendszeresen látogassa és készségesen áldoztassa meg őket. Jelentse

a plébánosnak az igényeket a gyónásra és a betegek kenetének felvételére, és a Szent Útravaló kiszolgáltatására.

(Sürgős szükség esetén a Szent Útravalót a világi lelkipásztori kisegítő is kiszolgáltathatja; lásd [81.](#) oldal.)

F) AZ EGYHÁZI REND SZENTSÉGE

A világi lelkipásztori kisegítő tegyen meg mindent a papi hivatások érdekében. Foglalkozzék a ministránsokkal, a hívekkel együtt gyakran imádkozzék papi hivatásokért. Különösen készüljenek a hivatások vasárnapjára.

G) A HÁZASSÁG SZENTSÉGE

A Magyar Katolikus Püspöki Kar döntése értelmében az ordináriusok nem bíznak meg világiakat a házasságkötésnél való közreműködéssel (vö. 1112. kánon 1. §.).

A világi lelkipásztori kisegítő a jegyesek figyelmét hívja fel, hogy idejében jelentkezzenek a házasságkötésre. A plébánosnak legyen segítségére a jegyesoktatásban és az esküvői szertartásban.

5. Temetés

Az Istentiszteleti Kongregáció 990/87. számú, 1987. aug. 5. -én kelt leirata értelmében Magyarország valamennyi főpásztora adhat temetésre szóló megbízatást világi híveknek.

A II. Vatikáni Zsinat által megújított temetési liturgiában jobban érvényre jut a halál húsvéti szemlélete, anélkül hogy a fájdalom és a gyász, az ítélet és a számonkérés gondolatát mellőznék.

A halál húsvéti szemléletét és az örök élet reményét erősíti az igeliturgia, amely minden temetésnél jelentős és lényeges elem.

A megváltozott szemléletnek felel meg az Alleluja éneklése, hiszen a feltámadásba vetett hitünk és a Krisztussal való találkozásunk öröme csendül föl benne.

Ennek adnak kifejezést az ilyen és hasonló szövegű énekek is:

Krisztus feltámadott!	Krisztus feltámadott!
Szűnjetek már, bánatok.	Halál fején tapodott,
Ti is nyomán járjatok,	Égbe utat mutatott,
Feltámadást várjatok!	Tudom, hogy feltámadok!
Feltámadt Krisztus!	Feltámadt Krisztus!

(Ho. 88, 3–4. versszak.)

Mindenesetre az emberi szomorúság és fájdalom is jogos, hiszen Jézus is könnyezett barátja, Lázár sírjánál. Különösen érthető ez hirtelen és tragikus haláleset alkalmával. Tehát nemcsak a húsvéti hit és öröm énekei, hanem a gyász és fájdalom szövegei és dallamai is szerepeljenek a temetésen.

A temetés szertartását a *Temetési szertartáskönyv*-ből kell venni.

A szertartás kezdetén és az igeliturgiában az evangélium előtt „*Az Úr legyen veletek*” köszöntést ne használja. Az *Apostoli Hitvallás*-t az új, ökumenikus szöveg szerint kell végezni. Lásd [37.](#) oldal.

A szertartás egységes felépítésű, de négy teljesen kidolgozott változatban található a *Temetési szertartáskönyv*-ben, II. kötet, 16–131. oldal. A szilárd váz biztosítja az egységet, a választható szövegek és énekek a változatosságot. A szentbeszéd és a megemlékező imádság lehetőséget ad személyesebb hangvételre.

A temetés liturgiája lehet három, két vagy egy állomásos.

A három állomásos temetés a halottas háznál, a templomban (szentmisével), és a temetőben a sírnál történik. Mivel ez a temetési forma szentmisével kapcsolatos, csak pap végezheti (lásd *Temetési szertartáskönyv I. kötet*, 27-35. oldal). A két állomásos temetés a ravatalnál és a sírnál történik (lásd *Temetési szertartáskönyv I. kötet*, 36-40. oldal). Az egy állomásos temetésre akkor kerül sor, ha az eltemetés máshol történik, és helyben csak a beszentelés és búcsúztatás van; vagy később történik a végső eltemetés, ha pl. a beszentelés után hamvasztásra szállítják a holttestet (lásd *Temetési szertartáskönyv I. kötet*, 41. oldal).

Megjegyzendő:

1. A temetést végző vegye tekintetbe a helyi szokásokat is.
2. A világi lelkipásztori kisegítő a temetést – az egyházmegyei előírások szerint – alában végezze, nyakában kis fa kereszttel, az alba fölé pedig egyszerű lila vagy fekete palást vehető. Temetés előtt vagy után, ha alkalmasnak látszik, a világi lelkipásztori kisegítő igeliturgiát és áldoztatást végezhet. A könyörgéseket és az olvasmányokat a Miskönyv-nek és a Szentmise olvasmányai-nak megfelelő helyeiről vegye.

HAMVASZTÁSSAL KAPCSOLATOS TEMETÉS

Az elhamvasztással kapcsolatos temetés az alábbiak szerint történhet:

1. Hamvasztás előtti beszentelés a szertartás első állomásának rendje szerint történik. (Azután elszállítják a holttestet hamvasztásra.)
2. A hamvak visszaérkezésekor, az urna elhelyezésénél a második állomás szertartása az irányadó.
3. Ha a hamvasztás előtt nem volt beszentelés vagy a hozzátartozók úgy kívánják, akkor az urnás temetés két állomással (ravatalozónál és sírnál), vagy csak egy állomással (a sírnál) történik.

HALOTTVIRRASZTÁS

A halottvirrasztással, valamint koporsóba tétellel és a koporsó lezárásával kapcsolatos szertartást, ahol ez szokásban van, a világi lelkipásztori kisegítő a *Temetési szertartáskönyv* szerint végezze: I. kötet, 25-26. oldal és II. kötet, 8-15. oldal.

Hiszekegy

(Az *Apostoli Hitvallás*-t az ökumenikus fordítás szerint kell imádkozni. Lásd [37.](#) oldal.)

6. Egyéb liturgikus cselekmények: áldások, áhítatok az egyházi év folyamán

A szokásos vasár- és ünnepnapigeliurgiákon kívül az alábbi liturgikus cselekményeket: áldásokat, áhítatokat stb. végezheti vagy szervezheti a világi lelkipásztori kisegítő; az áldó könyörgéseket összetett kézzel, többszám első személyben végzi, és kereszt jelével áldást nem ad.

Advent:

Adventi koszorún gyertyagyújtás.

Hajnali mise idején áldoztatás rövidebb liturgiával, **66.** oldal.

Szállást keres a Szent Család.

Betlehemezés.

Karácsonyi misztériumjáték.

Karácsony:

Éjféleli mise idején – igeliturgia áldoztatással, **31.** oldal. (Ez azonban csak akkor végezhető, ha Karácsony ünnepén nincs szentmise.)

Szentcsalád vasárnapján vagy egyéb alkalmakkor:

Családok megáldása az Áldások könyve alapján.

Szilveszter-estén:

Év végi hálaadás a Praeurator szerint, áldoztatás rövidebb liturgiával, **66.** oldal.

Vízkereszt idején:

Lakásmegáldás az Áldások könyve alapján.

Gyertyaszentelő Boldogasszony:

Istentisztelet igeliturgiával és áldoztatással, **31.** oldal. Az igeliturgia előtt gyertyás körmenet tartható.

Nagyböjt:

Hamvazószerdán – igeliturgia keretében hamvazás a plébános által megáldott hamuval, áldoztatás rövidebb liturgiával, **66.** oldal.

Keresztúti ájtatosság.

Virágvasárnap:

Igeliturgia áldoztatással, **31.** oldal; az igeliturgia előtt körmenet, barkával.

Az igeliturgiában passió – lehetőleg énekelve.

Nagycsütörtök:

Igeliturgia áldoztatással, **31.** oldal. Utána virrasztás az Oltáriszentség előtt.

Nagypéntek:

A nagypénteki liturgiát végezze a Miskönyvben található előírások szerint, áldoztatással.

Húsvét vigíliája:

Tűzgyújtás a templomon kívül, a húsvéti gyertya meggyújtása, bevonulás a templomba, a húsvéti örömeinek, rövid igeliturgia, a keresztségi fogadás megújítása, áldoztatás, feltámadási körmenet Oltáriszentséggel a templom körül. Áldást azonban nem adhat.

Húsvét:

Igeliturgia áldoztatással, **31.** oldal. Ételmegáldás az *Áldások könyve* szerint.

Úrnapija:

Igeliturgia áldoztatással, **31.** oldal. Utána körmenet a *Praeerator* szerint. Áldást azonban nem adhat.

Április utolsó vasárnapja:

Búzaszentelési szertartás a *Praeerator* szerint.

Május hónapban:

Lorettói litánia a *Praeerator* szerint.

Június hónapban:

Jézus Szíve-litánia a *Praeerator* szerint.

Augusztus 20-án:

Az új kenyér megáldása az *Áldások könyve* szerint.

Augusztus utolsó vasárnapján:

Terménymegáldás az *Áldások könyve* szerint.

Szeptember utolsó vasárnapján:

Szentírás-vasárnap a *Praeerator* szerint.

Október hónapban:

Rózsafüzér és litánia a *Praeerator* szerint.

Mindenszentek este:

Halottak napi ájtatosság (a temetőben vagy a templomban) a *Praeerator* szerint.

Áldások:

A világi lelkipásztori kisegítő egyéb áldásokat is adhat, amelyek nincsenek fenntartva felszentelt személyeknek, ahogyan ez az *Áldások könyvé*-ben található.

Függelék

1. Ajánlott kezdőénekek az igeliturgiához

Adventben:

- Ho. 2/1–2: Harmatozzatok, égi magasok...
 Ho. 3/1-3: Ó bezárult Édenünk. . .
 Ho. 4.: Téged vár a népek lelki sötétsége, Isten...
 Ho. 6.: Az Úristen Ádám atyánknak. . .
 Ho. 8.: Bűnös néped sírva kiált hozzád. . .
 Ho. 9.: Ébredj, ember, mély álmodból. . .
 Ho. 11/1–2: Ó fényességes szép hajnal...
 Ho. 13.: Mint forró sóhaj. . .
 ÉE. 3/1–2: Hozzád emelem szómat, Istenem...
 ÉE. 6/1–2: Ó jöjj, ó jöjj, Üdvözítő...

Karácsonykor:

- Ho. 16.: Az angyal énekel. . .
 Ho. 20.: Csordapásztorok midőn Betlehemben. . .
 Ho. 21.: Dicsőség mennyben az Istennek! . . .
 Ho. 25.: Mennyből az angyal. . .
 Ho. 27.: Mind a világ örvendezzen. . .
 Ho. 32.: Pásztorok, pásztorok. . .
 Ho. 34.: Szülte a Szűz szent Fiát! . . .
 Ho. 35.: Szűz Mária e világra nékünk. . .
 Ho. 36.: Vigasságos, hangos...
 ÉE. 34/1–2: Krisztus Jézus született...
 ÉE. 45.: Fel nagy örömré...

Újévkor:

- Ho. 39.: Szép kelet, szép nap! . . .
 Ho. 41.: Ó szép Jézus! . . .

Vízkeresztre:

- Ho. 43.: Az isteni gyermeket. . .
 Ho. 44.: Fényességén e mai napnak...

Urunk bemutatása ünnepén:

- Ho. 163.: Ki negyven nap előtt...
 Ho. 164.: Ó Sion, templomod...

Nagyböjtre:

- Ho. 50.: Mintha köztünk Jézus járna...
 Ho. 51.: Hamvazkodjál, hívő lélek...
 Ho. 58.: Bűnbánóknak menedéke!...
 Ho. 60.: Hogyha hozzád járulunk...
 Ho. 61.: A fényes Istenarcot...

Ho. 70.: Jézus, világ Megváltója...
 Ho. 74.: Ó Jézus, Jézus...
 Ho. 75. B.: Világ megváltó Jézus...
 Ho. 77.: Megváltó királyunk...
 Ho. 81.: Én nemzetem, zsidó népem...
 ÉE. 63.: Mi, gyarló emberek...

Húsvétra:

Ho. 86.: Dicsőség, szent áldás...
 Ho. 88.: Krisztus feltámadott!...
 Ho. 90.: Örvendetes napunk támadt...
 Ho. 91.: Szent asszonyok jókor reggel...

Urunk mennybemenetele ünnepén:

Ho. 95.: Krisztus a mennybe fölme...

Pünkösdre:

Ho. 97.: Jöjj, Szentlélek Istenünk...
 Ho. 259.: Jöjj, Szentlélek Úristen, Áraszd reánk...
 Ho. 260.: Jöjj el, Szentlélek Úristen! Tekints reánk kegyelmesen...

Szentháromság vasárnapjára:

Ho. 104.: Kiben élünk, mozgunk s vagyunk...
 Ho. 105.: Szentháromságnak életem, halálom...

Krisztus Szent Teste és Vére: Úrnapja:

Ho. 107.: Dicsérd, Sion, Üdvözítőd...
 Ho. 108.: Mondj éneket, zengő nyelven...

Évközi időben:

Ho. 152.: Ó Jézus, emlékezni rád...
 Ho. 154.: Jézusomnak Szívén megnyugodni jó...
 Ho. 158.: Acélszárnyon száll az ember...
 Ho. 222/1–2: Futva jöttem elibéd...
 Ho. 223.: Hozzád sóhajt a lélek...
 Ho. 226.: Kegyességgel hívsz, ó Jézus...
 Ho. 227.: Egyes szemmel nézz ránk...
 Ho. 257/1–2: Örvendezzünk, jertek, áhítatos lelkek...
 Ho. 263.: Uram, hiszlek és reméllek...
 Ho. 265.: Menny, föld, tűz, víz, levegő, ég...
 Ho. 283.: Krisztusunk, nagy Király...

Mária-énekek:

Ho. 161.: Máriát dicsérje lelkünk...
 Ho. 168.: Örülj, vigadj, tisztaságban...
 Ho. 169.: Nagy örömmel, énekléssel...
 Ho. 171.: Mondj szívem dalt...
 Ho. 174.: Boldogasszony, édes...
 Ho. 181.: Hozzád futok bánatommal...
 Ho. 188.: Néked ajánljuk, Szűzanyánk...

Ho. 193.: Ó dicsőült szép kincs, kiben semmi rút nincs...

- III. 25.: Ho. 165.: Mária kis hajlékában...
- VIII. 15.: Ho. 167.: Felvitetett magas mennyországba...
Ho. 168.: Örülj, vigadj tisztaságban...
- IX. 8.: Ho. 169.: Nagy örömmel, énekléssel...
- IX. 12.: Ho. 171.: Mondj szívem dalt és magasztald...
Ho. 172. A: Ó Mária, drága név...
- X. 8.: Ho. 284.: Boldogasszony Anyánk...
Ho. 285.: Egek ékessége, földnek dicsősége...
Ho. 286.: Édesanyja, Nagyasszonya igaz magyar...
- XII. 8.: Ho. 161.: Máriát dicsérje lelkünk...
Ho. 162.: Üdvöz légy, Mária, Isten szülője...

Szentek ünnepeire:

- I. 18.: Ho. 304.: Pannóniában nőtt teljes szép viola...
- III. 19.: Ho. 213.: Áldunk, Isten jó szolgája...
- VI. 13.: Ho. 215.: Ha kívántok nagy csodákat...
- VI. 27.: Ho. 302.: Sziklahitű László...
- VI. 29.: Ho. 211.: Két oszlopa igazságnak...
Ho. 212.: Szent Péter apostol nagy dicséretét...
- VII. 26.: Ho. 214.: Krisztus Jézus nagyanyjának...
- VIII. 20.: Ho. 294.: Ah, hol vagy, magyarok tündöklő...
Ho. 297.: Igaz hitnek plántálója...
Ho. 298.: Ó dicsőséges szent Jobb kéz...
Ho. 293.: Isten, hazánkért térdelünk elődbe...
- IX. 24.: Ho. 300.: Felmutat égbe Szent Gellért keresztje...
ÉE. 296.: Szent Gellért püspök, népünk térítője...
- XI. 5.: Ho. 299.: Szent Imre herceg...
- XI. 19.: Ho. 303.: Szent Erzsébet asszony életéről...

Mindenszentek ünnepére:

Ho. 210.: Nagy öröm van ma az égben...

Halottak napjára:

- ÉE. 333.: Édes Urunk, nézz ránk...
- Ho. 241.: Ki ragyogni látod élted csillagát...
- Ho. 243.: Ments meg engem, Uram...
- Ho. 245.: Ó egeknek Királynéja!...
- Ho. 246.: Ó emberi gyarló nemzetség...
- Ho. 247.: Ó édes Megváltóm, ne nézd bűneimet...

2. Bevezető gondolatok az igeliturgiához

Időnként fel kell hívni a hívek figyelmét, hogy a világi lelkipásztori kisegítő által végzett vasárnapi istentisztelet nem szentmise. Sokszor kell ugyanis tudatosítanunk a szentmiseáldozat egyedülálló, semmivel nem pótolható jelentőségét. Erre szolgálnak az alábbi (a, b, c, d pontokban szereplő) vagy hasonló szövegek.

- a) Mivel lelkipásztorunk nem tudja ma a szentmiseáldozatot templomunkban bemutatni, ezért lélekben bekapcsolódunk abba a szentmisébe, amelyet most a(z) -i közösségben mutat be. Mi itt szentmise helyett istentiszteletet végzünk igeliturgiával és szentáldozáshoz járulhatunk. Ide hoztuk Isten színe elé hitünket, reményünket, szeretetünket, örömeinket, bánatunkat, gondjainkat és gyengeségeinket. Megpihelve és megnyugodva, megtisztulva és megerősödve akarunk távozni, hogy Jézus igaz tanítványainak útján járassunk.
- b) Ma nincs velünk fölszentelt pap, akinek vezetésével a szentmiseáldozatot bemutathatnánk. De az Egyház életéhez tartozik, hogy minden vasárnap összegyülekezzünk Isten igéjének meghallgatására, hitünk megvallására, és az Élet Kenyerének vételére. A mai istentiszteleten is találkozunk Urunkkal, mert ő azt ígérte: „Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok köztük.” Közöttünk van az Úr, amikor szent igéje által szól hozzánk, és közöttünk van, amikor az Oltáriszentségben magunkhoz vesszük.
- c) Összejöttünk, hogy imádkozzunk és énekeljünk, hogy Isten szavát hallgassuk és magunkhoz vegyük Jézust a szentáldozásban. Összejöttünk, mint a -i hívek közössége. Lelki egységben vagyunk plébánosunkkal, egyházmegyénkkel, püspökünkkel, pápánkkal és a katolikus Egyház minden közösségével. Imádkozunk azokért is, akik nem tudtak, vagy nem akartak eljönni erre az istentiszteletre. Mivel mindnyájan egyek vagyunk a szentek közösségében, a következő héten gyakoroljuk egymás iránt a testvéri szeretetet!
- d) Azért vagyunk együtt, mert Isten hívott minket, hogy együtt imádjuk és dicsőítsük őt. Figyeljünk szavára, és hívő lélekkel válaszoljunk rá. Merítsünk új erőt az Élet Kenyeréből, hogy hivatásunkhoz méltóan tudjunk élni. Kérjük Isten irgalmát, hogy ne csak hallgassuk szavát, hanem kövessük is; ne csak higgyünk benne, hanem valljuk is meg hitünket.

Az egyházi év időszakaira és ünnepeire ajánlott szövegek

Advent

- a) Advent az Úr eljövételére való várakozás ideje. Utat kell készítenünk az ő számára. Az Ószövetség évezredes adventi várakozása után emberi testben, szolga alakjában jött el közénk az Úr. A világ végén hatalomban és dicsőségben jön el. Valójában egész életünk adventi várakozás erre a végső eljövételre. Kegyelmeivel szüntelenül közeledik hozzánk: Őt kell meglátnunk a gyermekben, a szegényben, a betegben, és minden rászoruló embertársunkban... Csak ismerjük fel jövetelét és fogadjuk be őt.
- b) Adventi előkészületünkben három példakép áll előttünk: Izajás próféta, Keresztelő Szent János és a Boldogságos Szűz Mária. Izajás próféta írta és imádkozta: „Harmatozzatok, égi magasok!” Az ő vágyakozásával várjuk mi is Urunk eljövételének ünnepét. Keresztelő Szent János azt hirdette: „Tartsatok bűnbánatot, és így készítsétek elő az Úr útját!” Őszinte

bűnbánattal várjuk mi is az Urat. Szűz Mária a földre jövő Istengyermeket szeplőtelen, tiszta lélekkel fogadta. A karácsonyi szentáldozásban készítsünk mi is méltó szállást az Úrnak.

- c) Advent a várakozás és remény ideje. Mi keresztények hisszük, hogy aki Jézus eljövételében reménykedik, az nem csalatkozik őbenne. Jézus Krisztus a mi utunk és végső célunk. Advent folyamán járunk az ő útján, és akkor általa eljutunk életünk végcéljához, az örök boldogsághoz.
- d) Hajszolt, lármás életünkben fokozott mértékben szükségünk van csendre, nyugalomra. A hangos tülekedés az igazi karácsonyi előkészületet is meg tudja zavarni. Az ajándékozás láza miatt talán már nem is tudunk igazán örülni Jézus születésének. Tudjunk megállni, elcsendesedni, hogy majd boldogan találkozassunk vele!
- e) Advent az egyházi év kezdete. Mindig újra kezdünk: mindennap, minden héten, minden hónapban, minden évben, minden szentgyónásban... Mi, keresztények mindig úgy kezdünk, hogy Krisztushoz térünk, benne akarunk megújulni; de ő megelőz minket: ő jön elénk, ő jön hozzánk. Itt is, most is ő hív, ő vár, ő szól, ő ajándékozta magát nekünk, hogy benne megújuljon életünk.
- f) Advent: várakozás, remény és öröm. Krisztust várjuk, Krisztusban reménykedünk, Krisztus az örömünk! Most közel van, újra várjuk, újra eljön!
- g) Advent négy vasárnapján, az adventi koszorú négy gyertyája a növekvő fényben négy üzenetet közvetít számunkra:
 1. Jön az Úr!
 2. Készítsétek elő útját!
 3. Örüljétek, mert közel van!
 4. Isten ígérete beteljesedett!
- h) Advent a jövőbe is mutat. Várjuk az Eljövendőt. A jövő mindig homályos és bizonytalan, de Krisztusban felragyog a remény számunkra. Az Úr Jézus eljövetele ad jövőnknek értelmet és célt. Munkálkodjunk azon, hogy világunk emberibb, szebb, krisztusibb legyen!
- i) „Harmatozzatok, égi magasok!”... „Nyílj meg, föld!”... – énekeljük Adventben. Az ég megnyílt, amikor eljött az Úr. Most nekünk is meg kell nyílnunk, hogy befogadjuk őt szívünkbe, életünkbe. Máriához hasonlóan mi is alázatban, hitben, engedelmisségben fogadjuk be az Urat. „Boldog vagy, Mária, mert hittél!” – Nekünk is szól ez!

Karácsony

- a) „A szív bőségéből beszél a száj” – mondja a Szentírás. A csordultig tele szív nemcsak beszél, hanem énekel is. A karácsonyi énekek azért a legszebb énekek, mert karácsony az öröm, a béke, a boldogság és a szeretet ünnepe. „Megjelent a mi üdvözítő Istenünk jósága és emberszeretete.” Töltse be Karácsony öröme, békéje és boldogsága szívünket, hogy erről beszéljen ajkunk imádsága, erről zengjen éneklésünk, és erről tanúskodják életünk.
- b) A Karácsony: születésnap. Ezzel a nappal nemcsak egy földi élet kezdete indul, hanem egy új korszaké is. Az új és örök szövetség, a remény, a kegyelem, a megváltás és üdvösség ideje. Isten szeretete és jósága egy Gyermekekben lett látható. De hiába született Jézus

Betlehemben, ha nem születik meg a mi szívünkben is. Mert az Isten Fia azért lett ember Gyermeke, hogy az ember Isten gyermekévé lehessen. Ez Karácsony öröme, de feladata is!

- c) A pásztorok azt mondják egymásnak: „Jertek, menjünk Betlehembe, és lássuk, amit az angyal mondott”. Ezt akarjuk mi is: látni, meggondolni, megfontolni, mit tett értünk Isten. Karácsony legnagyobb ajándéka, hogy önmagát adta nekünk Isten. Ezért akarunk mi is ajándékot adni egymásnak.
- d) Milyen sokan állítanak karácsonyfát, gyújtanak gyertyát, adnak ajándékot anélkül, hogy Jézusra is gondolnának! Mi hisszük és tudjuk, hogy mindez csak azért van, mert Jézus megszületett, mindezt neki köszönhetjük. Ezért úgy kell karácsonyfát állítanunk, gyertyát gyújtanunk, ajándékot adnunk, hogy azt a szeretetet és jószágot, amelyet ő hozott a földre, mi is tovább adjuk.
- e) Ahogy a pásztorok a betlehemi istállóhoz siettek, úgy jöttünk most mi is ide, hogy Jézus Krisztust, a világ Urát és Megváltóját megtaláljuk. Keressük őt hittel, tekintsünk rá reménnyel, hallgassuk őt nyitott szívvel, és fogadjuk be szeretettel. Így születik meg szívünkben Karácsony öröme, amelyet hirdessen egész életünk.

Vízkereszt

Vízkereszt, Urunk megjelenésének ünnepe azt hirdeti, hogy az üdvösség ígérete nemcsak a választott nép tagjainak, hanem minden népnek szól. Az Istenember kinyilatkoztatja magát mindenkinek, aki hisz őbenne. A Betlehem környékén lakók nem vesznek tudomást a Megváltóról; a távolból jövők, a napkeleti bölcsek viszont vágyakoznak utána, és meg is találják hitük beteljesedését. A napkeleti bölcseket a betlehemi csillag vezette el a Megváltóhoz, mi pedig a hit fénye által juthatunk el hozzá.

Urunk bemutatása, Gyertyaszentelő Boldogasszony

Gyertyaszentelő ünnepének gyertyája arról beszél, hogy Jézus hozta közénk Isten országának világosságát. A szentelt gyertya Jézust, a világ Világosságát jelképezi. Fogadjuk őt mi is, mint Simeon, és járjuk Jézussal az élet zarándokútját. Ez a gyertyás körmenet tanítása.

Évközi idő (Vízkeresztől Hamvazószerdáig)

- a) Az évközi idő Jézus életére és tanítására emlékeztet minket. Minden vasárnap növeli bennünk a hitet, erősíti a reményt és tökéletesíti a szeretetet. Ennek feltétele: készséges szívvel hallgassuk Isten igéjét és vegyük magunkhoz Krisztus testét.
- b) A teremtéstörténet tanúsága szerint a hatodik nap után Isten megpihent munkájától. Hasonlóan cselekszünk mi is, amikor a hat munkanap után megszenteljük a hetedik napot, a vasárnapot. Szükségünk van erre a napra, amely a pihenés és a nyugalom napja, és egyúttal az Úr napja és ünnep a család számára is. Isten hívására jöttünk a templomba, hogy hallgassuk igéjét, amely utat mutat számunkra, és hogy magunkhoz vegyük az Élet Kenyerét, amely erőt ad nekünk mindennapi küzdelmeinkhez.
- c) Az Egyház Krisztus titokzatos teste, Isten népe, Isten gyermekeinek családi közössége. Isten a mi mennyei Atyánk, mi pedig az ő gyermekei és egymásnak testvérei vagyunk. Nagy öröm számunkra, hogy testvéri közösségben együtt lehetünk. Így kölcsönösen megerősödünk egymás hite és jó példája által.

Nagyböjt

- a) Megkezdődött a Húsvét előtti 40 napos bűnbánati idő. Hamvazószerda ennek az időszaknak a kezdete, amikor a mulandóság és a bűnbánat jeleként az Egyház hamut hint homlokunkra. Életünket a böjt, az imádság és az irgalmas szeretet gyakorlásával meg akarjuk újítani Krisztusban. Tudjuk ugyanis, „ha vele szenvedünk, vele együtt meg is dicsőülünk”.
- b) A nagyböjti és a húsvéti időben gyakran és tudatosan emlékezünk Urunk szenvedésére, halálára és feltámadására. A keresztségben sorsközösséget vállaltunk vele: meghaltunk a bűnnek és részesültünk az ő feltámadott életében. A nagyböjti bűnbánati időben újítsuk meg keresztségi fogadásunkat, és igyekezzünk szerinte élni.
- c) Húsvétra készülünk. Húsvét a megújulásnak, az új, krisztusi életnek az ünnepe. A keresztségben mi is újjászülettünk Krisztusban. Törekedjünk arra, hogy hozzá hasonló legyen az életünk. Ebben segít mai istentiszteletünk is: közös imádságunk, énekünk, Isten igéjének meghallgatása. A szentáldozásból pedig erőt merítünk, hogy Jézus példája szerint hordozhassuk mindennapi keresztjeinket.
- d) Krisztus a világ Világossága. A hit és a keresztség által mindannyian részesei lettünk ennek a világosságnak. Sajnos azonban van még bennünk homály: a közömbösség, a kishitűség, és a bűn... Azért vagyunk megint együtt, hogy Krisztus, a mi Urunk megvilágosítsa szívünket.
- e) Ahogy közeledünk Húsvéthoz, egyre gyakrabban gondolunk Jézus szenvedésére és halálára. Krisztus értünk szenvedett és halt meg. Hogyan adjunk ezért hálát? Hálaadásunk egyik módja, hogy együtt érzünk a rászorulókkal, a szenvedőkkel és a betegekkel, segítjük őket kereszthordozásukban. Tudjuk ugyanis, hogy amit embertársainknak teszünk, azt Jézusnak tesszük.

Virágvasárnap

Ma Virágvasárnap van. A jeruzsálemi néphez hasonlóan csatlakozzunk mi is Jézushoz. Nem elég azonban énekszóval, hozsannával dicsőíteni őt, hanem mindennapi életünkben is törekednünk kell az ő követésére. Néha ez a Krisztus-követés áldozatot kíván tőlünk. Vajon készek vagyunk ezt vállalni?

Húsvét

- a) Húsvét azt hirdeti nekünk, hogy a világosság erősebb a sötétségnél, az élet erősebb a halálnál, a szeretet erősebb a gyűlöletnél. A feltámadt Krisztus ugyanis megtörte a halál hatalmát és új életet szerzett számunkra. A keresztségben vele együtt mi is meghaltunk a bűnnek és feltámadtunk az új életre. A keresztségben kapott kegyelem mutatkozzék meg mindennapi keresztény életünkben is!
- b) Itt áll előttünk az égő húsvéti gyertya, amely az önmagát értünk feláldozó és feltámadt Krisztus jelképe. Kövessük mi is Urunk példáját. Legyünk készek érte és testvéreinkért minden áldozatra!
- c) (Húsvét 3. vasárnapjára)
A feltámadt Krisztus nekünk is útitársunk az életben, mint az emmauszi tanítványoknak. Lángoljon szívünk, amikor Egyháza által magyarázza nekünk a Szentírást, és megtöri számunkra az Élet Kenyerét, amely leendő feltámadásunk záloga.

d) (Húsvét 4. vasárnapjára)

A jó Pásztor vasárnapja a papi és szerzetesi hivatások világnapja. Imádkozzunk papi és szerzetesi hivatásokért, hogy ne csak igeliturgiát tarthassunk áldozási szertartással, hanem az Eukarisztiát a jó Pásztor felszentelt papjaival ünnepelhesük.

- e) Húsvét szent titkának gazdagságát nem csupán egyetlen napon, hanem az egész húsvéti időben, ötven napon át ünnepeljük. Ez a Pünkösdig terjedő időszak alkalmat ad arra, hogy alleluját zengve hálát adjunk az Úrnak, és az odafönt valókat keressük, ahol Krisztus ül az Atya jobbján.

Mennybemenetel

Feltámadása után Jézus negyven napon át megjelent tanítványainak, és beszélt nekik az Isten országáról. Ezután az Olajfák-hegyén búcsút vett tanítványaitól, és felment a mennybe. Előrement, hogy helyet készítsen nekünk a mennyei Atya országában. Ígérete szerint azonban továbbra is velünk marad mindennap a világ végezetéig.

Pünkösöd

A húsvéti idő Pünkösöd ünnepével, a Szentlélek eljövételével fejeződik be. Az Ószövetségben ezen a napon ünnepelték a mózesi Törvényt, és hálát adtak az új termésért. Az Újszövetségben azt ünnepeljük, hogy a feltámadt Krisztus elküldte a megígért Szentlelket. A Szentlélek eljövetele az Egyház születésének a napja is.

Évközi idő (Pünkösöd után)

- a) A vasárnapi ünneplés a megváltás titkát tudatosítja bennünk, hívő keresztényekben. Igaz, mi most nem szentmisén veszünk részt, de hallhatjuk Isten szavát, és magunkhoz vehetjük Krisztus testét, amely a szentmise gyümölcseként maradt itt közöttünk. Így részesülünk Jézus életében, halálában és feltámadásában.
- b) Az apostoli hagyomány szerint az Egyház vasárnap ünnepli a Húsvét szent titkát: Urunk szenvedését, halálát és feltámadását. Ezért nevezzük a vasárnapot az Úr napjának, amely a keresztények legősibb ünnepe. E napon mi is ezért gyűltünk össze istentiszteletre, hogy Istent dicsőítsük és a megváltás kegyelmeiért hálát adjunk.
- c) Az ószövetségi választott nép számára a szombat volt az Úr napja annak jeléül, hogy Isten szövetséget kötött velük. Nekünk, keresztényeknek a vasárnap az Úr napja, mert ezen a napon támadt fel Jézus Krisztus, az új és örök szövetség szerzője. A vasárnap az ünneplés és a pihenés ideje. Ünneplésünk elsősorban abban áll, hogy megemlékezünk Urunk haláláról és feltámadásáról. Mindezt a szentmise teszi titokzatos, de valóságos módon jelenvalóvá számunkra. Itt egybegyűlt közösségünk – szentmise híján – Isten igéjének meghallgatásával és Krisztus testének vételével ünnepli az Úr napját.
- d) A nyári hónapokban örömmel megyünk szabadságra: vágyakozunk fényre, levegőre, vízre és szép tájakra. Minden virág és fa, minden hegy és völgy és minden élőlény a Teremtőről beszél. Nyissuk ki szemünket, fülünket és szívünket, vegyük észre és ismerjük fel a természetben Isten nagyságát, szépségét és bölcsességét! A nyári szabadság idején se feledkezzünk meg arról, hogy a vasárnapi istentiszteleten is találkozunk kell vele!
- e) Ősszel a földeken: a kertekben és a mezőkön beérik a termés. Emberségünknek, keresztény életünknek is folytonosan érlelődnie kell. Minden becsületes munka, minden imádság,

minden szeretetből fakadó tett, minden szentáldozás érleli életünk termését. Amint hálát adunk a jó termésért, ugyanúgy hálásaknak kell lennünk mindazért, amit keresztény életünkben Isten kegyelmével elértünk.

- f) Az őskeresztények korában az Egyházon kívülállók ezt mondták a keresztényekről: „Nézzétek, mennyire szeretik egymást!” Az őskeresztények nem voltak gazdag, befolyásos emberek, de hitük és szeretetük példamutató volt. Vajon milyennek látnak a kívülállók minket, mai keresztényeket? Szomorú lenne, ha azt mondhatnák rólunk: „Nézzétek, ezek a keresztények sem szeretik egymást!” Pedig nekünk nemcsak egymást, hanem minden embert szeretnünk kell! Merítsünk ehhez erőt és kegyelmet ezen a vasárnapi igeliturgián, amikor a Szentírás szavaival Isten szól hozzánk, és a szentáldozásban Jézussal találkozunk.

Szűz Mária ünnepeire

Ma a Boldogságos Szűzanyára, Jézus édesanyjára emlékezünk. Ő az Úr szolgálóleánya, az Isten anyja, az ég és föld királynője. Isten szavára igen-t mondott. Azt akarta, amit Isten akart. Hitt és bízott az ő szavában. Ezért magasztaljuk őt és valljuk boldognak. Mária adta nekünk Jézust. A rózsafüzér imádsága is mutatja, hogy milyen helye van Máriának Jézus életében, szenvedésében és megdicsőülésében. Mária a mi példaképünk és Jézusnál közbenjárónk. Ma vele imádkozunk, vele együtt ünneplünk, és az ő segítségét kérjük, hogy általa eljuthassunk Jézushoz.

Szentek ünnepeire

A szentek Isten dicsőségét hirdetik, mert Isten kegyelme hatékonyan működött bennük. A szentekben Krisztus ereje nyilvánul meg, amely az emberi gyöngeségben is diadalmaskodik. Így áll előttünk az a szent is, akit ma ünneplünk. Biztató üzenete: „Amik ti vagytok, az voltam én is, és ami vagyok, azzá lehettek ti is!” Ennek elérésben segítsen minket a mai istentiszteletünk.

Mindenszentek

Ma Mindenszentek ünnepét üljük. Minden kor, minden ország, minden nép szentjét együttesen ünnepeljük. Mi, a földön élők, a küzdő Egyház tagjai is a szentek közösségéhez tartozunk. Útban vagyunk az örök haza felé, ahol találkozunk azokkal, akik már célba értek: a győzedelmes Egyház tagjaival, a szentekkel. Mindnyájan Isten gyermekeinek nagy családjához tartozunk, ezért együtt imádkozunk, énekelünk és örülünk.

Halottak napja

A halál nem választ el minket elhunyt szeretteinktől. Krisztus által kapcsolatban állunk velük, mert valamennyien az ő titokzatos testének tagjai vagyunk életünkben és halálunkban egyaránt. Ma különösen is emlékezünk a halottakra. Imádkozzunk értük; gondoljunk a tisztítóhelyen szenvedő testvéreinkre. Ajánljuk fel értük imáinkat, szentáldozásunkat és jócselekedeteinket.

3. Ajánlott énekek az adományok összegyűjtése (perselyezés) alatt

Adventben:

- Ho. 5.: Ave Maria, Istennek Anyja...
- Ho. 10.: Mária, szűz virág...
- Ho. 11.: Ó fényességes szép hajnal...
- Ho. 185.: Mária, Szűzanya Názáretből indul útnak...
- Ho. 194.: Ó Mária szent Szíve...
- Ho. 196.: Üdvöz légy Mária, tengernek csillagja...
- Ho. 201.: Üdvözítőnk édesanyja...
- Ho. 203.: Mennyországnak Királynéja...

Karácsonykor:

- Ho. 19.: A szép Szűz Mária szent Fiának...
- Ho. 26.: Midón a Szűz Magzatát...
- Ho. 33.: Szép violácska...
- Ho. 203.: Mennyországnak Királynéja...

Nagyböjtben:

- Ho. 53.: Könyörülj, Istenem...
- Ho. 55.: Kereszten haldokló kegyes Jézusom...
- Ho. 63.: A keresztfához megyek...
- Ho. 64.: Az Atyának egy Fiát...
- Ho. 65.: Áll a gyötrött Istenanyja...
- Ho. 67/B: Gyászba borult Isten csillagvára...
- Ho. 71.: Keresztények, sírjatok...
- Ho. 72.: Keservesen siratja Mária Fiát...
- Ho. 73.: Krisztus Anyja, szűz Mária...
- Ho. 82.: Királyi zászló jár elől...

Húsvétra:

- Ho. 87.: Föltámadt Krisztus e napon...
- Ho. 89.: Krisztus, virágunk...
- Ho. 92.: Szent Magdolna elmene...

Urunk mennybemenetele ünnepén:

- Ho. 94.: Galileai férfiak...

Pünkösdre:

- Ho. 99.: Ó alkotó Lélek...
- Ho. 102.: Szentlélek Isten, szállj reánk...
- Ho. 259.: Jöjj, Szentlélek Úristen...

Évközi időben:

Jézus-énekek:

- Ho. 143.: Előtted, Jézusom, leborulok...
- Ho. 145.: Győzhetetlen én kőszálom....
- Ho. 146.: Hol vagy, én szerelmes Jézus Krisztusom?...

- Ho. 150.: Uram, Jézus! Légy velünk...
Ho. 151.: Zengjünk Jézus szent Nevének...
Ho. 153.: Ó add, Jézusom...
Ho. 155.: Jézus Szíve, legtisztább Szív...
Ho. 157.: Szeretlek, szép Jézus...
Ho. 159.: Ó édes Jézus, ég és föld...
Ho. 282.: Üdvöz légy, szent orvosunk...
ÉE. 208.: Mint a szép hűvös patakra...
ÉE. 214.: Követte egykor Krisztus csodáját...
ÉE. 294.: A Szent Keresztnek dicséretéről...
ÉE. 295.: Előttünk tündöklék Krisztus keresztje...

Mária-énekek:

- Ho. 178.: Szűz Mária, mennyek gyöngyös ékessége...
Ho. 179.: Bús szívemnek nagy öröme...
Ho. 180.: Dicsérjük Jézus szentséges Szűz Anyját...
Ho. 182.: Keserű gondok tépik szívünket...
Ho. 183.: Lelkem tiszta lánggal ég...
Ho. 187.: Nagy mentsége, reménysége...
Ho. 189.: Nyújtsd ki mennyből...
Ho. 190.: Ó áldott Szűzanya...
Ho. 191.: Ó dicsőséges asszonyság...
Ho. 192.: Ó dicsőséges, ó ékességes...
Ho. 194.: Ó Mária szent Szíve...
Ho. 195.: Te vagy földi éltünk Vezércsillaga...
Ho. 284.: Boldogasszony Anyánk...
Ho. 285.: Egek ékessége...
Ho. 286.: Édesanyja, Nagyasszonya...
Ho. 287.: Angyaloknak királynéja...
Ho. 288.: Boldogságos Krisztus Anyja, vigadozzál...
Ho. 289.: Angyaloknak nagyságos Asszonya...
Ho. 290.: Gyászba borult egek...
Ho. 291.: Dicsértessél, ó Mária...
Ho. 292.: Máriát dicsérni, hívek, jöjjetek...
ÉE. 220.: Oltalmad alá futunk...
ÉE. 239.: Zengj, szívem dalt...
ÉE. 276.: Köszöntsük most Szűz Máriát...

Szentek:

- Ho. 211.: Két oszlopa igazságnak...
Ho. 212.: Szent Péter apostol nagy dicséretét...
Ho. 213.: Áldunk Isten jó szolgája...
Ho. 214.: Krisztus Jézus Nagyanyjának...
Ho. 293.: Isten, hazánkért térdelünk elődbe...
Ho. 294.: Ah, hol vagy...
Ho. 296.: Magyarok fénye, ország reménye...
Ho. 297.: Igaz hitnek plántálója...
Ho. 298.: Ó dicsőséges szent Jobb kéz...
Ho. 299.: Szent Imre herceg...
Ho. 300.: Felmutat égbe Szent Gellért keresztje...

- Ho. 302.: Sziklahitű László...
Ho. 303.: Szent Erzsébet asszony életéről...
Ho. 304.: Pannóniában nőtt...
ÉE. 288.: Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga...
ÉE. 312.: Szent Miklós püspök...

Alkalmi énekek:

- Ho. 52.: Hallgasd meg...
Ho. 261.: Hallottuk, Isten...
Ho. 263.: Uram, hiszlek és remélek...
Ho. 265.: Menny, föld, tűz, víz, levegő, ég...
Ho. 268.: Tehozzád kiáltok...
ÉE. 190.: Az Úristent magasztalom...
ÉE. 191.: Fényességes mennybéli nagy Isten...
ÉE. 196.: Egek Urát áldjuk...
ÉE. 197.: Dicsérjétek az Urat...
ÉE. 198.: Dicsérd lelkem dallal a nagy Úristent...
ÉE. 202.: Minden élő dicsér...
ÉE. 326.: Hozzák immár a Szentírást...
ÉE. 328.: Üdvösség szerzője...

4. A világi lelkipásztori kisegítő püspöki megbízólevelének átadása szentmise keretében

(Elsősorban azok számára, akik plébánia vezetésére kaptak megbízást)

A megbízatás szertartása lehetőleg a helyi plébániatemplomban legyen, azoknak a híveknek jelenlétében, akikhez a világi lelkipásztori kisegítő küldetése szól. Ha ez nem lehetséges, a körzet központjában történjék.

A szertartást szentmise keretében, az evangélium után a főpásztor vagy megbízottja végzi.

A helyi plébános bejelenti:

Érsek (Püspök) atyánk N. N.-nek megbízást adott a világi lelkipásztori kisegítői szolgálatra. Most felolvasom a megbízólevelet.

A megbízólevél felolvasása után a főpásztor vagy megbízottja a jelölthöz fordul:

Kedves Jelölt! Lelkiismereti felelősséged tudatában az Egyház szándéka szerint és főpásztorodnak engedelmességgel vállalod-e a világi lelkipásztori kisegítői szolgálatot?

Világi lelkipásztori kisegítő: Vállalom!

A főpásztor vagy megbízottja hozzáfűzi:

Ezt a készségedet most Isten népének közösségében ünnepélyes ígérettel is erősítsd meg:

Én, N. N.

a(z) plébánia világi lelkipásztori kisegítője

Isten előtti felelősségem tudatában

ünnepélyesen megígérem,

hogy a rám bízott lelkipásztori munkát lelkiismeretesen végzem.

Mindenben szem előtt tartom

Isten és az Anyaszentegyház törvényeit,

valamint a hívő közösség lelki javát.

Kérem ehhez Urunk, Jézus Krisztus kegyelmét,

a Magyarok Nagyasszonyának,

egyházmegyénk védőszentjének,

..... pártfogását,

az Egyház áldását

és a hívek megértő támogatását.

Ezután a főpásztor vagy megbízottja ilyen vagy hasonló szavakkal szól a jelenlevőkhöz:

Kedves Hívek! N. N. testvérünk, ahogy a levélben is hallottátok, megbízást kapott a lelkipásztori kisegítői szolgálatra. Fontoljuk meg, mit is jelent ez a megbízatás.

N. N. testvérünk Isten házanépét fogja szolgálni a Szentlélektől kapott kegyelmi ajándékokkal. Emlékezzünk Szent Pál szavaira, amelyekkel nemcsak a korintusi híveket figyelmezteti, hanem minket is: „A lelki adományok ugyan különfélék, a Szentlélek azonban ugyanaz. A szolgálatok is különfélék, de az Úr ugyanaz. A Szentlélek megnyilvánulásait

mindenki azért kapja, hogy használjon vele. Minden kegyelmi ajándék azonban egy és ugyanazon Szentlélek műve, tetszése szerint osztva kinek-kinek” (1Kor 12,4-7.11). Testvérünk készségesen vállalkozott ennek a közösségnek szolgálatára. Vállalt feladatát a főpástorral és az illetékes lelkipástorral együttműködve kell majd teljesítenie.

Kedves Hívek! Fogadjátok megértéssel és szeretettel N. N. testvérünk lelkipásztori kisegítését, és bizalommal vegyétek igénybe szolgálatát.

Kedves N. N. testvér! Lelkipásztori kisegítői szolgálatod megkezdése előtt állsz. Szavaiddal és tetteiddel légy hűséges tanúja Krisztus evangéliumának, hogy példád nyomán Isten házanépe növekedjék a kegyelemben. Buzdítsd a híveket, hogy készséges lélekkel válaszoljanak a keresztségben kapott meghívásukra: mindennapi életükben törekedjenek a keresztény hit, remény és szeretet megvalósítására. Megbízatosod a lelkipásztori kisegítői szolgálatra segítsen másokat is arra, hogy ők is szívesen szolgálják Krisztus ügyét.

Imádság a lelkipásztori kisegítőért

Főpásztor (vagy megbízottja):

Könyörögjünk!

Mindenható Istenünk!

Szentlelked adományait bőségesen árasztod közösségünkre, hogy építsd Egyházadat.

Áldd † meg N. N. testvérünket, aki a lelkipásztori kisegítői feladatra vállalkozott, hogy egész szívvel a te tanítványod legyen.

Segítsd, hogy szolgálatát azzal a szeretettel végezze, amellyel Krisztus is szerette övét;

a Krisztustól kapott küldetés megvalósításában

legyen segítségére a főpástornak,

a papoknak és a diakónusoknak

Isten szent népének javára.

Krisztus, a mi Urunk által.

Hívek: Ámen.

A főpásztor vagy megbízottja átadja a megbízólevelet, valamint a Szentírást (és a keresztet):

Vedd a megbízólevelet és a Szentírást. Hirdesd Jézus Krisztus tanítását szavaddal és életed példájával!

Majd kézfogással köszönti a lelkipásztori kisegítőt:

Béke veled.

A lelkipásztori kisegítő:

És a te lelkeddel.

Ezután a Hitvallás-sal, illetve a Hívek könyörgésé-vel folytatódik a szentmise.

5. A világi lelkipásztori kisegítők felkészítése és megbízása

1. A Magyar Katolikus Püspöki Kar tagjai megállapodtak a világi lelkipásztori kisegítők egységes képzésének rendjében. A képzés (levelező oktatás formájában) egységes jegyzetek alapján történik, 6 félévben, félévenként 6-6 vizsgaköteles tárggyal. A vizsgák eredményét a hallgatók indexébe írják. A 3 év végeztével a hallgatók végbizonyítványt kapnak, amely – a vizsgáztatók véleményének megfelelően – arra jogosítja őket, hogy az illetékes lelkipásztor előterjesztésére a főpásztortól megbízást kaphatnak az alábbi kategóriák szerint történő világi lelkipásztori kisegítői munkakör betöltésére:

- A) kategóriába soroltak plébániát (lelkészséget) vezethetnek.
- B) kategóriába soroltak hitoktathatnak.
- C) kategóriába soroltak igeliturgiát végezhetnek.
- D) kategóriába soroltak áldoztathatnak és vezethetik a hívek imáit.

Az egyes egyházmegyék elismerik a többi egyházmegye teológiai tanfolyamán szerzett végbizonyítványt.

2. A Püspöki Kar tagjai (az egyes Ordináriusok) öröködnék afölött, hogy *Az Egyházi Törvénykönyv* 231. kánon 1. és 2. §-ában foglalt előírásokat mindenütt megtartsák:

1. §. „Azok a világiak, akiket tartósan vagy ideiglenesen az Egyház különleges szolgálatára vesznek fel, kötelesek a feladatuk kellő ellátásához megkívánt képzettség megszerzésére, 1. §. valamint feladatuk lelkiismeretes, serény és szorgalmas ellátására.”

A megkívánt képzettség az A) B) C) kategóriájú munkatársaknál, vagyis akik plébániát vezetnek, hitoktatnak, igeliturgiát végeznek, a Magyar Katolikus Püspöki Kar által előírt teológiai tanfolyam. A D) kategóriájú munkatársaknál, vagyis az áldoztatást végzők esetében elégséges az Eukarisztia titkával kapcsolatos alapvető ismereteknek és az áldoztatás végzésének gyakorlati módjának elsajátítása.

2. §. A 230. kánon 1. §-ának fenntartásával – amennyiben megfelelő munkaszerződést kötöttek – joguk van a helyzetükhöz mért, tisztességes díjazáshoz (amelyből – a világi jog előírásait is megtartva – illően ki tudják elégíteni a maguk és családjuk szükségleteit). Ugyancsak joguk van arra, hogy megfelelő társadalombiztosításban és egészségügyi ellátásban részesüljenek.

Természetesen lehetséges az is, hogy a világiak püspöki megbízással ellenszolgáltatás nélkül végezzék ezt a tevékenységet.

6. A plébánia vezetésével megbízott világi lelkipásztori kisegítők különféle feladatai a plébánia életében

A Magyar Katolikus Püspöki Kar intézkedése szerint a világi lelkipásztori kisegítőnek ne csak a hivatalos istentiszteletre legyen gondja, hanem mindarra, ami a plébánia lelkipásztori életet előmozdítja.

1. Az Egyház szándéka szerint a zsoltosma egyes részeit (Reggeli és Esti dicséretet, Befejező imaórát) imádkozza egyedül vagy a hívekkel együtt a lehetőségeknek megfelelően.
2. A Szentírás megismertetésére és megszerettetésére tartson bibliaórát.
3. A hitoktatást tekintse elsőrendű lelkipásztori feladatnak, és ezen a téren legyen mindenben a plébános segítségére.
4. A hagyományos (népi) ájtatosságokat: litániákat, keresztutat, rózsafüzért, vecsernyét stb. őrizze és a lelki élet elmélyítésére használja fel.
5. A meglévő egyesületeket, pl. rózsafüzértársulatot, oltáregyletet igyekezzék a mai kor igényeinek megfelelően fenntartani és továbbfejleszteni. Legyen gondja a plébánia területén működő kisközösségekre, és igyekezzék bekapcsolni azokat a plébániai életbe.
6. Törődjék a ministránsokkal és foglalkozzék velük.
7. A hívekkel való minél jobb kapcsolat érdekében vegye igénybe munkatársak közreműködését, pl. házapostolokét, utcaapostolokét stb. A plébániai munkatársak: képviselőtestületi tagok, kántor, sekrestyés, harangozó, pénzbeszedők, takarítók stb. legyenek igazi munkatársai, 18. és ápolja velük a jó közösségi kapcsolatot a plébániai közösség életének érdekében.
8. Terjessze a katolikus sajtót (dia, videókazetta stb.).
9. Mozdítson elő a közösségi életben minden egészséges kezdeményezést, pl. lelkeségi mozgalmakat, cserkészetet, KALÁSZ-t, KALOT-ot, helytörténeti törekvéseket, környezetvédelmet stb. Szervezzen zárandoklatokat, lelkigyakorlatokat.
10. A helyi világi vezetőkkel törekedjék jó kapcsolatra, s törekedjék kapcsolatot tartani az egyházmegyében tevékenykedő többi világi lelkipásztori kisegítővel is.
11. Ha a világi lelkipásztori kisegítő irodavezetéssel is meg van bízva, a plébános útmutatása szerint:
 - a) Az anyakönyveket nagyon lelkiismeretesen vezesse, biztonságos helyen őrizze. Az anyakönyvi kivonatokat a plébános útmutatása szerint állítsa ki. Az anyakönyvek vezetésénél Az egységes anyakönyvvezetés szabályzata című kiadvány előírásai szerint járjon el.
 - b) Minden hivatalos érkező és elküldött levelet iktasson.
 - c) A plébániai pecsétet gondosan őrizze.

12. Ha az anyagi ügyek kezelése is rá van bízva, legyen lelkiismeretes. Minden pénzforgalmat megfelelő bizonylattal lásson el; ez áll az adományokra is. A pénztárkönyv(ek)et a plébános felügyelete alatt a hivatalos előírások szerint vezesse.
13. A hivatalos stóladíjszabást mindig vegye figyelembe, attól nincs joga eltérni.
14. A Püspöki Kar, illetve a főpásztor által meghatározott egyházi hozzájárulást a hívek a pénzbeszedőnek, a pénztárosnak, a lelkipásztornak vagy a világi lelkipásztori kisegítőnek fizethetik be. Ha a plébániának van csekkszámolója, átutalással is lehet rendezni a hozzájárulást. Személyes befizetésnél aláírt és bélyegzővel ellátott elismervényt kell átadni a befizetőnek.
15. Az egyházi felszerelésekre, a plébániai könyvtárra és különösen is a védett műtárgyak biztonságos őrzésére legyen gondja. Ügyeljen az üres egyházi épületek karbantartására.
16. Vezessen feljegyzést teendőiről, ill. külön könyvet a közösség életének fontosabb eseményeiről (Historia domus).

7. A világi lelkipásztori kisegítők tevékenységének a Magyar Katolikus Püspöki Kar által jóváhagyott szabályzata

Bevezetés

Bár a keresztség szentsége révén minden hívő részesedik az egész Egyház küldetésében, Jézus mégis úgy akarta, hogy Egyháza építésében a tanítás, a megszentelés és a vezetés szolgálatát kiválasztott apostolai és utódaik lássák el. Az Egyház vezetésére rendelt pásztorok feladatuk betöltésére már az ősegyházban igénybe vették apostoli lelkületű férfiak és nők segítségét (ApCsel 18, 26; Róm 16, 6 kk; Fil 4, 3). Az ősegyház példáját követte a II. Vatikáni Zsinat, amikor úgy intézkedett, hogy a paphiány miatt

a püspökök világi személyekre bízhatnak olyan lelkipásztori feladatokat, amelyekhez nem szükséges az egyházi rend (*Konstitúció az Egyházzal, 24*). Az új Egyházi Törvénykönyv a zsinat intézkedését megerősítette és szabályozta. A püspököknek ugyan gondoskodniuk kell arról, hogy a krisztushívőket felszentelt papok részesítsék lelki gondozásban (213. kánon), a paphiány miatt mégis megbízhatnak alkalmas világiakat lelkipásztori feladatok és hivatalok ellátásával a hívek zavartalan lelki gondozása érdekében (228. kánon).

A Magyar Katolikus Püspöki Kar a növekvő paphiány miatt – emlékezve a magyar egyház régi licenciátusi intézményére is – igénybe kívánja venni a világi személyek lelkipásztori kisegítő tevékenységét. Az új lehetőség a lelkipásztori munka új formáit hozza létre, amelynek az eredményessége rendezett kereteket kíván meg, figyelembe véve az egyházi törvényeket és rendelkezéseket.

Ennek a célnak az érdekében a Magyar Katolikus Püspöki Kar az alábbi szabályzatot adja a világi személyek lelkipásztori kisegítő tevékenységéről. A szabályzat abban a szellemben készült, hogy az új kezdeményezés szolgálja a magyar Egyház javát, és biztosítsa a hívek lelkipásztori ellátását ott is, ahol nincs elegendő felszentelt pap.

A Magyar Katolikus Püspöki Kar bízik abban, hogy a világi lelkipásztori kisegítő tevékenységet vállaló hívek egyházas szellemben és hivatástudattal fogják végezni feladataikat; bízik abban is, hogy a hívek jó szívvvel fogadják a megyéspüspök által kinevezett és küldött világi lelkipásztori kisegítők szolgálatát.

I. A világi lelkipásztori kisegítők feladatai

1. §. Világi lelkipásztori kisegítők azok a világi személyek, akár férfiak, akár nők, akik az egyházmegye főpásztorának megbízásából (mandatum) – meghatározott helyen és terjedelemben – olyan lelkipásztori feladatokat végeznek a kijelölt lelkipásztor irányítása és vezetése mellett, amelyeket az Egyházi Törvénykönyv számukra megenged. A jelen szabályzat csak az itt felsorolt feladatokra vonatkozik, érintetlenül hagyva a többi, eddig is meglévő egyházközségi tevékenységet (kántor, képviselőtestület, sekrestyés, harangozó stb.).
2. §. A világi lelkipásztori kisegítők különböző feladatokat kaphatnak:
 1. A lektor, aki a liturgiában az olvasmányokat és bizonyos szövegeket (pl. az Egyetemes könyörgések fohászait) olvassa fel. Az alkalmi felolvasáshoz nem kell hivatalos megbízás, elég a plébános felkérése;
 2. A kisegítő áldoztató (a betegáldoztató);
 3. A hitoktató;

4. Az igeliturgia és más áhítatgyakorlatok vezetője a plébános irányítása mellett;
5. A lelkipásztori teendők önálló ellátója, a megyéspüspök megbízásából.

Aki a 4. és 5. pont alatti teendőkre kapott megbízást, természetesen az 1. és 2. pont alatti szolgálatokat is végezheti.

A 4. és 5. pont alatti megbízásokat részletesen kell megadni a helyi plébános kérésének és a lelkipásztori igényeknek megfelelően. Külön megemlíthetők pl. keresztelelési előkészítés, jegyesoktatás, temetés.

Fokozott gondosságot igényel a lelkipásztor nélküli plébánián az önálló lelkipásztori teendőkkel való megbízás.

Kívánatos, hogy az ilyen önálló világi lelkipásztori kisegítő megbízása előtt az egyházmegye főpásztora kérdezze meg az egyházközség képviselőtestületét és lelkipásztorát. Aki ilyen megbízást kap, tevékenységében a plébánia gondozásával hivatalosan megbízott lelkipásztor vezetése alatt áll, és tisztét a plébánossal teljes egyetértésben tölti be.

3. §. Az önálló világi lelkipásztori kisegítő feladatai:

1. Vezesse a pap távollétében végzett istentiszteletet vasár- és ünnepnapokon, valamint áldoztasson. Az igehirdetésben vegye igénybe a püspök, illetve az illetékes lelkipásztor által adott segédanyagot;
2. gondoskodjék az Eukarisztia biztonságos és tiszteletteljes őrzéséről;
3. tartson meghatározott időben ügyeletet a plébánián; sürgős esetekben gondoskodjék arról, hogy a lelkipásztort értesítse, amikor szentségek kiszolgáltatása szükséges;
4. a plébános megbízása szerint tartsa a kapcsolatot az egyházközségi képviselőtestülettel, az egyházközségi tanáccsal és a hívők közösségével; szorgalmazza a plébániai bizottságok tevékenységét, különösen a szegények, magányosok, betegek, öregek, rászorulóknak gondozását;
5. legyen gondja arra, hogy a hívő közösség kivegye részét Krisztus egyházának építéséből és az apostolkodásból;
6. gondoskodjék az anyakönyvek vezetéséről, az irodai teendők ellátásáról, valamint a perselypénznek, az egyházközségi hozzájárulásnak (egyházi adónak) és a különféle adományoknak az Egyházközségi Szabályzat szerint történő kezeléséről.

II. A világi lelkipásztori kisegítők alkalmassága

4.§. A világi lelkipásztori kisegítők olyan adottságokkal rendelkezzenek, amelyek alkalmassá teszik őket a hívek lelkipásztori szolgálatára. Olyan személyeket kell tehát kiválasztani:

- a) akik egészséges testi és pszichikai alkattal rendelkeznek; a természetes és keresztény erényekben szilárdak; nem anyagiasak, de anyagi ügyeik rendezettek;
- b) akiknek keresztény élete példamutató és buzgó: naponta imádkoznak, megszentelik az Úr napját, gyakran járulnak szentségekhez, családi életük az Egyház tanításának megfelelően rendezett és példamutató;
- c) akikben egyházas szellem él: maradéktalanul elfogadják az Egyház tanítását és irányítását, tudatában vannak annak, hogy munkájukat az Egyház megbízásából és Isten népe javára végzik;
- d) akikben van közösségi szellem és készek a közösséget szolgálni; alkalmasak a közösség vezetésére és ugyanakkor a közösség is jó szívvel fogadja szolgálatukat; továbbá építően együttműködnek plébánosukkal, ill. a többi lelkipásztorral.

Személyük, viselkedésmódjuk, munkájuk nem kelt zavart a közösségben, és személyük nem szolgál alkalmul arra, hogy egyes csoportok elkülönüljenek a helyi egyházi közösségtől;

- e) akik rendelkeznek a megbízatásuknak megfelelő hittani ismeretekkel. A lektori és az áldoztatói megbízáshoz elég a lelkipásztor felkészíti őket. A hitoktatáshoz, valamint a kisegítő és az önálló lelkipásztori munkához teológiai tanfolyam elvégzése és a konkrét feladatokra való felkészülés is megkívántatik.

Az önálló megbízatással rendelkező világi kisegítők vegyenek részt a papi rekollekciókon és koronákon, hogy egyre jobban átérezzék teendőik jelentőségét, és a papsággal testvéri kapcsolatban legyenek.

- 5. §. A világi lelkipásztori kisegítő alkalmasságára vonatkozóan ki kell kérni a lakóhely szerinti plébános, más megbízható lelkipásztor, valamint a működési hely plébánosa véleményét. Mindezek birtokában az alkalmasságot végső fokon az egyházmegye főpásztora állapítja meg.

III. A világi lelkipásztori kisegítők megbízása

- 6. §. A világi lelkipásztori kisegítők olyan feladatkört látnak el, amely az egyházi hierarchia küldetéséhez kapcsolódik. Ezért a 2. §-ban felsorolt valamennyi feladathoz az egyházmegye 16. §. főpásztora ad hivatalos megbízást az Egyházi Törvénykönyv előírásai és az egyházmegye szükséglete szerint. A megbízást a főpásztor írásban adja meg, amelyben konkrétan meghatározza a plébániát (plébániákat), ahol a lelkipásztori kisegítő működhet, és a feladatkört, amelyet betölthet. A megbízott ezt a hatáskört és illetékességet nem lépheti túl.
- 7. §. Az egyházmegye főpásztora csak azokon a plébániákon és csak annyi személynek adjon megbízást, ahol és amennyi valóban szükséges a lelkipásztori feladatok zavartalan ellátásához.
- 8. §. (1) Ajánlatos, hogy a megbízás először csak egy év próbaidőre szóljon. Ennek elteltével a szerzett tapasztalatok alapján következzen a megbízás meghosszabbítása. (2) Amennyiben a világi lelkipásztori kisegítő munkaviszony alapján végzi megbízatását, akkor a munkaszerződést a 13. §. (4) bekezdésben foglaltak szerint kell megkötöni.
- 19. §. A világi lelkipásztori kisegítő a hivatalosan megbízott lelkipásztor irányításával végezze munkáját. Ugyanakkor a lelkipásztor tekintse őt munkatársának, akinek a munkájára szüksége van a hívek lelkipásztori ellátásában.
- 10. §. A világi lelkipásztori kisegítő – megbízásának kezdetekor – elmondja az Apostoli Hitvallást, és ígéretet tesz az alábbi szöveg szerint:

Világi lelkipásztori kisegítő ígérete:

Én, **N. N.** a(z) plébánia világi lelkipásztori kisegítője Isten előtti felelősségem tudatában ünnepélyesen megígérem, hogy a rám bízott lelkipásztori munkát lelkiismeretesen végzem.

Mindenben szem előtt tartom Isten és az Anyaszentegyház törvényeit, valamint a hívő közösség lelki javát.

Kérem ehhez Urunk, Jézus Krisztus kegyelmét, a Magyarok Nagyasszonyának, egyházmegyénk védőszentjének, pártfogását, az Egyház áldását és a hívek megértő támogatását.

11. §. (1) A világi lelkipásztori kisegítő köteles minden területen az egyházi törvényeket megtartani, valamint a kapott megbízatást lelkiismeretesen ellátni.
- (2) A megbízás visszavonható azoktól a világi lelkipásztori kisegítőktől, akik:
- a) magánéletükkel, viselkedésükkel méltatlanná válnak a lelkipásztori kisegítő munkára;
 - b) feladatkörüket huzamos időn keresztül, saját hibájukból nem látják el;
 - c) túllépik a kapott megbízatás keretét;
 - d) vétének az egyházi törvények és rendelkezések ellen.
- (3) A megbízás visszavonása – a jelen szabályzat és a hatályos munkajogi rendelkezések figyelembe vételével – egyúttal a munkaviszony megszűnését is jelenti.

IV. A világi lelkipásztori kisegítők munkaviszonya

12. §. (1) A világi személyek lelkipásztori kisegítő tevékenységüket főállásban (részmunkaidőben is), mellékfoglalkozásként, nyugdíjas foglalkozásként végezhetik a hatályos munkajogi, társadalombiztosítási jogszabályok figyelembevételével, valamint időszakosan vagy ellenszolgáltatás nélküli társadalmi munkában is.
- (2) Az időszakosan vagy ellenszolgáltatás nélküli társadalmi munkában végzett lelkipásztori tevékenység alapján munkaviszony nem jön létre. A munkaviszony hiánya azonban nem szünteti meg a világi lelkipásztori kisegítőnek a megbízólevélben körülírt és a jelen szabályzatban felsorolt jogait és kötelességeit.
- (3) A főfoglalkozásban, mellékfoglalkozásként vagy nyugdíjas foglalkozásként végzett lelkipásztori tevékenység munkaviszonyt létesít, amelyben a plébánia a munkáltató, a világi lelkipásztori kisegítő pedig a munkavállaló. A világi lelkipásztori kisegítő társadalombiztosítási juttatásokhoz való jogosultsága, illetve kötelezettsége tekintetében a mindenkor hatályos rendelkezések érvényesek. A nyugdíjasok alkalmazásánál tekintetbe kell venni a mindenkor hatályos állami rendelkezéseket.
13. §. (1) Ha a világi lelkipásztori kisegítő munkaviszonyt létesít, akkor a plébániának és a világi lelkipásztori kisegítőnek munkaszerződést kell kötnie, amely az Egyházmegyei Hatóság jóváhagyásával válik érvényessé.
- (2) Munkaszerződés csak azzal a világi lelkipásztori kisegítővel köthető, aki:
- a) bemutatja a megyéspüspöktől kapott megbízólevelét;
 - b) beadja írásos életrajzát;
 - d) bemutatja egyeztetés céljából a személyi igazolványát, és iskolai végzettségét bizonyító okmányokat.
- (3) Amunkaszerződés, amely érdemben nem térhet el a püspöki megbízólevélben foglaltaktól, tartalmazza a következőket:
- a) kik között és mikor jött létre a szerződés (pontos személyi adatok, hely, dátum);
 - b) hol és milyen munkakör ellátására jogosít és kötelez;
 - c) a szerződést meghatározott vagy határozatlan időre kötötték;
 - d) a munkaviszony kezdetének a megjelölését;
 - e) a jogok (fizetés és javadalom) és kötelességek pontos leírását;
 - f) egyéb kikötéseket (heti pihenőnap megjelölését; az esetleges természetbeni lakást is meg kell említeni, de erről külön szerződést kell kötni, amelyet csatolni kell);
 - g) az éves szabadságra, a munkaviszony megszüntetésének módjára, a felmondás lehetőségére és idejére vonatkozó rendelkezéseket, valamint a munkaviszonnyal kapcsolatos panaszlehetőségre való utalást.

- (4) A munkaszerződés határozott vagy határozatlan időre köthető. A munkaszerződésben csak három hónapi próbaidő köthető ki. Amennyiben a főpásztori megbízás egy évi próbaidőre szól, akkor „próbaidő” jelleggel határozott időre szóló szerződést kell kötni.
- (5) A munkaszerződést, amelyet 3 példányban kell kiállítani, a világi lelkipásztori kisegítő, továbbá a plébánia nevében a plébános írja alá. Ezenkívül két tanúnak is alá kell írnia. A munkaszerződést az Egyházmegyei Hatóság hagyja jóvá. A munkaszerződés egy példánya a plébániahivatalban, egy példánya a világi lelkipásztori kisegítőnél, egy példánya az Egyházmegyei Hatóságnál marad.
- (6) A munkaszerződést csak közös megegyezéssel és írásban lehet módosítani. A módosítást az (5) bekezdésben megjelölt személyek írják alá és haladéktalanul felterjesztik az Egyházmegyei Hatósághoz jóváhagyás végett. A jóváhagyott módosítást az eredeti szerződéshez kell csatolni.

14. §. A világi lelkipásztori kisegítő fizetését – az állami jogszabályokat is figyelembe véve – a vállalt munka alapján a munkaszerződés állapítja meg.
- a) A fizetés összegére vonatkozóan a jelen szabályzat nem ad irányelvet. Megállapításánál figyelembe vehető a pedagógusok fizetése.
 - b) Ha egyéb megállapodás nem történik, a világi lelkipásztori kisegítő havi-díjas. Fizetését minden hónap 5. napjáig kell utólag fizetni.
 - c) A világi lelkipásztori kisegítő fizetését alkotja az esetleges természetbeni juttatás, amilyen a szolgálati lakás, az albérleti lakás díja, kert, föld stb. A természetbeni juttatásokra, főleg a szolgálati lakásra vonatkozóan az alábbi előírások kötelezőek:

Természetbeni juttatások:

lakás;
albérleti lakás díja;
kert, föld stb.

- 1° A lakáshasználatról az alábbiak szerint külön szerződésben kell megállapodni:
- a) Amennyiben a világi lelkipásztori kisegítő illetményéhez lakás is tartozik, beköltözésekor tiszta, kulturált viszonyokkal rendelkező lakás illeti meg. A lakás elhagyásakor ugyanilyen állapotban kell utódjára hagynia. A természetes elhasználódáson túl keletkezett károkat a világi lelkipásztori kisegítőnek kell helyreállítania. Ha bútorozott lakást kap, azt leltárilag kell átvennie.
 - b) A lakás állagának fenntartása, adója, közterhe a munkáltató terhe. A fűtés, világítás kiadásait a világi lelkipásztori kisegítőnek kell vállalnia.
 - c) A világi lelkipásztori kisegítő családján (házastársán és gyermekein) kívül munkaadójának írásos engedélye nélkül a lakásba tartósan senkit nem fogadhat be.
 - d) A világi lelkipásztori kisegítő és családja a szolgálati viszony megszűnését követő 30 napon belül az 1° a) pontban megjelöltek szerint köteles a lakást visszaadni. Ha a lakásból nem távozik, a vonatkozó rendelet szerint jogcím nélküli, rosszhiszemű lakónak minősül, és vele szemben a megszabott hatósági eljárást kell lefolytatni.
 - e) A világi lelkipásztori kisegítő és családja a lakás használati jogának megszűnésekor a munkaadóval szemben sem elhelyezési, sem lakásérték térítési, sem kártérítési igényt nem támaszthat.
 - f) Bármely lakáshasználati ügyben az erre vonatkozó jogszabályokat kell alkalmazni.
- 2° Ha a világi lelkipásztori kisegítő munkaviszonya a gazdasági év közben szűnik meg, joga van a természetbeni javadalmazásának (kert, föld stb. hozama) a szolgálatban

eltöltött időre eső részére vagy természetben, vagy pénzben. A hasznos beruházásokra is figyelemmel kell lenni.

- 3° A forintosítható természetbeni juttatásokat hivatalos szakértővel kell felértékelteni, és a világi lelkipásztori kisegítő alapfizetéséből levonni.

15. §. (1) A munkaviszony megszűnésére vonatkozóan az alábbiak szerint kell eljárni:

- 1° A határozatlan időre kötött munkaviszony megszűnik:
- közös megegyezéssel bármikor, vagy a nyugdíjkorral;
 - felmondással bármely fél részéről. A felmondást a munkaadónak indokolnia kell;
 - a világi lelkipásztori kisegítő önkényes távozásával vagy halálával;
 - jogerős fegyelmi határozattal.
- 2° A határozott időre kötött munkaviszony megszűnik az 1° pontban megjelölt indokokon kívül a megjelölt idő leteltével, de megszűnhet a határidőn belül is felmondással bármely fél részéről, megfelelő indokkal. Ilyenek lehetnek:
- a világi lelkipásztori kisegítő a vállalt kötelezettségeket nem teljesíti;
 - a világi lelkipásztori kisegítő munkáját nem megfelelően végzi;
 - a munkaadó kötelezettségeit nem teljesíti.
- 3° Ha a munkaadó és a világi lelkipásztori kisegítő között helyben el nem intézhető ellentét támad, bármely fél a felsőbb fórumhoz fordulhat panaszával. A panaszt írásban kell benyújtani. A hivatalos út sorrendje:
- az esperes, az Egyházmegyei Hatóság, amely az ügyet átteheti az Egyházmegyei Bírósághoz, végül a főpásztor.
- 4° Minden munkaviszony azonnal megszüntethető írásos, közös megegyezéssel.
- 5° A határozatlan időre kötött szerződés (munkaviszony) a hónap bármely napján és bármelyik fél részéről felmondható. A munkaadó csak megfelelő indok alapján mondhat fel, a világi lelkipásztori kisegítő indokolás nélkül is.
- 6° Felmondási ok: a hatályos polgári jogi munkajogi jogszabályokban felsorolt felmondási okokon kívül, ha a világi lelkipásztori kisegítő élete vagy magatartása valláserkölcsei szempontból súlyos kifogás alá esik (vallási élet gyakorlásával felhagy, érvénytelen házasságban él stb.), vagy ha a plébánia vagy a hívek lelki békéjét feldúlja, a szerződésben vállalt kötelezettségeket huzamosabb időn át elhanyagolja stb.
- 7° A felmondási idő a munkában eltöltött
- 10 éven belül 3 hét
 - 10 év után 4 hét
 - 20 év után 5 hét
 - 30 év után 6 hét
 - Indokolt esetben közös megállapodással 6 hónapig terjedhet a felmondási idő.
- 8° A felmondásnak mindenkor képviselőtestületi határozattal vagy a templomgondnokság hozzájárulásával és írásban kell történnie.
- 9° A felmondási idő alatt mindkét felet kötelezik a szerződésben foglaltak.
- 10° A munkáltató a felmondási idő egy részére, vagy annak teljes tartamára a világi lelkipásztori kisegítőt a szolgálat alól felmentheti. A felmentés tartamára a világi lelkipásztori kisegítőt átlagkeresete megilleti.

A munkáltató által történő felmondás esetén a kötelező felmentés időtartama:

3 hét felmondási idő esetén 15 nap

4 hét felmondási idő esetén 18 nap

- 5 hét felmondási idő esetén 21 nap
- 6 hét felmondási idő esetén 24 nap
- 6 hét feletti felmondási idő esetén 25-30 nap.

- 11° Ha a világi lelkipásztori kisegítő más munkavállalás érdekében kér eltávozást, a munkaadó azt nem tagadhatja meg tőle.
- 12° A világi lelkipásztori kisegítő a felmondás ellen 15 napon belül írásban és megfelelő indokolással az Egyházmegyei Hatósághoz fellebbezhet.
- 13° A világi lelkipásztori kisegítő munkaviszonya a fellebbezés jogerős elbírálásáig meghosszabbodik.
- 14° a a világi lelkipásztori kisegítő a felmondás időpontjáig szabadságát még nem vette ki, az szolgálatának arányában megilleti. E címen azonban munkaviszonya nem hosszabbodik meg. Ha maradt fenn szabadsága, azt pénzben kell megváltani. Egyebekben a Kántorszabályzat 14. §. és a 18. §. pontjait is figyelembe kell venni.
- 15° Ha a világi lelkipásztori kisegítő minden bejelentés nélkül távozik munkahelyéről, 6 munkanap elteltével a történekről jegyzőkönyvet kell felvenni, 2 tanúval hitelesíttetni, és az Egyházmegyei Hatósághoz fel kell terjeszteni. Lehetőség szerint a világi lelkipásztori kisegítőt meg kell hallgatni, az állást tényleg és jogilag megüresedettnek az Egyházmegyei Hatóság döntése mondhatja ki.
- 16° A nyugdíj-korhatár elérése előtt 1 évvel a világi lelkipásztori kisegítő a Társadalombiztosítási szervtől kérje a szolgálati idejének hivatalos megállapítását. A korhatár elérése után fel kell mondani, és a világi lelkipásztori kisegítővel, mint nyugdíjossal új szerződést kell kötni, ha továbbszolgálatát igénybe akarják venni.
- 17° A világi lelkipásztori kisegítő halálával a javadalom arányos része a törvényes örökösöt illeti.
- 18° Minden vitás ügyben a főpásztort tájékoztatni kell.

(2) A munkaviszony megszűnése esetén a Kántorszabályzat 22. §-a szerint kell mindenben eljárni, figyelembe véve a jelenleg hatályos állami jogszabályokat.

16. §. A világi lelkipásztori kisegítőt – a munkaviszonytól függetlenül – anyagi és fegyelmi felelősség kötelezi a plébániával szemben:
- a) Köteles óvni és védeni a plébánia és a templom anyagi értékeit. A használatára bocsátott eszközökért és értékekért lelkiismeretben és anyagilag felelős.
 - b) Amennyiben önálló világi lelkipásztori kisegítőként vezeti a plébániát – a kerületi esperes közbejöttével – leltár szerint vegye át a plébánia és a templom anyagi értékeit és berendezéseit. Legyen gondja arra, hogy ezek épségben megmaradjanak, a szükséges karbantartások megtörténjenek. Ha kárt vagy károsodást tapasztal, azonnal intézkedjék saját hatáskörén belül, vagy haladéktalanul jelentse a plébánia irányításával megbízott felelős lelkipásztornak. Megbízásának megszűnésekor leltár szerint köteles az átvett értékeket és berendezéseket átadni. Az átadásra, az átvételre és a leltárra vonatkozóan az egyházmegyei előírásokat kell megtartani.
 - c) A világi lelkipásztori kisegítő a gondatlanságból eredő károkért kártérítésre kötelezhető. A szándékosan okozott kárért teljes kártérítéssel tartozik. Ha a kár oka kétes, akkor két tanúval aláírt jegyzőkönyvet kell felvenni, és azt döntés végett az Egyházmegyei Hatósághoz kell felterjeszteni.

V. A világi lelkipásztori kisegítők felavatása lektori és akolitusi szolgálatokra

17. §. A 3. §. 1-5. pontja alatti szolgálattelévő férfiakat – kipróbált és hűséges, a hívek közösségének megbecsülését élvező lelkipásztori szolgálat után – a hivatalos lektori és akolitusi szolgálatra is fel lehet avatni. Ezt a felavatást hivatalos formában a megyéspüspök vagy megbízottja végzi. Ezen felavatott szolgálat elnyerése szükséges feltétel ahhoz, hogy valaki az egyházi rend diakónusi rendfokozatában részesedjék. Viszont nem jogosít fel arra, hogy az illető az Egyháztól állást vagy díjazást kapjon.

VI. A világi lelkipásztori kisegítők keresztény élete

18. §. Minden keresztény köteles a szent életre törekedni és tanúságtételével az Egyházat építeni. Azok, akik világi lelkipásztori kisegítő tevékenységet vállalnak és ezzel az Egyház hivatalos küldetésébe kapcsolódnak, méginkább kötelesek keresztény életük elmélyítésére:
- Törekedjenek továbbra is mindannak a megtartására, sőt gyarapítására, amit a jelen szabályzat 4. §-a felsorol.
 - Erősödjének az egyházas szellemben; törekedjenek a katolikus tanítás mélyebb megismerésére; az Egyházban ne csak szervezetet lássanak, hanem Krisztus titokzatos testét, amelyet a Szentlélek éltet.
 - Időközönként vegyenek részt rekollekciókon, lelkigyakorlatokon, egyházmegyei összejöveteleken.
19. §. Kívánatos, hogy bekapcsolódjanak az Egyház hivatalos imádságának, a zsolozsmának végzésébe (1174. kánon 2. §.), legalább a Reggeli és Esti dicsérettel. Méginkább dicséretes, ha az Egyház szándéka szerint a hívekkel együtt végzik a zsolozsmát.

VII. Vegyes rendelkezések

20. §. A világi lelkipásztori kisegítő hivatalos kiszállásaival kapcsolatos útiköltség az érdekelt plébániát terheli. Az útiköltség megtérítése nem fizetés jellegű. Legyen megállapodás arról, hogy a kiszállás tömegközlekedési eszközzel vagy saját közlekedési eszközzel történik-e. A saját gépkocsival történő kiszállás esetén az egyházmegyei rendelkezés az irányadó ennek hiányában az állami rendelkezés. Az útiköltség megtérítését a világi lelkipásztori kisegítő akár esetenként, akár havonta egy összegben veheti fel a plébánia pénztárából.
21. §. Vitás ügyben bármely fél a felsőbb hatósághoz fordulhat. A vitás ügyet vagy panaszt írásban kell benyújtani. A hivatalos út sorrendje mindaddig, amíg újabb rendelkezés nem történik vagy lelkipásztori bizottság ilyen céllal nem alakul: az esperes, az Egyházmegyei Hatóság, amely az ügyet átteheti az Egyházmegyei Bírósághoz, végül a főpásztor. Minden fellebbezési fórum a panaszos ügy kézbesítésétől számított 15 napon belül köteles határozatot hozni.
22. §. A világi lelkipásztori kisegítők munkáját érintő minden főpásztori rendelkezést az illetékes lelkipásztornak haladéktalanul közölnie kell a világi lelkipásztori kisegítővel.
23. §. Minden olyan esetben, amelyre a jelen Szabályzat nem tér ki, a következők alkalmazandók:
- lelkipásztori feladatokban az Egyházi Törvénykönyv és általánosságban az egyházi előírások; a Magyar Katolikus Püspöki Kar rendelkezései; az egyházmegyei rendelkezések; a főpásztor rendelkezései;

- b)** munkaügyi kérdésekben: a Kántorszabályzatban foglaltak; ha az sem tér ki, a mindenkori állami jogszabályok rendelkezései.